

महाराज श्री, आनंदधनजी विराचित.

चतुर्विंशतिजिन स्तवन

तथा

श्री ज्ञानसारजिह्मत वे स्तवन मली
ठवीस स्तवनो वालावबोध सहित.

तेने

यथामति संशोधन करावीने
छपावी प्रसिद्ध करनार.

श्रावक ज्रीमसिंह माणिक,
जैन पुस्तक वेचनार तथा प्रसिद्ध करनार.

शाकगली मांडवी मुंबई.

संवत्. १९७९ माहा शुदी पंचमी सने. १९२३.

अनुक्रमणिका.

अंक	विषय	पृष्ठ. अंक	विषय	पृष्ठ.
१	मंगलाचरण.	१	१५ श्रीअनंतनाथजिन स्त.	६६
२	श्रीकृष्णभजिन स्तवन.	१	१६ श्रीधर्मनाथजिन स्त.	७२
३	श्रीअजितजिन स्तवन.	६	१७ श्रीशांतिनाथजिन स्त.	७८
४	श्रीसंभवजिन स्तवन.	१०	१८ श्रीकुंथुनाथाजन स्त.	८८
५	श्रीअभिनंदजिन स्तवन.	१५	१९ श्रीअरनाथजिन स्त.	९५
६	श्रीसुमतिजिन स्तवन.	२०	२० श्रीमहिनाथजिन स्त.	१०२
७	श्रीपद्मप्रभजिन स्तवन.	२४	२१ श्रीमुनिसुव्रतजिन स्त.	१०९
८	श्रीसुपार्श्वजिन स्तवन.	२८	२२ श्रीनमीनाथजिन स्त.	११८
९	श्रीचंद्रप्रभजिन स्तवन.	३३	२३ श्रीनेमीनाथजिन स्त.	१२८
१०	श्रीसुबुद्धिनाथजिन स्त.	३८	२४ श्रीपार्श्वनाथजिन स्त.	१४१
११	श्रीशितलनाथजिन स्त.	४४	२५ श्रीमहाविरजिन स्त.	१४५
१२	श्रीश्रेयांशजिन स्तवन.	५१	२६ श्रीपार्श्वनाथजिन स्त.	१४९
१३	श्रीवासुपुज्यजिन स्त.	५५	२७ श्रीमहाविरजिन स्त.	१५३
१४	श्रीविमलनाथजिन स्त.	६०		

इति अनुक्रमणिका समाप्त.

आ पुस्तक मुंबई मांडवी काझी सैयद स्त्रीट, घर नं. १८-२० मां आवेला धी न्यु लक्ष्मी प्रिन्टींग प्रेसमां शा. माणकजी भाणजीए आवक भीमसिंह मण्णेक माटे छाप्युं.

॥ श्री गौतमैगुरुभ्यो नमः ॥
अथ श्रीआनंदघनजीकृत

ऋषभप्रमुखचोवीसजिनस्तुति (वालावबोधसहित)

(दोहा)

चिदानंदआनंदमय चिदरूपि अविकार ॥ सिद्धबुद्धसुविशुद्ध तं तं
जगपरमाधार । १ । तुल्य कृपालताथी करुं भाषाभाषारूप ॥ तवना
जिनवाविसनी आनंदघनरसकृप । २ । राजऋ द्विजेम देखीने दुमक
करे मन आस ॥ बुद्धिऋद्विविणहुंदुमक अरथराजऋद्विरास । ३ ।
आशय आनंदघनतणो अतिगंमिरउदार ॥ चालकवाहपसारिजेम
कहे उदधिविस्तार । ४ । तेममनोरथमुक्षमने बुद्धिविणकेमथाय ॥
गुरुकृपाबीगहननग पंगुपारलंघाय । ५ । सीमापाभापातणो कोए-
रेंगुंकहिदेय ॥ पीस्थाने सुंपीसवूं पसिलेजानलेय ६ ।

॥ अथ श्रीरूपज्ञ जिनस्तवन लिख्यते ॥

॥ रागमारुकरमपरिवाकरणकुमरचल्पोरे ए देखी ॥
रूपज्ञजिनेश्वरप्रितमसादरोरे । ठरनचाहुंरेकंत ॥
रीजयो साहेवसंगनपरिदरेरे । नांगेसादि-
अनंत ॥ कपल ॥ १ ॥

अर्थ—इहां कोई पूछे जे ए तवनो केटलाना मलवाथी थइ, तेने
 कहे छे जे शुद्ध चेतना श्रद्धासखीने पोतानां घरनी वातो देखाडती
 कहे छे के हे सखि! मारा भर्तारनो वृत्तांत लामलवाथी मारा घर-
 नो सर्व वृत्तांत हुं पोतानी मेले समजी जइस, केमके पोतानो भ-
 र्तार खीना कथनमां होय तो बीजातो होयज, साटे बीजा सर्व मारा
 कथनमां एक भर्तारने पछवाडे छे, ते मारा भर्तार क्रमभेद रणा-
 दिकें गून्य एवो भर्तार पामीने हुं ओरख्ये राजादिक परिणतियें
 परिणम्या एवा देवोने भर्ताररूपे वांछु नही ते मारा भर्तारनो एवो
 स्वभावज छे जे मारा बिना बीजा कोइथी एहुं रंजन थायज नही
 एटले जे दिवसधी मारा साथे रीझथो छे ते दिवसधी आजपर्यंत
 मारा साहेबे मारो संग केयरें भूक्यो नथी तेम आवतें बाले मूकशे
 पण नहि. असेदख्ये मिय्यो केयरें भिन्न थाय नहि तेथीज मारा
 साहेबनो रीझवानो सादि अनंतभागो प्रवचनमां कखो छे. शुद्ध स्व-
 भाव प्रणय्यो ते सादि अने ते स्वभाव द्विबाले अक्षय साटे अनंत
 अथवा बीतरागपणे प्रतीत कन्यो ते सादि अने तत् स्वभाव स्वरू-
 पताभावि तन्मदिराज आचरण हेतुइ करी थयो ते अनंत तेथी
 मारो साहेब रीझथा पछे बिछडनमां लगजेज नही ॥ १ ॥

प्रितलगाइरेअपमां तपुकरेरे । प्रितलगाइरेअ-
 य ॥ प्रितलगाइरेनिहयविककहीरे । लोवाधि-
 कथनलोच ॥ कथन ॥ २ ॥

अर्थ—हये लोकोपर प्रीति तेने लौकिक प्रीति पड़े चट करलो क-

(૩)

ત્રી કહે છે. જગતમાં અન્યોન્ય પ્રીત વધારવા માટે સમસ્ત જગત-
 ચાસી જીવ પુત્ર પુત્રીની સગાઈ સંબંધ કરે છે. પરંતુ તે પ્રીતિના મિ-
 લાપને વિચારી જોડું છું તો હે શ્રદ્ધા! મારા ભર્તારની પ્રીતની જે
 રીત તેમાં તો એવી સગાઈ સંબંધ માત્ર કોય નથી; કેમકે મારા ભ-
 તારની પ્રીત તે સ્વભાવનું મિલાપ છે માટે નિરુપાધિક પ્રીતિ છે,
 અને સિદ્ધાંતમાં પણ પ્રીતિની રીત ઉપાધિ રહિત કહી છે તો હે
 શ્રદ્ધા! વિભાવિષ્ણુતો સ્વભાવી ઋપભ પરમાત્મા સાથે સોપાધિક
 પ્રીત કરવા વાંછતો સ્વભાવની પ્રાપ્તિ સંબંધી ઋપભાજિનની પ્રીતિ-
 રૂપ પરમ ધનને સોવે એટલે આત્મગુણનો નાશ કરે ॥ ૨ ॥

કોદ્ધકંતકારણક્રાટ્નક્ષણકરેરે । મલશુંકંતને-
 ધાય ॥ એમેલોનવિકહિયેસંજઞેરે । મેલોઠાન-
 નઠાય ॥ ઋપત્ત ॥ ૩ ॥

અર્થ—પરી સોપાધિક પ્રીતપદ્ધતિ દ્વિદાંતથી નિરુપાધિક પ્રીતપદ્ધ-
 ત્ત કરે છે. જે હે શ્રદ્ધા! કોદ્ધ સ્ત્રી ભર્તારને મિલવા વાસ્તે કાઠ
 ચઢે એટલે સતિ ધાય અથવા પદ્ધાંતરે કોદ્ધ કુળતવાદિ નિરંજન ભ-
 તારને મલવા સારું પંચાગ્નિજંપાપાત સમાધિ કરે, ગ્રામાદે જે ધાય
 કે० ઘોડીને તુરત કંતને મલશું તથા ધરતિમાં પેનશું દિવ્યાદિક
 મહાકટોને કાઢે નિરંજનથી તુરત મલીશું પરંતુ એ રીતે તો ભર્તાર-
 નો મલવો ત્રણે કાલમાં સંભવતો નથી કેમકે અમુક ગતિમાં તુંપણ
 જાણે અને હું પણ તેજ ગતિમાં તેજ સ્થાનકે આવીશ પણ વિચાર-
 થી અગ્નિમાં ભસ્મ થઈ પડી મરવું એ મેલાનો ઠાન સ્થાન નહિ.

(४)

एमज निश्चै थाय नहि. तथा पंचाग्निझंपापातादिकें मरण पामे ते
पण बालमरण मोटे सिध्द स्थानकने निश्चैथी नहीज मिले ३.

कोइपतिरंजनअतिघणोतपकरेरे । पतिरंजनत-
नताप ॥ ए पतिरंजनमेंनविचितधखुंरे । रंजन-

धातुमिलाप ॥ कृषन्न ॥ ४ ॥

अर्थ—बली हे श्रद्धा! मारा कृष्ण भर्तारथी मिलवा माटे कोइक
क्रियारुची जीव ते मारा पतिने रंजन के० राजी करवा माटे अत्यं-
त घणो तप करे तेथी पण मारो भर्तार राजी थाय नहि केमके जे
एकांत तपस्या तेतो तनताप के० मात्र शरीरने तपावुं छे, माटे
ए रीते तपस्यादिक बाह्य करणियें मारा पतिने राजी करवुं ते हे
श्रद्धासखी! में चित्तमां न धान्युं. एटले न ठेराव्युं केमके मारा
भर्तारने राजी करवानी रीत तो धातु मिलाप जेवी एटले तेनी
धातु प्रकृति छे. तो तेवी प्रकृतिवत छतो मिले तेथी राजी थाय ४

कोइकहेलीलारेललखअलखतणीरे । लखपूरेम-
नआस ॥ दोष रहितनेलीलानविघटेरे । ली-
लादोषविलास ॥ कृषन्न ॥ ५ ॥

अर्थ—बली कोइक इश्वरवादी एम कहे छे के, अलख जे परमे-
श्वर तेनी लीला ते अलख के० लखि जाय नही जाणी जाय नही
तेमाटे अलक नाम कहेछे, तेने पोतानी शक्ति फोरवीने लीलानी
परमकारणीभूत माया रची ते सर्व जगतनुं घटन विघटनरूप

लीलानुं लखनुं जाणनुं तेज जनना मननी लाखोगमे आशा पूरे छे,
पण हे श्रद्धा सखी ! जे एवुं कहे छे ए पण बाधक वचन छे, केमके
जे रागादि दोषे रहित न होय तेने अलख केवाय नही, अने अलख
कही फरी तेने लीला केवी ए घटमान नथी, केमके जे लीला ते
तो दोषनुं विलास लेहेर छे माटे रागादि दोषविना लीलानो
विलास नज होय तों अलख कही फरी परमेश्वरनें लीला ठेरा
बची एतो घहेलीनुं पहिरणो साचो एम थयुं ॥ ५ ॥

चित्तप्रसन्नेरेपूजनफलकहुरे । पूजाअखंभितएह

॥ कपटरहितथश्चात्मअरपणारे ॥ आनंद-

घनपदरेह ॥ कृपञ्ज ॥ ६ ॥

अर्थ-तेथी हे श्रद्धा ! तपसंयमानियम व्रतपालन ए तारी लीला
छे अथवा तुं तपसंयमादिक कीधा विनाज लाखो गमेना मननी
आशानो पूरणहार छो एवी आधीनतानुं भाखनुं ते पूजन नही
पण जे चित्तनी प्रसन्नता आल्हादपणुं तेज पूजननी सफलता छे
जो अखंड तंडुल वस्त्र धूप दीप नैवेद्य फल जल फुल केशर
चंदनादि सर्व सामग्री अखंड छते चित्तनी प्रसन्नता जे शुभभाव
तेने अभावे ते अखंड पूजा नही जे शुभ भाव तेज अखंडित
पूजा जाणवी माटे हे सखी ! जे प्राणी आनंदघन पद पामवानों
चित्तमां अभिलाषा करे ते प्राणी मारा कृपम भर्त्तारथी कपट-
रहित निष्कपटी थइ बहिरात्मापणो भूकी अंतर आत्मावंत छतो
रिधर स्वभावे परमात्मस्वरूपने पोताना आत्मां चितवे ए रीते

अपम परमेश्वरथी आत्मानुं अर्पण करे ते प्राणी आनंदशब्दे
ज्ञानानंदनुं पद जे मुक्तिपद तेनी रेह के० रेखा एटले मिलाय
छते सिद्ध छे ॥ ६ ॥ इति अपम जिनस्तवनं समाप्तं ॥

॥ अथ अजितजिनस्तवनं ॥

राग आसाऊरी मारुं मगमोहुरे श्रीविमलाचलरे ए देशी
पंथमोनिहालुरेवीजाजिनतणारे ॥ अजितअ-
जितगुणधाम ॥ जेतेंजीत्यारेतेणेहुंजीतिउरे ॥
पुरुषकिस्थुंमुजनाम ॥ पंथ० ॥ १ ॥

अर्थ—आनंदघन सुमति प्रते कहे छे जे बीजा अजितजिननुं
पंथ के० मार्ग प्रवर्तना ते यूथअष्ट मृगनीपरें निहालुं के० जोउं छुं
एटले जे मार्ग प्रवर्तने अजितप्रभु निर्वाण पद पाम्या ते मार्गने
मवेखुंछुं ते अजितनाथ केवा छे के भव्यरासीविना प्राणी मात्रें
जित्या न जाय तेवा अनंत ज्ञानदर्शनानिक जे गुण तेना धाम
हे एवा परमेश्वरथी सुमतिवंत छतो आनंदघन कहे छे जे हे
अजितजिन ! जे राग द्वेषमोहादिक वैरीओने तमे एकले जीत्या
ते राग द्वेषादिके मुझने जीति लीधो एटले ते रागादिके
मुझने हराव्यो तो हे परमेश्वर ! मारुं पुरुष नाम शुं एटले धर्म-
विना धर्मनी ओलखाण शानी ! जेम तमे एटले पुरुषत्वधर्म
रागादिकने जीत्या तेम हुं जीत्यो हत तो हुं पण पुरुष केवात
जे तो न जीत्यो माटे मारो पुरुष नाम नही ॥ १ ॥

चर्मनयणकरीमारगजोवतोरे ॥ जूलोसयलसं-
सार ॥ जेणे नयणेकरीमारगजोश्येंरे ॥ नयण-
तेदीव्यविचार ॥ पंथ ॥ १ ॥

अर्थ—हे परमेश्वर ! चर्मचक्षुयेंकरी अथवा बाह्य दृष्टीयेकरी
तमारो मार्ग जे आत्मिक स्वरूपरूप वीतराग परिणतियें परिणाम्यो
परमात्मा धर्म धर्मितमार्गे नीवतो थको समस्त संसारमात्र भूली
न रह्यो छे एटले बौध नैययिक सांख्य जैमिनीय वैशेषकादिक
मतममत्वी एकांतवादी सर्व तमारा मार्गने भूली रह्या छे माटे हे
परमेश्वर ! जे नेत्रें करी तमारो मार्ग जे शुद्धस्याद्वाद परमामृतमयी
नैनदर्शन आत्मिकस्वरूप साक्षात्कार करवामाटे असाधारण
कारण एवो मार्ग देखी शकिये तेतो दीव्य के० ज्ञानरूप नेत्रज
विचार के० जाण, एटले अजित परमेश्वरनो मार्ग ते ज्ञानरूप
चक्षुथीज जोवाय ॥ २ ॥

पुरुषपरंपरअनुजवजोवतारे ॥ अंधोअंधपुलाय
॥ वस्तुविचारेरेजोआगमेंकरीरे ॥ चरणधरण-
नहीठाय ॥ पंथ ॥ ३ ॥

अर्थ—वली हे सुमति ! पुरुषोनी परंपरा जे श्रेणी एटले माला-
नां मणिचाने अनुक्रमें इहां सुधर्मास्वामी प्रभावास्वामी सत्यंभवा-
दिकनी अपेक्षायें ए कथन नथी पण गच्छोना विभेद कारकमत-
ममत्वी परभवनी वीकधी अणदरता गच्छस्थापते परंपरा थापी एवा

पुरुषोने अनुभव के० विचारी जोइयें तो उत्तर पदनो दृष्टांत
साक्षात् संभवे छे एटले अंधोअंधपहंनित्ता पूरमद्धानगच्चह एव
सुयगडांगना पहेला श्रुतस्कंधने बीजे अध्ययने कह्युं छे, माटे जेम
आंधलो आंधलाने सामांतरें पोचडववां छे पण पोची शके नहीं
तेथी ज्ञाननेत्र तथा पुरुष परंपरा ए वे कारण मार्ग पामवानातो
निरर्थक थया अने आगम जे सिद्धांत तेथी जो वस्तु के० तत्त्ववि-
चारणा करियें तो जे रीतें अजित परमेश्वर प्रवर्च्या तेवो तेणे
मार्ग भाप्यो तेमां संपूर्ण प्रवर्चवुं तो वेगलुं रह्युं पण तेमां चरण
के० पग सूकवुं ते पण ठाम ठेकाणे पडवुंज कठण छे एटले ते
प्रमाणे पग मात्र प्रवर्चवुं पण कठीण छे ॥ ३ ॥

तर्कविचारेंरेवादपरंपरारे ॥ पारनपहोचेकोय ॥

अभिमतें वस्तुवस्तुगतेंकहेरे ॥ ते विरला जग
जोय ॥ पंथ ॥ ४ ॥

अर्थ-वली हे सुमति ! तर्कविचारें जो मार्गने विचारुं तो एक
कथन ते ओपर बीजुं ते ओपर त्रीजुं एम कथननी परंपरा एटले
कथन ओपर कथन चाल्युं जाय एवी वादनी परंपरा जोतां तो
मारो जन्म विती जाय तो पण पार न पासुं ते हुं तो शी गणातिमां
पण कोइथी पार न पोचाय तो हे सुमति ! अभिमतें के० पामवा-
योग्य जे वस्तु के० पदार्थ ते जिन मार्गि सिद्धांतनेविषे गतशब्दे
जिम रहे छे तिमनुंतिम कहे पण एक अक्षर हिनाधिक न कहे
तेवा प्राणी जगतनेविषे केइक विरलाज तुं जोय के० देख एटले यशो

विजय ऊपाध्यायजी पण एमज कहेछे जे शुद्ध भाषकनी बलिहारी ४
वस्तुविचारैरेदीव्यनयणतणोरे ॥ विरहप-
क्योनिरधार ॥ तरतमजोगेरेंतरतमवासनारे
॥ वासितबोधआधार ॥ ५ ॥ पंथ ॥

अर्थ-माटे जेणे करी वस्तुनुं यथार्थ स्वरूप विचारुं एवा जे-
ज्ञानरूप नेत्र तेनुं तो रागादीक करी विरह के० अंतरं निरधार के०
निश्चयी पड्युं एटले मारुं आत्मज्ञानरूपनेत्र फुटि गयुं अथवा बीजे-
पक्षेवस्तु के० तत्वाविचारे विचारियें तो दिव्यनयण ते केवलज्ञानी-
विना शुद्ध मार्ग न पामियें ते केवलज्ञानीनो निश्चयथी विरह पड्यो-
माटे हे सुमतिचर्म नेत्र पुरुषपरंपरा आगमथी रहस्यनुं विचारशुद्ध
कयक केवलज्ञानी इत्यादिक मार्ग पामवाना कारणनो तो अभाव
ययो एम निसंदेहयोग तो ए कालें कोईने हाथें चढे नहीं, तो
मार्ग किहांथी पामियें एटले तरतम योगे करी वासना जे श्रद्धा
तेपण तरतमज धइ, पण संदेहरहित श्रद्धा ठेरी नही तो एवी
श्रद्धायें प्रतिवासित सुगंधित बोधज्ञान तेनुं आधार भारे छे ॥५॥

काललब्धीलहीपंथनिहावसुरे ॥ एआस्या-
अविलंब ॥ एजनजीवेरेजिनजीजाणजोरे ॥

आनंदधनमतअंब ॥ पंथ ॥ ६ ॥

अर्थ-ए पूर्वोक्त सर्व वातो विचारी सुमतिसहित आनंदधन
आसोविलसो थई ऐ विनती करे छे जे हे प्रभु ! परिपाक काल

पामिने एटले चरमावर्त्तन भवस्थितिनी परिपाक एवी कालरूप
 लब्धी पामिने एटले पंथ के. तारो जे मार्ग ते निहालसुं के. जोसुं.
 आ कालें तो तारो मार्ग हाथें आववानो कोइ उपाय नथी तो हे
 परमेश्वर ! काललब्धिरूप आस्या एटले मनने थिरता ए आस्याने
 अविलंबन के० ग्रहण करीने एजन के० आज पंचमकालना पुरुष
 ते जीवे के० जीवता रहे छे कालक्षेपना करी रखा छे एटले निरा-
 धार छतां कालने पूरो करे छे एवी पंचम कालवासी जीवोनी वि-
 वस्था ते हे जिनजी के० अजितजिनेश्वर ! तुमे जाणजो के० जाण्या
 रहेजो. हे प्रभु ! तमे केवा छो आनंदशब्दे ज्ञानानंद तेनो धन
 के० अतिंद्रियसुखनो समूह एटले केवलज्ञाननीकारक जे शुद्ध-
 स्याद्वादमत तेना अंब छो सदाफल छो शुद्धस्याद्वादपरिणतिना
 परिपाकपणार्थी ॥ ६ ॥ इति अजित जिनस्तवन संपूर्ण ॥

॥ अथ श्रीसंज्ञव जिनस्तवन प्रारंभः ॥

राग रामागिरि रातडी रमिने किहांथी आवियारे ए देशी
 संज्ञवदेवतेधुरसेवोसवेरे ॥ लहिप्रभुसेवनजेद
 ॥ सेवनकारणपहेलीजूमिकारे ॥ अज्ञयअष्टे-
 षअखेद ॥ संज्ञ० ॥ १ ॥

अर्थ—हवे सुमतिवंत छतो निन आत्मस्वरूपानुयायी पुष्टालं-
 बन परमकारणभूत त्रीजा संभव परमेश्वरनुं सेवन तेज परमेश्वर
 पासेथी मागवा वांछतो छतो पोते तेमज सर्वने उपदेशरूप वीन-

તીં કરતો કહે છે, મો મન્યપ્રાણીયો ! સંભવદેવ તેને ધુરકે^૦ પ્રથમ સેવો કેમકે આત્મા પોતાનો અનંતકાલનો ભૂલ્યો જો આત્મિકસ્વરૂપ તે સ્વરૂપની ઓલખાણ પ્રથમ એપરમેશ્વરને સેવ્યાવિના થાયજ નહીં તથા થસે પણ નહીં એટલે જે મન્યપ્રાણીયે પોતાના આત્મસ્વરૂપને અતિતકાલે ઓલખ્યો છે તથા નર્તમાને ઓલસે છે અને અનાગતે ઓલસશે તે સર્વ પ્રથમથી પ્રભુના સ્વરૂપનું સેવન કરીને ઓલખાણ થઈ છે. હ્રાં સિંહ તથા હાગના દૃષ્ટાંતે જિમ સોનાનીં ળાણમાં સોનું માટી સાથે મલી રહું છે તેમ આત્મા અનાદિકાલનો કર્મો થી મિલી રહ્યો છે તે પ્રથમ સંભવદેવથી પોતાનીં એકતા જાણીં જડસ્વભાવથી મિન્નસ્વભાવિપણું જાણીને જડથી આત્મા મિન્ન થાય તેમાટે અનાદિકાલનો ભૂલ્યો છતાં આત્માને સ્વભાવથી પ્રાપ્તિનું અસાધારણ કારણમૂતપણું તે ધુરથી સંભવતું નથી તો હે સુમતિ ! શુદ્ધાત્મપ્રવાર્તીયે પરમેશ્વરને સ્વરૂપે સેવનનું રહસ્ય પામિને સંભવ પરમેશ્વરનું સેવન તેનીં એતો પેલી ભૂમિકા કે^૦ પેલું પાણું છે. પરંતુ એ પાણું કેવું છે જે સેવનાનું પૂર્વે લક્ષણ કરણું તે સેવનારૂપ કાર્યનું કારકપણું છે તે ત્રણ પ્રકારે છે ૧ અભયપણું ૨ અદ્વેષપણું ૩ અસેદપણું એ સેવનાના કારણની પેલી ભૂમિકા એટલે સ્થાન કહ્યું ॥૧॥

જયચંચલતાહોજેપરણામનીરે ॥ દ્વેષઅરોચક-
જાવ ॥ સ્વેદપ્રવર્તિહોકરતાંથાકીયેરે ॥ દોષ-
અગ્રોધલસાવ ॥ સં^૦ ॥ ૨ ॥

અર્થ-એ ત્રણમાંથી પેલું અભયનું લક્ષણ કહે છે, સંભવજિનનું ચિંતવન કરતાં તે ચિંતવનાથી પરિણામ ચલાયમાન થઈને અન્યચિંતવનમાં મનનું પ્રવર્તવું इत्यादिक પરિણામનું ચંચલતાપણું અધિરપણું તેને ભય કહિયે, અને તે સર્વ પટલાવીને એકાગ્ર સ્વરૂપનું ચિંતવન તે અભય. હવે અદ્વેષનું લક્ષણ કહે છે. સંભવ જિનનું સેવન ભજન સ્વરૂપ ચિંતવન તે ચિત્તમાં રુચે નહીં સુહાય નહીં इत्यादिक અરોચકભાવ તે દ્વેષ અને પ્રભુનો સ્વરૂપચિંતવન રુડો લાગે તે અદ્વેષ. હવે અસ્થેદનું લક્ષણ કહે છે. સંભવપ્રભુના સ્વરૂપ ચિંતવણાની પ્રવૃત્તિમાં મન પ્રવર્ત્યા થકો થોડા કાલમાં થાકી જાય પછે તે પ્રવૃત્તિમાં પ્રવૃત્તિ શકે નહીં તે સ્થેદ અને જે સંભવદેવના સ્વરૂપ ચિંતવન થકી નિવૃત્તે નહીં તે અસ્થેદ. માટે હે સુમતિ ! જેને સંભવ દેવની સેવનામાં અભય અદ્વેષ અને અસ્થેદીપણું છે તેને સ્વરૂપાનુયાયી બોધનું લખાવ છે, અને જેની સેવામાં ભય દ્વેષ અને સ્થેદપણું છે તેને અબોધ કે. સ્વરૂપનું અજાણપણું ને દ્વેષનું લખાવ કે. લખવું છે ॥ ૨ ॥

ચરમાવર્ત્તહોચરમકરણતથારે ॥ જવપરિણતિ-
પરિપાક ॥ દોષટલેવલીદૃષ્ટીખુલેજલીરે ॥ પ્રા-
પતિપ્રવચનવાક ॥ સં. ॥ ૩ ॥

અર્થ-તે દોષ ટાલવાનાં જે કારણ શ્રી સંભવનાથે પોતાનાં મુખથી સિદ્ધાંતોમાં કહ્યાં છે તે કહું છું. તેમાં પેલું કારણતો જીવને

संसारमां परिभ्रमण करतां अनंति उत्सर्पिणि अवसर्पिणी थइ, ते-
मां छेली उत्सर्पिणि अथवा अवसर्पिणी संसारभ्रमण करवानी
होय ते चरमावर्तन अने बीजो कारण अपूर्व करणादिमानुं छेलो
करण ते चरमकरण कहियें. तथा के० तेमज त्रीजुं कारण भव
जे संसारनी गत्यागति तेनुं जे परिणमवुं तेनो परिपाक एटले
गत्यागतिनो अभाव ते भवपरिणतिपरिपाकनामाकारण माटे हे
सुमति ! ए त्रणे कारण मिलताज जीवने भय द्वेष अने खेदरूप
दोष टली जाय तिवारें अभयी अद्वेपी अखेदी आत्मा थतांज
भली आत्मस्वरूपानुयायी एवी ज्ञानरूप दृष्टी के० चक्षु ते खुले
के० उघडे ते ज्ञान दृष्टी खुलवाथी प्रवचनवाक जे सिद्धांतोना
यथाश्रित वाक्य तेनी शंका रहित प्राप्ति थाय ॥ ३ ॥

परिचयपातिकघातिकसाधुसूंरे ॥ अकुशलअ-
पचयचेत्त ॥ ग्रंथ अध्यात्मश्रवणमननकरीरे ॥
परिशीलननयहेत ॥ सं० ॥ ४ ॥

अर्थ—जेवारें प्रवचनामृतनी प्राप्ति थइ तेवारें मिथ्यादर्शनी-
ओथी पेला परिचय हतो तेदलाने आश्रवरोधि संवरसोधि प्राणा-
तिपातादिकना घातक मोक्ष मार्गना साधक एवा साधुओथी ते
जीवने परिचय के० आसेवन थाय तेवारे आत्म स्वरूप पामवाने
अकल्याणकारी एवी चे अशुद्ध श्रद्धा तद्रूप अकुशलपणानो
अपचय के० नाश करनार एवो चेत के० चित्त थाय एटले

स्वरूपानुयायी चित्त थाय तेवो चित्त थयायी संमति तत्त्वार्थ
 अध्यात्मसार अध्यात्मकल्पहरुमादिक अध्यात्मग्रंथोनुं श्रवण के०
 सांभलवुं थाय मनन के० परिचितवन युक्ति सहित विचारणा
 तेणे करी नैगमादिक साते नयनो भिन्न भिन्न हेतुयें भिन्न भिन्न
 कथन केमके हेतु भिन्नने अभावें कथन भिन्ननो अभाव छे ।
 तो इहां नयोना हेत के० हेतुयें करीने संभवनाथना स्वरूपथी
 पोताना आत्मस्वरूपनुं परि के० समस्तपणे शीलन के० स्वभा-
 वथी मिलाववुं थाय ॥ ४ ॥

कारणजोगेंहोकारजनीपजेरे ॥ एमांकोश्नवाद

॥ पणकारणविणकारजसाधियेंरे ॥ एनिजमत-

उनमाद ॥ सं० ॥ ५ ॥

अर्थ-ते परमेश्वरना स्वरूपथी निजस्वभावनुं मलाववुं तद्वरूप-
 कारणने संयोगें पोतानुं स्वरूप रुप कार्य सिद्ध थाय. एमां कांइ
 वाद नथी, केमके कारणे कार्य निपजे एमां तो शुं? केवुं पण श्री
 संभव देवना स्वरूपनुं सेवन रुप जे कारण ते कारणविना नि-
 जस्वरूपरुप कार्य ते प्रत्यक्ष करवाने साधवा वांछियें एटले का-
 रण विना कार्यनी सिद्धता वांछवी ते तो पोतानी मतिनी उन्म-
 तता हठग्राहीपणुं छे, अथवा पोतानी बहिरात्मापणारुप कुम-
 तिनो उन्माद के० चित्तविभ्रमता छे ॥ ५ ॥

मुगधसुगमकरीसेवनआदरेरे ॥ सेवनअगम-

અનૂપ ॥ દેજો કદાચિતસેવકયાચનારે ॥

આનંદઘનરસરૂપ ॥ સં૦ ॥ ૬ ॥

અર્થ—માટે સંભવ દેવના સેવનરૂપ કારણને સદ્ભાવે પોતાના સ્વરૂપરૂપ કાર્યનું નિસંદેહ સદ્ભાવીપણુંજ છે, પણ તે સેવન ઘણું દુષ્કર છે. પરંતુ મુઘ્ધ જે સેવનના અસમંજસ ભદ્રક લોક તે સુગમ જાણીને સંભવ દેવનું સેવન આદરે; પરંતુ અંતરાત્મા વિના સંભવ દેવના સેવનની કોઈને ગમ્ય નથી. એ સેવન તો પરમોત્કૃષ્ટ નિરુપમ કહ્યું છે, તે સેવન આ ભવે તો પામવું દુર્લભ છે માટે સંભવ પરમેશ્વરની વિનતિ કરું છું જે ચરમાવર્તનાદિ કારણ મિલાપે પામ્યું જે કદાચિત કે૦ કોઈ ભવે તે ભવમાં હું તમારો સેવક જે પામર તેની યાચના એટલે સેવનરૂપ પ્રાર્થના તે મુક્તને દેજો સફલ કરજો. હે પરમેશ્વર ! તમે કેવા છો ? આનંદશબ્દે જ્ઞાનાનંદ તેનો ધન કે૦ સમૂહ એટલે કેવલજ્ઞાન કેવલદર્શને કરી દ્રવ્યના અનંતાગુણાદિકને જાણવેથી ઉપનો જે આનંદ તદ્દરૂપ રસ તે છે રૂપ કે૦ સ્વરૂપ કયન જેનો એવા તમે છો ॥ ૬ ॥ इति श्री संभव जिनस्तवन संपूर्ण ॥ ६ ॥

॥ अथ श्रीअजिनंदनजिनस्तवन लिख्यते ॥

રાગ ધન્યાસિરિ સિંધુઓઆન નિદેજોરેદીસેનાહલો એ દેશી
અજિનંદનજિનદરશણતરસિયે ॥ દરશણદૂર્લ-

जदेव ॥ मत मतन्नेदरेजोजईपूढीयें ॥ सहुथा-
पेअहमेव ॥ अजिण ॥ १ ॥

अर्थ—अभिनंदन परमेश्वरना दर्शन प्रतें एटले जैनदर्शनप्रतें तरसियें के० कोइ रीते मिले ते वांछियें छैयें, पण हे प्रभु ! तारो जैनदर्शन ते दुर्लभ छे दुखेन लभ्यतेति दुर्लभ एटले गतकाले न पाम्या, आ जन्ममां पामवानी विवस्था आगल कहीश, माटे दुर्लभ कहुं. इहां कोइ पोतें अजाण छतो वीजाने मार्ग पूछे ते न्याये जे जूदी जूदी मतवाला छे तेमने जइ पुछियें जे शुद्धस्वरूपानुयायी आत्मिकस्वरूपता विच्छेदकावच्छन्न दर्शन ते स्यो ? तेवारे सहु मतांतरना धारक ते अहमेव के० अहंएव एटले निश्चे अमेज प्रवृत्तियें छैयें तेज शुद्धदर्शन छे पण असारा दर्शनथी स्वरूपनी प्राप्ति नथी एवं कोइ कहे नही ॥ १ ॥

सामान्येकरीदरिशाणदोहेद्वूं ॥ निरणयसकल-
विशेष ॥ मदमेंघेरयोरेआंधोकेसकरे ॥ रविश-
शिरूपविद्वेष ॥ अजिण ॥ २ ॥

अर्थ—माटे हे परमेश्वर ! सामान्य प्रकारे मतमतांतरना भेदे करी एटले एकांत वादिओने पूछतां तमारो जैनदर्शन पासवो दुर्लभ छे, वली निरणय के० निश्चें संघाते स्वरूपानुयायी परम तात्विकपणे अनंते केवलज्ञानीयें भाख्युं तदाकार भूतें समस्तनयानुयायी विशेषपणे तमारुं दर्शन प्रत्यक्षपणे केवुं तेपण कठण

છે હવે તે મતમત મેદિઓથી પૂછતાં તમારો દર્શન નજ પામિયે તે ઉપર દટાંત કહે છે. જેમ કોઈક જન્માંધ પ્રાણી છે તેણે વલી મધપાન કર્યું હોય તે પ્રાણી સૂર્ય તથા ચંદ્રમાના સ્વરૂપનો વિશેષપણે લખવું કે. જાણવું તે શી રીતે કરી શકે ? તેમજ જે મિથ્યાદર્શને કરી આંધલો છે વલી મતમમત્વરૂપ મદિરામાં ઘેરાણા તે સૂર્ય ચંદ્ર રૂપ જૈનદર્શનનું વિશેષપણે લખવું કેમ કરી શકે ? અર્થાત્ નજ કરી શકે ॥ ૨ ॥

हेतुविवादेंहोचित्तधरिजोश्यें ॥ अतिदुरगमन-
यवाद ॥ आगमवादेंहोगुरुगमकोनही ॥ एश-
वलोविषवाद ॥ अ० ॥ ३ ॥

અર્થ—વલી હે પરમેશ્વર ! જે સાધવા યોગ્ય કાર્યની પ્રાપ્તિ કરે એવા હેતુ કે. કારણોનો વિવાદ કે. વિશેષપણે કથન તેને ચિંત્તમાં ધારીને એટલે મનમાં વિચારીને જોઈયે અર્થાત્ જ્ઞાનદ્રષ્ટિયે વિચારી જોયું તો તમારા દર્શનમાં ન્યાનુવાદ કે. કથન એવો છે જે એક વસ્તુને એક નયે થાપિયે તો અન્ય નયે ઉત્ત્થાપિ જાય છે માટે નયવાદની પળ દુર્ગમતા છે એટલે ગમ્ય ન પડે. વલી તમારા આગમ કે. સિદ્ધાંતોનો વાદ કે. કથન તેથી તો સહજ તમારો દર્શન પામી શકીયે પણ તમારા સિદ્ધાંતોના કથનનું ગુરુ-ગમ કોઈ નથી, એટલે ને ગુરુથકી સિદ્ધાંતોની ગમ્ય થાય સમજ પડે એવો ગુરુ કોઈ નથી અથવા ગુરુપારતંત્રે કરી સમજ્યું હોય એ-

वो प्रंपरागमि कोइ गुरु आ कालमां देखातो नथी, माटे मतम-
तांतरोना भेदथी हेतु विवादोथी तेमज नयवादोथी तथा आगम-
वादथी तमारा दर्शननी प्राप्ति नथी एज सबलो के० बलवान म-
नमां विषवाद के० उद्वेग छे असमाधि छे ॥ ३ ॥

घातिरुंगरआमाअतिघणा ॥ तुजदरिशाणजग-
नाथ ॥ धीठाईकरिमारगसंचरुं ॥ सैगूकोइन-
साथ ॥ अजि० ॥ ४ ॥

अर्थ—माटे हे जगन्नाथ के० त्रिजगतना स्वामि ! तारो दर्शन
पामवाने अंतरायना करनार घातकारक एवा पूर्वोक्त जे कारण
कह्या तद्रूप पर्वतोपम एवा अत्यंत घणामां घणा पूर्वे कह्या तेथी
हजी घणा रही गया छे माटे केटलाक कहूं. तोपण हुं धीठाई
करी एटले तमारो दर्शन पामवानी घातना करनारा छे तेने
नही गणता हठानुयोगें जैनदर्शन मार्गमां संचरुं के० प्रवर्तन
करुं, पण शुद्धस्याद्वादमार्गनो प्रवृत्ताववावालो तेने सैगूं कहीं
तेवो कोइ ज्ञाता पुरुष रस्तो देखाडनार साथे नथी के जेनी सहा-
यथी मार्गे प्रवृत्तियें ॥ ४ ॥

दरशण दरशण रटतोजोफरु ॥ तो रणरोऊ
समान ॥ जेहनेपीपासाहोअमृतपाननी ॥
किमजाजेविषपान ॥ अजि० ॥ ५ ॥

अर्थ— हे अभिनंदन परमेश्वर ! तारा दर्शननी पूर्वोक्त कारणे अप्राप्ति जाणीने मात्र दर्शनीओथी दर्शन दर्शन अहोउपगारिओ शुद्ध आत्मिक स्वरूपानुयायी परमपद प्रापक एवो दर्शन जेम मारे हाथे चडे ते रीत बतावो. एम रटतो के० केहेतो थको जो के० कोइ रीते फिरुं के० परिभ्रमण करुं एटले जैनीओ सहीत सर्व मतोना वाचक धर्मिओथी वारंवार पूछतो भटकं तो हे प्रभु ! तारो दर्शन ए रीतें तो हाथे चढे नहीं पण उलटो जैनदर्शननी शोध करतो देखीने सर्व दर्शनी एम कहे जे आ तो मनुष्याकारे जंगलना रोज सरखो मूर्खशेखर छे माटे ए रीतें सर्व दर्शनीओथी जैननी शोध करते छते कोइ महाबंचकी नयना पक्षथी एवी वात संभलावी आपे के, जे थकी जैनदर्शननी प्राप्ति तो दूर रही पण जो कोइ नयरूपनी वात पेटमां फालियाना फालिया भरी आपे तेथी भ्रष्टश्रद्धा छतो अन्यमत प्रवर्तन आदरीने जैन मतनी हे, लना करवा लागी जाउं; माटे जेनी चाहना ते तो मले नहीं पण जे हुं न वांछुं ते झेररूप भारी श्रद्धामां प्रवेश करी जाय तो ए अन्यमतिओनी पृच्छाथी सयुं. केमके जेने अमृत पीवानी पीप-सा होय तेने झेर आपे छते अमृतनी वृषा केम भांजे ॥ ५ ॥

तरस न आवेहो मरणजीवनतणो ॥ सीजेजो-
दरिशाणकाज ॥ दरिशाणदुर्लभसुलभकृपायकी
आनंदधनमहाराज ॥ अजि० ॥ ६ ॥

अर्थ—माटे हे परमेश्वर ! ए जैनदर्शनरूप कार्य जो कोइ रीते सिद्ध थाय तो मरण जीवननों तरस के० ब्रास एटले भय न आवे ते प्राणी जन्मजरामरणादिकनां दुःख रहित थइ मोक्ष पामें. परंतु तारो दर्शन दुःखे पामवामां आवे पण तमारी कृपाथी स्वरूप ज्ञान थाय अने जे स्वरूपज्ञान ते जैनदर्शनमां अभेद-पणे छे माटे तमारी कृपा थकी सुलभ के० सुखें पामियें तो हे आनंदधन ! शङ्खें ज्ञानानंदना सधनपणा सहित एटले जाननुं अत्यंतपणें भराव तेना महाराज ते आनंदधन महाराज तमारी कृपाथी शुद्धस्वरूपात्म जैनदर्शन पामियें ॥ ६ ॥ इति अभिनंदन जिनस्तवन समाप्त ॥

॥ अथ श्री सुमति जिनस्तवन विख्यते ॥

॥ राग वसंत तथा केदारो ॥

सुमतिचरणकज्ज्वातमञ्जरपणा ॥ दरपणजि-
मञ्जविकार ॥ सुग्यानी ॥ मतितरपणबहुस-
म्मतजाणियें । परिसरपणसुविचार ॥ सुग्यानी ।

॥ सुमति० ॥ १ ॥

अर्थ— सुमतिनाथ परमेश्वरना पदपंकजमां मारा आत्मानो अरपण के० स्थापन जे निभ्रमपणे परमात्मानुं स्वरूप चिंतवन ते आत्म अरपण कहियें. ते परमेश्वर ऊपाधिजनित जे विकार

તેથી રહિત જેમ આરીસામાં જેવી અવસ્થા હોય તેવી માસે તેથી
 ભિન્નપણે ન માસે તેનીપરે નિર્વિકારી છે યથાતથ્ય કાંતિવંત છે
 ભલા કેવલજ્ઞાની છે માટે હે સુમતિવંત ગ્રાણી ! તે જે વહુ કે
 ઘણા મત તેમને સમ્મત ચાલતાં તો આત્મઅરપણાનું સ્વરૂપ તે
 મતિતરપણ થઈ જાય એટલે યુદ્ધિની તૃપ્તિ થઈ જાય તેટલા સુધિ
 જાણિયે સમજી લાદિયે પછે પરિ કે. સમસ્તપણે જે અન્યમતિઓમાં
 આત્માનો અરપણ તેથી સગપણ કે. ઓસરવું ડપરાંઠો પ્રવર્તવું
 તેજ સુવિચાર કે. ભલો યોગ્ય વિચાર છે ॥ ૧ ॥

ત્રિવિધશકલતનુધરગતઆત્મા ॥ વહિરા-
 તમધુરિષ્ણેદ ॥ સુ. ॥ વીજઅંતરઆત્મતિસરો
 ॥ પરમાત્મઅવિષ્ણેદ ॥ સુ. ॥ સુમતિ. ॥ ૨ ॥

અર્થ-તે પૂર્વોક્ત એક આત્મ અરપણથી ઓસરવું યોગ્ય કહ્યો
 અને વીજે આત્મભેદે આત્મઅરપણ યોગ્ય કહ્યું છે તેથી આત્માના
 ભેદ કહે છે સમસ્ત શરીરધારિઓના શરીરને વિષે રહ્યો જે આત્મા
 તે ત્રિવિધ કે. ત્રણ પ્રકારે છે. તેમાં પેલો વહિરાત્મા, વીજો અં-
 તરાત્મા, ત્રીજો અવિષ્ણેદ પરમાત્મા. इहां કોઈ પૂછે જે સિદ્ધ
 અનંતા છે માટે અનંતા ભેદ કેમ ન કહ્યા ! તેને ઉત્તર જે અનંતા
 મિદ્ધનો રૂપ એક છે માટે અવિષ્ણેદ અભેદ કહ્યો. इहां પેહેલો
 વીજો ત્રીજો આત્મા કહ્યો. ए लेखे तो जघन्य मध्यम ऊन्कृष्ट
 આત્મા ત્રણ પ્રકારના થયા, પરંતુ ચત્તા ભિન્નથી કોઈ પૂછે તો
 તેના ભેદ અનંતા થાય ॥ ૨ ॥

આત્મવુદ્ધેકાયાદિકેગ્રહ્યો ॥ બહિરાત્મઅથ-
રૂપ ॥ સુગ્યાની ॥ કાયાદિકનો હો સાચી-
ધરરહ્યો ॥ અંતરઆત્મરૂપ ॥ સુગ્યાની ॥
॥ સુમતિઃ ॥ ૩ ॥

અર્થ-તે પૂર્વોક્ત ગ્રંથે આત્માનો સ્વરૂપ કહે છે. બહિરાત્મા તે કૃત્સિતવુદ્ધિયે કરીને કાયાદિક શરીરાદિકે ગ્રહ્યો એટલે અહંવુદ્ધિયે શરીરાદિકથી વંધાણો એ કાયાને સુખે હું સુખી એ કાયાને દુખે હું દુખી આદિશબ્દે માયા મમતા મિથ્યાત્યાદિકે ગ્રહ્યો તે પરિણતિયે પરણમ્યો इत्याદિક લક્ષણે લાક્ષિત જે આત્મા તેને બહિરાત્મા કહિયે તે આત્માને અથ કે. પાપરૂપ વ્યાપારવંત જાણવો. અને જે કાયા કે. શરીર આદિ શબ્દે અંગોપાંગાદિક ભૂમિધરા દિકનો સાંસનો ભરવાવાલો એટલે અંતરાત્માવંત દગમે દાર આત્મા સ્થાપે અને પ્રાંતિ પામી એ સજીવ છે કિંવા નિર્જીવ છે તેનો શ્વાસ રુધિરાદિકે સાંસનો દાતાર તથા કાયાદિકનો નિરમમત્વી આત્મસ્વરૂપનો જ્ઞાતા તેને અંતર આત્માનું રૂપ એટલે લક્ષણ જાણવું । ૩ ।

જ્ઞાનાનંદેહોપુરણપાવનો ॥ વરજિતસકલઉપા-
ધિ ॥ સુગ્યાની ॥ અતિંદ્રિયગુણિગણમણિ-
આગરૂ ॥ ઇમપરમાત્મ સાધ ॥ સુગ્યાની ॥
॥ સુમતિઃ ॥ ૪ ॥

अर्थ-स्वरूपज्ञानथी प्रगट्यो जे आनंद ते हर्षे करीने संपूर्ण पावनो के० पवित्र बली कर्मजनित एवी समस्त उपाधीओथी रहित केमके उपाधि रहित विना ज्ञानादिगुणे सहित न थाय माटे उपाधि वर्जित कथो तथा शब्द रूप रस गंध स्पर्श इत्यादिक इंद्रियजनित गुणोना अभावथी प्रगट्यो जे अतिंद्रियगुण ज्ञानदर्शनादिकना अनंता समूह तदरूप महामणिओनो आगर जेमांथी मणिना समूह पामीये ते स्थानक ए रीते परमात्मपणाने हे सुमति तुं सिद्ध कर, ताराविना ए परमात्मानुं लक्षण सिद्ध नज थाय ।४।

बहिरात्मतजअंतरआत्मा ॥ रूपथईथिर-

जाव ॥ सु० ॥ परमात्मनुंहोआत्मजावबुं ॥

आत्मअरपणदाव ॥ सुग्यानी ॥ सुमति० ॥५॥

अर्थ-इहां कोइ पूछे जे आनंदघने प्रथमथी सुमति परमेश्वरने चरणे आत्म अरपणा एवुं कथुं. पाछे आत्माना त्रण लक्षण के-हवा लाग्या ते शुं ? तेने उत्तर जे आत्माना ए त्रण लक्षण कथा-विना आत्म अरपणानो स्वरूप जणाय नही माटे बहिरात्मपणुं मृकीने अंतरात्मानुं जे स्वरूप तेमां थिर भावें थइ एकाग्र स्वभावें थइने परमात्मानुं स्वरूप पोताना आत्मां भावबुं चित्तबुं ए आत्म अरपणानुं दाव के० उपाय छे ॥ ५ ॥

आत्मअरपणवस्तुविचारतां ॥ जरमटलेमति-

दोष ॥ सु० ॥ परमपदारथसंपतिसंपजे ॥

आनंदघनरत्नपोष ॥ सुग्यानी ॥ सुमति० ॥६॥

અર્થ—માટે આત્મ અરપણાનો વસ્તુ વિચારતાં એટલે તત્ત્વ વિચારણા કરતાં જે પર સ્વરૂપને અમથી માની રહ્યો હતો તદ્દરૂપ મતિ કે૦ બુદ્ધિનો દૂષણ મટી જાય તે અમતા મટી જતાજ કેવલ-જ્ઞાન કેવલ દર્શનથી પામિ જે મુક્તિ તેથી ઉપનો જે આનંદનો ઘન કે૦ ભરાવ તેણે કરી ઉપનો જે અનિર્વચનીય રસ તે રસની પુષ્ટતા છે જેને વિષે એવો પરમ પદાર્થ જે ઉત્કૃષ્ટ મોક્ષરૂપ સંપતિ કે૦ સંપદા તે સંપજ કે૦ ગ્રાપ્ત થાય । ૬ । ઇતિ શ્રીસુમતિજિ-નસ્તવન સંપૂર્ણ ॥

॥ અથ શ્રી પદ્મપ્રજ્ઞ જિનસ્તવન લિખ્યતે ॥

॥ ગગ મારુ તથા સિંધુઓ ॥ ચાંદલીયા મંદેશો

કેહેજે મારા કંતને રે એ દેશી ॥

પદ્મપ્રજ્ઞજિનતુજાત્ર્યાંતરુંરે ॥ કિંમત્તાંજેજગવંત ॥

કરમવિષાકેકારણજોડનેરે ॥ કોઈકહેમતિ-

મંત ॥ પદ્મ ॥ ૧ ॥

અર્થ—અહો શ્રીપદ્મપ્રભ પરમેશ્વર! સિદ્ધાંત વચન પક્ષે તમારી સાથે મારે અંતર કાંઈ નથી તો તમારે મારે અંતર જ્ઞાનો પણ અન્વ-યવ્યતીરેક લક્ષણે તમારે મારે અંતર ઘણું પડ્યું માટે હે ભગવંત કે૦ જ્ઞાનવંત! તે અંતર શી રીતે ભાંજશે? તે તમે જ્ઞાને કરીને કહો. હે પરમેશ્વર! તમારા મારા અંતરનો જ્ઞાનાવર્ણાદિક કર્મ્મના વિષાક કે૦ પરણમવું તેના કારણ મિથ્યાત્વાવિગ્નિ વપાય યોગના

बंधेन जोइने कोइक महाबुद्धिवंत शानी मतिवंत पुरुषतेणे तुझी
अंतर पडयुं ते कहुं के जे छते ते छतुं ते अन्वय अने जे अछते
अछतुं ते व्यतिरेक एटले कर्म बंध कारणने अभावे अंतरनो पण
अभाव थाय.

पयइविईअणुजागप्रदेशथीरे ॥ मूलउत्तर बहु
जेद ॥ घाती हो बंधूदयऊदिरणारे ॥ सत्ता-
करम विहेद ॥ पद्य० ॥

अर्थ—हवे अंतर पडवाना कारण मतिमंत पुरुष कहे छे १
प्रकृतिबंध २ स्थितिवंध ३ अनुभाग ते रसबंध ४ प्रदेश ते दल
नुं संचय. ए चार प्रकारे बांधे ते कर्म. तेनी मूल प्रकृति आठ
छे अने उत्तर प्रकृति एकसो अष्टावन छे. तेमां वली एक भेद
आत्मगुणोना घात करनार चार कर्म तथा बीजो भेद आत्मगु-
णना अघाति आचार कर्म. वली बीजा भेद बंध ऊदय ऊदिरणा
सत्ता इत्यादिक कर्मना विच्छेद के. विच्छेद भेद जाणवा. वली
आदि शब्दथी ध्रुवबंधी अध्रुवबंधी ध्रुवोदयी अध्रुवोदयी ध्रुव
सत्ता अध्रुवसत्ता तेमज भयविपाकी क्षेयविपाकी जीवविपाकी
पुद्गलविपाकी तेमज सर्वघाति देशघाती परावर्तमान पुण्य प्रकृति
पापप्रकृति इत्यादि सर्व कर्मना विच्छेद छे. । २ ।

कनकोपलवत् पयसिपुरसतणीरे ॥ जोनीअ-
नादिस्वप्नाव ॥ अन्यसंजोगी जिहांलगे आत-
मारे ॥ संसारी कहेवाय ॥ पद्य० ॥ ३ ॥

અર્થ-એ રીતે કર્મની પચડિ કે. પ્રકૃતિ તે પુરુષ શબ્દે જીવની સાથે અનાદિકાલની જોડી કે. મિલાપ છે એટલે સંયોગ સંવંધ છે. જેમ જાણમાં સુવર્ણ તથા પાજાણને અનાદિ સંયોગ સંવંધ સ્વભાવેજ છે. તેમ પ્રકૃતિ પુરુષની જોડી છે તે અનાદિની સ્વભાવેજ છે માટે જિહાં લગે આત્મા પુરુષાદિક અન્યસંયોગી છે તિહાં લગે એ આત્મા સંસારી કહેવાય છે. । ૩ ।

કારણજોગે હો વંધેવંધનેરે ॥ કારણ સુગતિ
સુકાય ॥ આશ્રવસંવરનામઅનુકર્મેરે ॥ હેય-
જપાદેયસુણાય ॥ પદ્ય ॥ ૪ ॥

અર્થ-આત્મા મિથ્યાત્વાધિરતિ કપાય યોગાદિક કારણને યોગે કર્મ પ્રકૃતિરૂપ વંધને વાંધે તેમજ કર્મવંધથી છુટત થવાના કારણ સમ્યક્ત ધિરતિ અકપાયી સુખમનો યોગાદિકથી છુટે એમ અનુક્રમે કર્મવંધના કારણને મિલાપે આશ્રવ અને કર્મ છુટવાના કારણને મિલાપે સંવરે યથા આસમંતાત્ શ્રવતિ કર્મજલં પ્રતિ આશ્રવ થકી માટે આશ્રવ તે હેય કે. છાંડવા યોગ્ય અને સંવૃયતે આછાચતે આશ્રવ દ્વારં પ્રતિરિતિસંવર તે માટે સંવર તે જપાદેય કે. આદરના યોગ્ય એ રીતે સિદ્ધાંતોને વિષે સુણાય કે. સંભલાય છે ॥ ૪ ॥

અંજનકરણોહોઅંતરનુજપકયોરે ॥ ગુણકરણે-
કરીજંગ ॥ અંચકતેંકરીપંક્તિજનકહોરે ॥
અંતરજંગસુઅંગ ॥ પદ્ય ॥ ૫ ॥

अर्थ-तेथी पंडितजने आनंदधन प्रते कछो के सिद्धांतोनी उक्ते व्रण कारण कछां तेमां जे कारणे करी आत्माने कर्मसंघाते जोडवुं-भिलाववुं तेने यूजनकरण कहियें. ते यूजनकरणे करीने हे आनंदधन ! तारे परमेश्वरसाथे अंतर के० भिन्नभाविपणुं पडिगयुं छे. ते ज्ञानकरणे आत्मस्वरूप जाणीने गुणपणे आचरणा एटले कार्य कारण भावनुं अभेदोपचार छे तेथी ज्ञानदर्शन ते आत्मा अने आत्मा ते ज्ञानदर्शन एवा अभिन्न भावे करीने हे आनंदधन ! तारे पद्मप्रभुसाथे अंतरनुं भांजयुं चुटवुं छे. तेवारे फरि ते पंडितोने आनंदधने पुछयुं जे ए कथन तमे तमारी बुद्धिये कहोछो ? ते वारे पंडितोये प्रत्युत्तर कछुं जे हे आनंदधन ! जैनना ग्रंथ जे सिद्धांतो तेना न्यायथी अर्थवा उक्ते के० ते सिद्धांतोनां वचनथी कहिये छैये पण स्वेच्छाए केता नथी माटे हे आनंदधन ! तमारे परमेश्वरने आंतरो भांगवानो रहस्यार्थे स्वरूपे एक थवानो एहिज मुअंग के० भलो ऊपाय छे. ॥ ५ ॥

तुजुनुजुअंतरअतर चाजसेरे ॥ वाजसेमंगल-
तुर ॥ जीवसरोवरअतिशयवाधशेरे ॥ आ-
नंदधनरसपुर ॥ पञ्च० ॥ ६ ॥

अर्थ-नेथी हे पद्मप्रभु ! जे वारे हुं गुण करणे प्रवर्तिस ते वारे नारे मोरे ध्याताध्येयरूप जे अंतर छे ते भांजसे एटले भेद अभाविपणुं याये तेथी स्वल्प प्राप्तिना हर्षोत्कर्षनुं घोसरूप अनाहिद ध्वनोरूप मांगलिकना चार्जात्र वाजसे. ए रीते आत्मा

પરમાત્મસ્વરૂપ પામે થકેજ આનંદવન શબ્દે કેવલજ્ઞાન કેવલ
દર્શનથી અનંતાણેયનો ચટન વિચટનના અવલોકનથી અપજશે
જે અલ્હાદરૂપ રસ તેના પૂર ભરાવથી અત્યંતસુખ્ક એવો જીવ-
રૂપ જે સરોવર તે અનંતે જ્ઞાને કરી અત્યંત વૃદ્ધિ પામશે ॥ ૬ ॥
इति पद्मप्रभ जिनस्तवन समाप्त ॥

॥ अथ श्रीसुपार्श्व जिनस्तवन लिख्यते ॥

॥ राग सारंग मल्हार ललनानी देशी ॥

શ્રીસુપાસજિનવંદિયે ॥ સુખસંપત્તિનેહેતુ ॥

॥ લલના ॥ શાતસુદ્ધારસજલનિધિ ॥ જવ-
સાગરમાંસેતુ ॥ શ્રી સુ ॥ ૧ ॥

अर्थ—हवे सुमतिवंत छतो आनंदवन कुमतिसहचारी प्राणि-
ओ प्रते आत्मसाधनहुं उपाय कथन पूर्वक श्रीसुपार्श्वपरमेश्वरनी
स्तवना करतो कहे छे जे हे भव्यो ! श्रीसुपार्श्व परमेश्वरने द्वादशा
वर्त्तव्वांदजाये वांदिये ते मोक्षरूप सुख स्वभाव प्राप्तिरूप संपत्तिना
हेतुये ए वंदन छे. ललना ॥ इति वाक्या लंकारो परंतु ते शु-
पार्श्वजिन केवा छे आत्मस्वरूपाहुअवे राग द्वेपादिकने अभावे
प्रगटथो जे नवमो शांतरस तेना समुद्र छे. वली भव जे संसार
समुद्र निवासी जीवोने सेतू के० पाइल समान छे । १ ।

सातमहाजयटालतो ॥ सप्तमजिनवरदेव ॥

ललना ॥ सावधानमनसाकरी ॥

धारोजिनपदसेव ॥ ल० ॥ श्रीसु० ॥ २ ॥

अर्थ—वली सुपार्श्वनाथ केवा छे वज्रोपम एवा मोटा इह लोक परलोकादि सात भय अथवा काम क्रोध मद हर्ष राग द्वेष मिथ्यात्व ए सात भयना टालणहार छे एवो गणनाये सातमो श्रीसुपार्श्व ते जिन के० सामान्य केवलीमां वर प्रधान अग्रगामी देवद्युतिवंत एटले स्वस्वरूप कांतिवंत छे एवा परमेश्वरने अहो बहिरात्माओ ! तमे सावधान एकाग्र तदाकार मन प्रवृत्तिये करी एटले बहिरात्मापणो भूकीने अंतर आत्मावंत छता जिनेश्वरनां चरणकमलनी सेवना त्रणे काले तद्गतध्याने धारो ॥ २ ॥

शिवशंकरजगदिश्वरू ॥ चिदानंदजगवान

॥ ल० ॥ जिनअरिहातीर्थकरू ॥

ज्योतिषरूपअसमान ॥ ल० श्रीसु० ॥ ३ ॥

अर्थ—एवुं आनंदधने कहे छते शीवना सेवक अलखना उपाशनी योगी तथा निरंजनी पाशनी विरंचोपासनी ऋषीकेशोपाशनी इत्यादिक सर्व मतना धारको आनंदधनने पूछवा लाग्या जे हे आनंदधन ! तें सर्वहुं सेवन उपाडीने एक सुपार्श्व परमेश्वरहुं सेवन आप्यो तो ते सर्व अभिधाननी सत्ता एसां छे ? तेवारे आनंदधन कहे छे के, शिव ते कर्मोपद्रव निवारक संकर ते सु-

સુનો કર્તા જગદિશ્વર એટલે જગત ઈશ્વરપણ એહિજ છે તથા
 ચિદાનંદ તે જ્ઞાનાનંદિ છે વલી ભગવાન તે જ્ઞાનમહાત્મારૂપ વીર્ય
 વૈરાગ્યવંત છે તથા રાગાદિકનો દીપક માટે જિનપણ એહિજ છે
 તથા સર્વની દ્રવ્ય ભાવ પૂજાને યોગ્ય અથવા કર્મરૂપ શત્રુને હણ-
 નાર એવો અરિહંત પણ એહિજ છે તથા ગણધર દ્વાદશાંગિ પ્રવચન-
 કારક સાધુ સાધવી શ્રાવક શ્રાવિકારૂપ તીર્થનો કરનાર પણ
 એજ છે વલી અસંહ મહાહુજ્વલ જ્યોતિસ્વરૂપી તેણે એહિજ છે
 અસમાન એટલે જગત્માં તુલના કરનાર વીજી કોઈ જ્યોતિ નથી ।૧।

અલખનિરંજનવહ્ન્યૂ ॥ સકલજંતુવિસરામ

॥ લ૦ ॥ અન્નયદાનદાતાસદા ॥

પૂરણઆત્મસરામ ॥ લ૦શ્રીસુ૦ ॥ ૪ ॥

અર્થ-વહિરાત્મા સંસારી જીવોથી લખ્યો જાણ્યો ન જાય માટે
 અલખ તથા કર્મરૂપ અંજન કે ૦ લેપનથી જેને માટે નિરંજન
 સર્વ પ્રાણીઓને હિતકારી માટે વચ્છલૂ ત્રસ ધાવર સર્વ જીવ ભવ
 અટવીમાં સસતા કર્મતાપે અત્યંત તપ્યા જન્મ જરામરણ આધિ
 વ્યાધિયે દુઃખી થયેલાઓને સાતાનો સ્થાનક માટે વિશ્રામનો
 ધામ છે તથા જે મરણથી વચ્ચાવહું તે અભય કહિયે તેના દાનનો
 સદા દાતાર એટલે પ્રશુનો દંડક મરણ ન પામે તો જિહાં મરણ
 નહીં તિહાં જન્મ પણ નહીં તથા જ્ઞાનાદિકગુણે ભર્યો માટે
 આત્મસારૂપણ તુંજ છે અથવા સંપૂર્ણ આત્મસ્વરૂપમાં તું રમી રહ્યો
 છે પ્રવૃત્તિ રહ્યો છે. ॥ ૪ ॥

વીતરાગમદકલ્પના ॥ રતીઅરતીજયસોગ ॥
લલના ॥ નિદ્રાતંદ્રાનુરંદસા ॥ રહિતઅવાધિ-
તયોગ ॥ લ૦ ॥ શ્રીસુ૦ ॥ ૫ ॥

અર્થ—વલી રાગ દ્વેષ રહિત છે માટે વીતરાગ તથા મદ તે ઉ-
ત્કર્ષ ઉચ્છાહના રહિતથી તથા કલ્પના તે સંકલ્પ રહિતપણાથી
રતિ તે રાગ રહિતપણા માટે તથા અરતિ તે દ્વેષથી રહિતપણા માટે
અને માત્રભવ રહિત તથા શોગતે સોચના રહિત અને નિદ્રારહિત
તથા તંદ્રા તે આલશ્યરહિત વલી દૂરં કે૦ દુષ્ટદશારહિત છે. इहां
ગગનના મદ કલ્પના રતિ અરતિ ભય શોક નિદ્રા તંદ્રા તથા એક
મનોયોગ વીજો વચનયોગ ત્રીજો કાયયોગના જે વાધકપણા
શ્રવિ રોધકપણા તે સર્વથી સુપાર્થ પ્રભુ રહિત છે તેમાટે અવાધિત
ઐટલે એ સર્વની પીડારહિત થઈ ગયો તેથી અવાધિત યોગી છે ૧

પરમપુરુષપરમાત્મા ॥ પરમેશ્વરપ્રધાન ॥લલના॥
પરમપદારથપરમિષ્ટી ॥ પરમદેવપરમાન લ૦॥
શ્રીસુ૦ ॥ ૬ ॥

અર્થ—જગતને ધિપે ચાવતમાત્ર જેટલા પુરુષ છે તેમાં ઉત્કૃષ્ટ
પુરુષત્વ ધર્મે સહિત પુરુષ એ છે તથા પરમોત્કૃષ્ટ આત્માપણ એ
છે મને મનુષ્ય ગિરેમણી પરમેશ્વર ત્રણ જગતનો નાયક છે વલી
ત્રણ જગતમાં પરમોત્કૃષ્ટ પદાર્થ કે૦ વસ્તુ તે એ છે અથવા પરમ
પદ જે શુક્તિપદ તેનો સહમ્ય છે તથા પરમ દૃષ્ટ તે, પરમોત્કૃષ્ટ દૃષ્ટ

વાંછિત પદાર્થ છે એટલે ભવ્યને પરમ વાંછનીક એ છે. વલી પરમદેવ છે માટે હે અન્યદેવસેવી ગ્રાણીઓ ! તમે સર્વ દેવોમાં પરમ દેવપણે એ સુપાર્થપ્રશ્નને પરમાન કે० પ્રણામ કરો અવધારોઃ
 વિધિવિરંચિવિશ્વંચરૂ ॥ ઋષીકેશજગનાથ

॥ લઁ ॥ અઘહરઅઘમોચનધણી ॥

સુક્તિપરમપદસાથ ॥લઁ॥ શ્રીસુઁ ॥૭॥

અર્થ-વલી એ પ્રશ્નને સેવે તે સુખ વાંધે અને જે ન સેવે તે અસુખ વાંધે અને વાંધે તેનો ભોગવે તેથી વિધાતા લેખતું લેખક એ છે તથા સંસારી જીવ અને એ પ્રશ્ન તે સત્તાયે એક છે માટે શ્રદ્ધિનો કર્તા વિરંચિ બ્રહ્મા તે એજ છે તથા સંસારી જીવ એને આધારે છે માટે વિશ્વંચર તે સંસારનો ધારક એજ છે વલી જે ઋષી રાજ છે તે એનેજ ધ્યાવે છે માટે ઋષીઓનોઈશ કે० સ્વામિ તે એજ છે તથા જગતવાસી જીવોને શુદ્ધસ્વરૂપનો પોષક માટે જગતનો નાથ તે એજ છે વલી અઘ જે પોતાનાં પાપ તેનો હરનારો દૂર કરનારો તથા અઘમોચન તે અનેક કાલના પાપી ગ્રાણીઓનાં પાપનો હરનાર માટે ઘણી યાપનો કર્તા છે વલી મોક્ષરૂપ પરમપદનો સાથ છે અથવા કર્મને મૂકવાથી સુક્ત થયો માટે પરમપદ તે નિર્યાણપદ તેમાં સહચારીપણો છે જેતું ॥ ૭ ॥

અમઅનેકઅજિદ્ધાધરે ॥ અનુજવવમ્યવિચાર

॥ લઁ ॥ જેજાણેતેહનેકરે ॥

આનંદધનઅવતાર ॥ લ ॥ શ્રીસુઁ ॥ ૮ ॥

અર્થ-એમ કે. એ પૂર્વે જે અનેક રીતો કહી તેથી પણ વીજી
 ઘણી અભિદ્ધાં કે. શક્તિઓને ધારે છે એટલે અજર અમર અક્ષર
 અકલ અનાદિસ્વરૂપિ વિજયી અતિન્દ્રિય પરમાત્મા શંભુ સ્વયંભુ
 સાર્વ અજ અચ્યુત અવિરુદ્ધ इत्यादિક અન્ય પણ અનેક નામનો
 ધારક છે, તેથી એને સેવો. એને સેવ્યાથી સર્વતું સેવન એમાં અંત-
 ભૂત છે એમ અનેક નામનો અર્થ તેનો વિચાર રહસ્ય ચિંતવન
 એટલે એકેક નામોનો વ્યુત્પત્તિસહિત અર્થતું વિવેચન કરવું તેને
 અનુભવગમ્ય કહિયે એ રીતે જે નામોનો વિચાર હેતુસહિત ચિં-
 તવન તેની રીત જે જાણે તે પ્રાણીને શ્રીસુપાર્થ પરમેશ્વર આનં-
 દવન અવતાર કરે એટલે પરમાનંદપણે અવતરણ કરે ॥ ૮ ॥
 ઇતિ શ્રીસુપાર્થ જિનસ્તવન સંપૂર્ણ ॥

॥ અથ શ્રીચંદ્રપ્રજ્ઞ જિનસ્તવન લિખ્યતે ॥

॥ રાગ કેદારો તથા ગોહી ॥ નુમરી રોયે આક્રંદ કરે
 મુને કોઢ મૂકાયે એ દેશી ॥

દેશણદેરેસચ્ચીમુનેદેશણદે ॥ ચંદ્રપ્રજ્ઞજુલ્લચંદ
 ॥ સ૦ ॥ ઉપશમરસનોકંદ ॥ સ૦ ॥ ગતકલિ ॥
 મલ્લજુલ્લદેદ ॥ સચ્ચી૦ ॥ ૧ ॥

અર્થ-શુદ્ધ ચેતનત્વ ધર્મે ધર્મિત ગ્રંથી શુદ્ધ ચેતના પરમેશ્વરના
 મુગ્ય પ્રમુગ્ય આંગોપાંગમાં વ્યાપીગદિ છે તે પરમેશ્વરનાં મુસાદિક
 દેવના આગે ગદિ. હવે અનાદિકાલનો કર્મ ઉપાધિયે ઉપાધિત

एवो आनंदधननो आत्मा सुभतिवंत छतो परमेश्वरना मुखनुं दर्शन करवा बांछतो शुद्ध चेतनाने कहे छे के हे सखी ! आठमा चंद्रप्रभ प्रभुनुं मुखरूप चंद्रमा ते मुझने देखवा आप; केमके ए प्रभुनो मुख तुं तो अहर्निस जूए छे अने हुं तो आगल कहिस तेते स्थानके मुख दीठुं नथी माटे विनति करूं छुं. हवे ते चंद्रप्रभ स्वामीनो मुखरूप चंद्रमां केवो छे ते कहे छे. राग द्वेष-रहितपणाथी उपशमरसथी उपनुं जे प्रशमरस तेनुं कंद के० उगतो नवो किलशय छे. वली जेने चार निकायना सुर के० देवता तथा मनुष्य इंद्र सर्व सेवी रखा छे. ते सेवनारना कलि मल जे पाप तथा दुःखोना दंड जे समुदाय ते गत के० नासि गया छे माटे हे सखी ! मने पण जोवा आप, जेथी मारापण कलीमल दुःख दंड जता रहे ॥ १ ॥

सुहृमनिगोदनदेखिउ ॥ स० ॥ बादरअतिहि-
विशेस ॥ स० ॥ पुढवीआउनदेखिउ ॥ स० ॥
तेजवाउनलस ॥ स० ॥ २॥

अर्थ—वली हे सखी ! अव्यवहार रासी सूक्ष्मनिगोदमां ए चंद्र प्रभुनो मुख न दीठो दर्शन थयो नही केमके सूक्ष्म निगोदे रूपनो असंभव, रूपना असंभवे चक्षुनो असंभव, तेथी देखवानो संभव क्यांथी होय ? माटे हे सखी ! मुझने जोवादे. वली हे सखी ! बादर निगोदमां तो अत्यंत विशेषणो दीठो नही केमके सूक्ष्म निगोदमां न दिठो पण सिद्धनाजीवोथी नजीक छे एदले

सिद्धक्षेत्रमां पण मूक्षमनिगोद छे पण चादरनो हुकडो रेवास न
थी ते माटे चादरमां अत्यंत विशेषपणे न दीठुं. वली पृथ्वीकाय
अपकायमां पण न लख्यो एटले चक्षुदर्शनना अभावे जाण-
वामां न आव्यो. तथा एकेंद्री निश्चे अज्ञानी छे माटे जाणवानां
नज आव्यो. वली तेउकाय तथा वाउकायमांपण लेस मात्र
न दीठो; केमके मनुष्यभवे प्रभुनुं दर्शन करी मरण पामीने जो
आवे तो अपर्याप्ता अवस्थायें पूर्व भवनुं लेस पामे पण मनुष्य
ए त्रेनिकायमां आवेज नहीं माटे न दीठुं ॥ २ ॥

वनसपतिअतिघणदिहा ॥ स० ॥ दीगोनहीदि-
दार ॥ स० ॥ वितिचउरिंदीजललिहा ॥ स० ॥
गतिसन्नीपणधार ॥ स० ॥ ३ ॥

अर्थ—वली हे सखी ! मारो जीव वनस्यातिकायमां पण अत्यंत
घणा दिवस एटले घणो काल रह्यो तिहां पण अनंता कालसुधी
जोवानो विरह पट्यो तेथी प्रभुनो दीदार के० मुग्यकमल न दीठुं
ए रीते एकेंद्रीमां चक्षुनो अभाव माटे न दीठुं. फरी हे सखी ! तुं
एगम कहिश के ए तो तें मर्व एकेंद्रीनाज स्थानक बताव्या पण एकें
द्रीमांथी छुटीने बेंद्री तेंद्रीने चक्षु नहीं पण चौरेंद्रीने तो चक्षु छे. ते
पण चक्षु फेवी छे के जललिहा के० पाणीनी लीक जेमनिष्फल तेम
ते आंग पण दर्शन कार्यनी अमिद्धता, माटे निष्फल छे. जेम
पाणीमां लीक पाटियें पण थाय नहीं तेम आंग छन दर्शन न
थाय तेथी चक्षु पामे पण निरर्थक माटे मुअने जांवादे. वली

संज्ञीषणानी पण के० पांचे गतिमां पण न देख्यो एम हे शुद्ध
चेतना सखी ! तुं धार के० अवधार ॥ ३ ॥

सुरतिरिनिरयनिवासमां ॥ स० ॥ मनुजअ-
नारजसाथ ॥ स० ॥ अपजाताप्रतिचासमां
॥ स० ॥ चतुर न चढीउं हाथ ॥ स० ॥ ४ ॥

अर्थ-वली विषया शक्त छते देवतानी गतिमां तथा विवे-
कना विकलपणा माटे तीर्यचनी गतिमांपण न दीठो. वली नरक
मतिना निवासमांपण नित्य दुःखासां मग्न छते संभारवुं पण न
थयुं तो देखवुं किहांथी थाय. तेमज जिहां धर्माधर्मनूं ज्ञातापणुं
नथी एवा अनार्य मनुष्यना साथ के० संगते एटले अनार्य म-
नुष्यमां उपने थके तेमज अपर्याप्ता मनुष्यनी प्रतिभा एटले प्र-
तिबिंब ते जलक ते पण धर्माधर्म विवेक विकलपणा माटे अप-
र्याप्ताने सदृश भासे छे जाते ते मनुष्य छे इत्यादिक पूर्वोक्त
स्थलमात्रमां चतुर के० महानिपुण एवो परमेश्वर सारे हाथे न
आव्यो एटले दर्शननी योगवाइ न मलि. पण हमणा दर्शननी
योगवाइ मली छे माटे तुं केम जोवा देति नथी तो हे सखी !
हमणा तुं मने जोवा आय ॥ ४ ॥

एमअनेकयलजाणियें ॥ स० ॥ दरिशाणविणु-
जिएदेव ॥ स० ॥ आगमयीअतजाणियें ॥ स० ॥
कीजेनिरमलसेव ॥ स० ॥ ५ ॥

अर्थ-ए रीते पूर्व कथा तेमज कामि क्रोधी लोभी मोहि रागी .
 अश्रद्धा अन्यमति चोराशी लक्षजीवायोनी फरसते इत्यादिक
 बीजा पण अनेक स्थल जाणिये. ते स्थलानेविषे सामान्य केवली
 मां राजासरिखा एवा जिनदेवना दर्शन दीठाविना ते सर्व, स्थल
 निर्यक गयां. माटे हे सखी ! मने देखवा आप. हवे सुमतिवंत आ-
 नंदधन शुद्ध चेतनाने कहे छे के गयाभव ते तो रहा पण हमणा
 मनुष्य भवमां शी रीते सेवा करुं ? तिवारे शुद्ध चेतना प्रत्युत्तर
 कहे छे. हे आनंदधन ! आगम सिद्धांतोना कथनथी पूजानो मत
 के कथन जाणिये एटले सिद्धांतोमां हिआए सुहाए निस्सेसाए
 मुक्तिप्रापक सेवा जाणीने अभय अद्वेप अखेदपणे निर्मल भा-
 वांकित पूजा करिये ॥ ५ ॥

निरमलसाधुजगतिलही ॥ स० ॥ योगअवंचक-
 होय ॥ स० ॥ किरियाअवंचकतिमसही ॥ स० ॥
 फलअवंचकजोय ॥ स० ॥ ६ ॥

अर्थ-तेमज निर्मल शुद्ध मुक्ति मारग साधक साधुओनी भ-
 क्ति भावांकित वाछल्यपणुं लहि के० पामि ए बीजुं कारण मल्युं
 तेना सद्भावे ज्ञानदिक आत्मगुणने टगे नही एवा मन वचन
 कायाना त्रणे योगनी प्रवृत्ति अवंचक थाय तिवारे क्रिया करवानुं
 सने प्रदर्शन ते पण अवंचक के० अटगाइरूप थाय, तिवारे मनो-
 योग अवंचकपणे प्रवृत्ते, तेही रहि क० निश्चे आत्मस्वरूप

અવહેદ ફલ પળ અવંચક જોય કે૦ હે સહી ! તું દેખ ॥૬॥

પ્રેરકઅવસરજિનવરૂ ॥ સ૦ ॥ મોહનીયદાય-
જાય ॥ સ૦ ॥ કામિતપૂરણસુરતરૂ ॥ સ૦ ॥
આનંદધનપ્રજુપાય ॥ સ૦ ॥ ૭ ॥

અર્થ-જે અવશરે અવંચક ફલ સ્વરૂપ પ્રાપ્તિ થાય તે ટાળે
પ્રેરક કે૦ પ્રેરણાનું કારક પોતાના સ્વરૂપથી અન્યના સ્વરૂપનું
ઓલસાવનાર તે ચંદ્રપ્રભ પરમેશ્વર પ્રવર્તક છે અને આત્મા પ્રવર્તક
છે એમ હે સહી ! સ્વરૂપતદાકારપણે આત્મા પ્રવર્ત્યો તેવારે અર્ચિત
નીય આત્મશક્તિયે મોહનીય કર્મનો ક્ષય થાય તેથી કેવલજ્ઞાને
કેવલદર્શનનું જે પરમાનંદ તેનું ધન કે૦ ભરાવ તેજ છે સ્વરૂપ જેનું
એવો જે ચંદ્ર પ્રભપ્રજુ તેના ચરણ કેવા છે કામિત કે૦ નિજસ્વ-
રૂપામિલાપી પ્રાણીઓનાં મનોવાંછિત પૂરવાને સાક્ષાત્ સુરતરૂ
કે કલ્પવૃક્ષ છે ॥ ૭ ॥ ઇતિ શ્રી ચંદ્રપ્રભજિન સ્તવન ॥

॥ અથ શ્રીસુબુદ્ધિજિનસ્તવન લિખ્યતે ॥

॥ રાગ કેદારો ॥ એમ ધન્નોધનને પરચાવે પરચાવે એ દેશી ॥
સુબુદ્ધિજિણેસરપાયનભિને ॥ શુભકરણીએમકી-
જેરે ॥ અતિ ઘણોબલદઅંગધરીને ॥ પ્રહર-
વીપૂજીજેરે ॥ સુબુ ॥ ૧ ॥

અર્થ-હવે આનંદઘન સુબુદ્ધિ જિનનો પૂજનના ભેદ પૂર્વક સ્તવન કરતો ભવ્ય પ્રાણીઓને યથા તથ્ય પૂજનનું ફલ ઉપદેશે છે કે, અહો ભવ્યો તમે પ્રથમ તો સુબુદ્ધિ, પરમેશ્વરનાં ચરણકમલને નમિને એમ કે. આગલ જે દેખાડીશ તે રીતે શુભ કરણી કરિયે સ્વરૂપાનુજાયી કર્તવ્ય આચરિયે અથવા આત્માને દેવતાની ગતિસંવંધી સુખદાયક કરણી તે શુભ કરણી આચરિયે તે શુભ કરણી કહે છે. જેમ સંસારી જીવોને વિવાહ પ્રમુખ તે અતિ હર્ષનું સ્થાનક છે અથવા અપુત્રિયાને ઘરે પુત્રોત્પત્તિ યાય તેથી અત્યંત ઘણો ઉલટ થાય એવી રીતે અત્યંત ઉદ્ઘાસ અંગમાં ધારણ કરીને રોમાંચિત દેહ કરી જન્મમાં તે દીવસને ધન્ય માનતાં અહો ભવ્યો ! તમે એવે હર્ષોત્કર્ષ સહિત પ્રભાતનેવિષે ઉઠીને વીજો સંસાર સંવંધિ કોઈપણ કાર્ય કન્યાવિના સુબુદ્ધિ પરમેશ્વરના પદકમલને નમિને પછે પૂજનરૂપ શુભ કરાણિ કરો ॥૧॥

દ્રવ્યજ્ઞાવસુચિજ્ઞાવધરીને ॥ હરખેદેહરેજશ્યેરે ॥

પણઅહિગમસાચવતાં ॥ એકમનાધુરિથશ્યેરે ॥ સુ. ॥ ૨ ॥

અર્થ-એટલે જે જે વસ્તુને પૂજા કરવી તેને વસ્તુને શરીર ધોડ તથા ધોતિ પ્રમુખ ધોડ ધોડ સુકાવી સુકાવીને પેરવા તેથીજ માત્ર સુબુદ્ધિ કે. પવિત્રતા કરવી તે તો કર્તવ્ય માની નહી પણ ધાવને ધારને દ્રવ્ય તથા ભાવ એ બેની સુદિગ્ધા કાઢીએ એવો છતાં સાદા-

त्राण क्रोड रोम उच्छासित थका निस्सहि प्रमुख दसत्रिक तथा
पांच अभितमन जे रीते प्रवचनसारोद्धार तथा चैत्यवंदन
भाष्य प्रमुख ग्रंथोमां कहा छे ते सर्व रीत साचवतां थकां हर्ष
भर हिये जिनमंदिरे जइने तिहां जइए धुरि के० प्रथमतो एक
मात्र पूजा करवानेविषेज मननी एकाग्रता तदाकार वृत्ति राखवी
पण अन्य स्थानकोथी सर्वथा प्रकारे मननी निवृत्ति करवी एम
तन्मयी पूजामयीज भइये ए रीते सुभ करणी करिये ॥ २ ॥

कुसुमअक्षतवरवाससुगंधो ॥ धूपदीपमनसा-
खीरे ॥ अंगपूजापणजेदसुणीएम ॥ गुरुमुख-
आगमत्राखीरे ॥ सु० ॥ ३ ॥

अर्थ-हवे पूजाना चार भेद छे १ अंगपूजा, २ अग्रपूजा, ३
भावपूजा, ४ प्रतिपतिपूजा ए चार भेदोमां प्रथम अंगपूजा क-
हि ते १ कुसुम ते फूल चवेली प्रमुख, अक्षत ते २ अखंडित-
तंदूल, ३ वर के० प्रधान चंदन कपूर कस्तुरिकादिक सुगंधि
द्रव्ये थयो जे चास, ४ चंदनथेत अगर वालछड कपूरकाचरी
कस्तुरी भीमसेनीवरास सेलारस ए अष्टगंधधूप चाणयो. ५ घृ-
तमाली सुतरनी बखिनो दीप ए सर्व एकाग्रताये मननी साखे
सार्थक छे ते चिता मिर्थक जाणयो. ए अंगपूजा ते पूर्वोक्त पण
के० पांच भेदे ते जे रीते आगममां भाषी ते रीते गुरुमुखधी
सांभली कर्णगोचर करी ॥ ३ ॥

एहनुंफलदोयजेदसुणीजे ॥ अनंतरनेपरंपररे ॥
 आणापालणचित्तप्रसन्नी ॥ सुगतिसुगतिसुर-
 मंदिररे सु० ॥ ४ ॥

अर्थ-हवे पूर्वोक्त जे अंगपूजानी विधि कही तेनुं फल कहे छे. एनुं कार्यसिद्धरूप फल एक अनंतर वीजुं परंपरारूप ए वे भेदे सिद्धांतोमांथी सांभल्युं छे ते रीते कहुं छुं. जे पूजामां तदा कारवृत्तिये स्वामि सेवक संबंधे प्रवर्त्तते ते परमेश्वरनी आज्ञा नज लोपे. चित्त प्रसन्नि ते मननी हर्षवृत्तिये आज्ञापालनरूप फलनी प्राप्ति थाय, ते पूजानुं अंतर के० आंतरे रहित फल जाणवुं. के-मके जेने प्रभु आज्ञानी प्राप्ति थइ तेने जैनदर्शननुं सर्वस्व हाथे चढवुं तथा ए रीते आज्ञासहित पूजन करनारने परंपर फल तो मुक्ति सिद्ध प्राप्ति तथा सुगति के० सोभनिक मनुष्यपणानी गति अथवा सुर मंदिर ते देवभुवन पामे तेमां पण भावाधिकपणे मुक्तिज कहि ते भावाधिकपणुं पण तथाविधछे, परंतु भवस्थितिनुं परिपाक कारण न मले तोपण मनुष्य अथवा देवतानी उत्तम गति पामे ॥ ४ ॥

फूलअक्षतवरधूपपश्वो ॥ गंधनैवेद्यफलजल-
 चरीरे ॥ अंगअग्रपूजामलिअरुविध ॥ जावेज-
 विकसुजगतिवरीरे ॥ सु० ॥ ५ ॥

अर्थ—हवे अग्रपूजा नामें बीजा पूजानो भेद कहे छे. तेमां पांच भेद तो ते अंगपूजाना छे फरि त्रण बीजा मलाव्या परंतु आगल सतर भेदादिक अन्य भेद केशे ते सर्व अग्रपूजाना भेद मलवाधी थशे हाल अग्रपूजा आठ भेदे छे तेनां नाम कहे छे १ फूल, २ अक्षत, ३ प्रधानधूप ४ पद्मो के० प्रकृष्टदीप, ५ सुगंधवासक्षेप, ६ नैवेद्य, ७ फल, ८ गंगाशमुखला जल, ए रीते अंगपूजाना पांच तेमज अग्रपूजाना त्रण मलिने अडविध के० आठ भेद थया. ते अंग अग्रपूजा जे भव्य जीव भावसहित करे ते प्राणी शुभगति शब्दे पंचम गतिने करे ॥ साटे पूजा ते मोक्षपदनी प्राप्ति करनारी छे ॥ ९ ॥

सत्तरभेद एकविसप्रकारे ॥ अष्टोत्तरसतभेदेरे ॥

त्रावपुजाबहुविधिनिरधारी ॥ दोहगदुरगति-
छेदेरे ॥ सु० ॥ ६ ॥

अर्थ—हवे अंग अग्रपूजाना भेद फरि सत्तर भेदमां लखे छे १ न्हवण, २ विलेपन, ३ वस्त्रधुग, ४ गंधारोहण, ५ पुष्पारोहण, ६ मालारोहण, ७ पंचवर्ण पुष्पारोहण, ८ चुएहं, ९ पताका, १० आभरण, ११ पुष्पघर, १२ पुष्पघर, १३ अष्टमंगल, १४ धूप, १५ गीत, १६ नृत्य, १७ वाजिंत्र ए सत्तर भेद तथा वली एक-बीज प्रकारे तेमज वली अष्टोत्तरसत के० एकसो आठ भेदे तथा एक हजार आठ भेदे ए सर्व अंग अग्रपूजाना भेद ते

માવે આચરતાં સુગતિચરે. હવે ગ્રીજો પૂજાનો મેદ માનપૂજા છે તે કહે છે. માવશબ્દે પરમેશ્વરના સ્વરૂપને જ્ઞાનાદિક વહુધિધિ કે. ઘણા પ્રકારે નિરધારી કે. તે તે લક્ષણે અવધારીને ચિત્ત-વહું એ ગ્રીજી પૂજા છે. તેહું ફલ દુર્ભાગ્ય જે સ્વરૂપની અગ્રાપ્તિ-સ્વ્ય એવી કર્મ સંવંધનીચારે દુર્ગતિ તેનો ટેદ કે. નાસ કરે ને પંચમગતિની પ્રાપ્તિ કરે ॥ ૩ ॥

તુરિયજ્ઞેદપશ્વિવત્તીપૂજા ॥ ઉપશમસ્વીણસયો-
ગીરે ॥ ચઝહાપૂજાશ્મઉત્તરજયણે ॥ ચાધીકે-
વલજોગીરે ॥ સુ. ॥

અર્થ—હવે પૂજાનો તુરિય કે. ચોથો મેદ જે પ્રતિપતિ પૂજા તેહું સ્વરૂપ લેલો છે. પ્રતિપતિ કે. પહિવજહું અંગિકાર કરવું એટલે પોતાના સ્વરૂપને અવિચ્છન્નપણે જે આદરવું તે પ્રતિપતિ પૂજા તે દગ્યારમાં ઉપશમ તથા ધારમાં લિખમોહ અને તેરમાં સયોગી ગુણઠાણે પાને. એ રીતે ચાર પ્રકારની પૂજા તે વક્તવ્ય-તાયે ઉત્તરાધ્યયન મૂત્રના મમ્યક્ત પરાક્રમનામાં અધ્યયને જે કેવલ જ્ઞાનના યોગી પુરુષો તેણે માધી કે. ઉપદેશી છે, તો અહો મવ્યો ! કોદ મત નગત્વમાં પ્રચ્યા છતાં પરમવની શીક્તને અવગણી ડગ્યુત્ર માપણ કરતા પરમેશ્વરની ફૂલ ધુપાદિક પૂ-જામાં આરંભ નતાયે છે તે જો કેવલજ્ઞાની પૂજામાં આરંભ જા-ળતા તો પોતેજ સિદ્ધાંતોમાં પૂજાને નિષિધ કરતા, પરંતુ હાં

तो लाभ जाणी उपदेशी छे ॥ ७ ॥

एसपूजाबहुभेदसुणीने ॥ सुखदायकसुजकर
णीरे ॥ नाविकजीवकरसेतेलेसे ॥ आनंद
घनपदधरणीरे ॥ सु० ॥ ७ ॥

अर्थ—माटे हे भव्यो ! ए रीते द्रव्य पूजाना वणा भेद ते सुख
शब्दे मुक्तिना सुख देवाने अर्थ पूजा ते शुभ करणी एटले आ-
त्माने स्वस्वरूप करणीना कर्तव्य सांभलीने श्रोत गोचरें मनमां
अवधारण करीने द्रव्यपूजा भावपूजा जे भाविकजीव करशे
आदरशे ते प्राणी आनंदशब्दे अनिर्वाच्य अतिशयानंदनो घन
के० अत्यंत भरावरूप पद ते मुक्तिपदनी धरणी नास स्थान ते
लेसे के० पामसे ॥ ८ ॥ इति सुबुधिजिन स्तवन संपूर्ण ॥

॥ अथ श्रीशीतल जिनस्तवन लिख्यते ॥

॥ राग धन्यासरि गोडी ॥ मंगलिकमाला गुणह विसाला ए देशी ॥
शीतलजिनपतिललितलिङ्गंगी ॥ विविधजंगी-
भनमोहेरे ॥ करूणाकोमलतातीक्षणता ॥
उदाशीनतासोहेरे ॥ शी० ॥ १ ॥

अर्थ—हे शीतलजिन ! सामान्य केवलीना स्वामि तमारा स्वरूप
पमां रमण थइ रहि विरोधा भास प्रत्यक्ष ते तमारेविषे अवि-

રોધપણે પ્રવૃત્તિ માટે લલિત કે. મનોહર કહી એવી ત્રિભંગી કે. ત્રણ છે પ્રકાર જેના તે એક ત્રિભંગીનેવિષે ફરી મૂલભંગીનાં નામોના અર્થ વિભેદે ભગાંતરની રચના વિવિધ કે. નાનાપ્રકારની છે, તે ભવ્યજીવોને મનોહર ચમત્કારરૂપ છે; પરંતુ, મનમાં ભયાનકપણે દુર્ધર્ષ નથી. તે ત્રિભંગીની ભંગ રચના કહે છે. ૧ કરુણાતે મનની કોમલતા દયાના પરિણામ તે શીતલ પરમેશ્વરના સ્વ-ભાવે અહિંસક ભાવેજ પરિણમ્યા છે તે કરુણા કહિયે. इहां क-रुणानो कोमलता अर्थ યોજનામાંજ કરયું તેનું હેતુ જે ભાષ્ય નિર્યક્તિમાં પોતાના પદનો અર્થ પોતેજ યોજનામાં કરિ જાય માટે દોષ નથી. વલી તીક્ષ્ણતા તે તીક્ષ્ણ વૃત્તિ એટલે કુરતા દુર્ધર્ષપણું એ ત્રીજો ભાંગો અને ઉદાસીન વૃત્તિ 'એ ત્રીજો ભાંગો એટલે ભવ્યજીવને કાલ પરિપાક કારણ મિલે સહજે સિદ્ધ થાય માટે દયાચિંતવે શું થીજું કર્મ્મપણ સહજ સ્વપી જાશે, માટે કોમ-લતા તથા તીક્ષ્ણતામાં મધ્યસ્થ ભાવે પ્રવૃત્તિ જાણવી તે ઉદાસી-નતા એવી શીતલ પરમેશ્વરની મનોહર ત્રિભંગી કહી ॥ ૧ ॥

સર્વજંતુહિતકરણીકરુણા ॥ કર્મ્મવિદાર-
ણતીક્ષ્ણરે ॥ હાનાદાનરહિતપરણામિ ॥

ઉદાસીનતાવિદ્ધણરે શી ॥ ૨ ॥

અર્થ-હવે એજ ત્રિભંગીનું સંભવ વતાવે છે. સમસ્ત મૃદ્ધમ ત્રાદર ત્રસ થાવર સંસારી જીવ માત્રને હિતકારી ચિંતવણા તે કરુણા નામે પેલો ભાંગો. ત્રીજો જ્ઞાનાવરણાદિ કર્મ્મનું વિદારયું અભાવ

કરવું એ તીક્ષ્ણતા છે. इहां निर्दयीपणું છે એટલે વાપડા જહોને
 કુળ હળે એમ કર્મનો નાસ કરવામાં દયા આવતી નથી; તે
 વીજો ભાંગો. હવે ત્રીજા ઉદાસીન મંગલું ઉભય વિલક્ષણી માટે
 અસંભવજ છે તેનું સંભવ કહે છે હાન કે. છોડવાયોગ્ય આદાન
 કે. ગ્રહણ કરવા યોગ્ય તેથી રહિત પરિણામિ છે એટલે છોડવા
 યોગ્ય વસ્તુને છોડવાની ઇચ્છા નથી તથા ગ્રહણ કરવા યોગ્ય વ-
 સ્તુને ગ્રહવાની ઇચ્છા નથી. એ રીતે ઇચ્છાનો નિરોધ કરવો છે તેપણ
 જાણીને રોકી નથી. પણ સ્વભાવેજ ઇષ્ટ અનિષ્ટ વસ્તુ ઉપરથી
 હા ના દાનપણું ઊઠી ગયું તે ઉદાસીનતા વૃત્તિપણું વિલક્ષણ કે.
 વિચલક્ષણ તે પદ પૂરો કરવા માટે વિલક્ષણ પદ સૂચ્યું એ ઉદા-
 સીનતાનું લક્ષણ કહે છે. જે અનાદિ નિજસ્વરૂપનું ગ્રહણ તે
 આદાન અને પરપરિણતિનું ત્યાગ તે હાન એ વેથી રહિત પરિ-
 ણામપણું છે કેમકે એ મારો અનાદિ સ્વભાવ છે તે હું પામ્યો
 માટે તેનો શો હર્ષ ? જેમ જ્ઞાનદર્શન તે આત્મા અને આત્મા તે
 જ્ઞાનદર્શન તેમજ નિશ્ચે નયે ત્રણે કાલે આત્મામાં કર્મનો અસં-
 ભવજ છે તેનો પણ શોક હર્ષ નથી એ રીતે ઉદાસીનતાનું
 સંભવ કહ્યું ॥ ૨ ॥

પરદુઃખહેદનશ્તાકરુણા ॥ તીક્ષ્ણપરદુઃખરી-
 જેરે ॥ ઉદાસીનતા જન્યવિલક્ષણ ॥ એકલા-
 મેકેમસીજેરે ॥ શી. ॥ ૩ ॥

અર્થ-હવે એ ત્રિભંગીનેવિષે અર્થ ભેદ ત્રિભંગી દેખાડે છે. સંસારી જીવોને અનાદિકાલનો પર પુદ્ગલાદિ જડને સંવેધ થયું જે દુઃખ તેને હેદવાની ઇચ્છા તે કરુણા એ પેલો ભાંગો; તથા જેમ મહાવીર સ્વામિને સંગમાના ઉપસર્ગોથી પર જે પુદ્ગલો તેને દુઃખ પામતા દેહીને રીઝે કે. હર્ષ પામે એટલે જ્ઞાની પુરુષ એમ વિચારે જે અનાદિકાલના એ મને દુઃખ આપતા હતા આજ એ દુઃખ પામે છે, એવી વિચારણા તે રીઝ કહિયે. એ તીક્ષ્ણતા વીજો ભાંગો. અને જે ઉભય વિલક્ષણ કે. એ વને લક્ષણોથી રહિત જૂદુંજ છે તે ઉદાસીનતા ત્રીજો ભાંગો તે આવી રીતે. જેમ પુદ્ગલ સંગી જીવોને દુઃખી જોડને વિચારે જે એની ભવસ્થિતિ પરિપાકવિના મારી કરુણાર્થી શું થાય ? તથા એ પુદ્ગલાદિક જડ વસ્તુને વીજાના કરેલા ઉપસર્ગાદિકનાં દુઃખ દેહીને હું રાજી થયો, પરંતુ મારું સ્વરૂપ નિર્થેથી એકાનંદોપેતજ છે માટે એ જડ રોકી શકે નહીં તે ઉદાસીનતા, એ ત્રણે લક્ષણ કદ્યાં તે એક પરમેશ્વરરૂપ ઠાન કે. સ્થાનકમાં શી રીતે સિદ્ધ થાય ? કેમકે એનાં લક્ષણ ભિન્ન ભિન્ન છે તેથી એક સ્થાનકમાં કેમ પામીયે ? તેનો આગલી ગાથામાં જવાવ આપે છે ॥ ૩ ॥

અજયદાનતેમલક્ષ્યકરુણા ॥ તીક્ષ્ણતાશુ-
ણનાવેરે ॥ પ્રેરણવિશુદ્ધતજ્ઞદાસીનતા ॥ ઇમ-
વિરોધસતિનાવેરે ॥ શી૦ ॥ ૪ ॥

अर्थ—हवे ते त्रिभंगीनुं शीतल परमेश्वरमां अविरोधिपणे अवतरण करी देखाडे छे. कोइने भय न उपजावतुं एतुं अभयदान सर्व जीवने परमेश्वर आपेछे तेनेज करुणा कहिये. ते रागद्वेषरूप मलना क्षयथी छे अथवा मलक्षयतुं अर्थ अलक्षय करिये तो एज करुणा नथी. हवे इहां सुमति पूछे छे के, तीक्ष्णता तथा करुणाने तो परस्पर विरोधि भाव छे माटे तीक्ष्णता केम संभवे तेने कहे छे जे, ए परमेश्वरमां पोताना गुणनो स्वभाव एवोज छे जे कर्म्मो उपर अति तीक्ष्णता उपजे ए रीते मति के० बुद्धि विरोध आवतो नथी अथवा मति ते हे सुमति ! एम विरोधिपणुं नथी आवतुं ए बीजो भांगो. हवे बीजा भांगानुं स्वरूप बतावे छे. प्रेरण करयाविना उदासीनता छे एटले जिहां इष्टयोगे अनिष्ट-संयोगे उदासीनता थाय ते दुःखनी प्रेरणाथी थइ केवाय. पण परमेश्वरनेविषे जे उदासीनता छे ते प्रेरणाविना छे. केमके आत्म धर्मथी वीतराग परिणति परिणामि परमात्म वृत्तिये स्वभाव प्राप्ति थइ तेनो शो हर्ष तेथी प्रेरणाविना उदासीनता छे माटे मति के० हे सुमति ! शीतल परमेश्वरमां पूर्वोक्तविधे त्रिभंगीनी परस्पर विरोधता आवति नथी ॥ ४॥

शक्तिव्यक्तित्रिभुवनप्रभुता ॥ निग्रंथतासं-
योगेरे ॥ योगा जोगीवक्तामौनी ॥ अनुप
योगिऊपयोगेरे ॥ शी० ॥ ५ ॥

અર્થ-વલી જે ભાંગાને પ્રયોગે ત્રીજો ભાંગો થાય એવી પાંચ ત્રિભંગી કહે છે. ૧ શક્તિ, ૨ વ્યક્તિ, વલી એ બેને સંયોગે ત્રીજું ન શક્તિ નવ્યક્તિ, વલી ૧ ત્રિભુવન પ્રભુતા, ૨ નિગ્રંથતા એ બેને સંયોગે ત્રીજું ન ત્રિભુવન પ્રભુતા ન નિગ્રંથતા એટલે સ્વગુણ પર્યાયને ગ્રહણે સામધ્યપણું તે શક્તિ તેજ શક્તિથી સ્વસ્વભાવનું પ્રત્યક્ષ કરવું તે વ્યક્તિ અને સ્વગુણ ગ્રહણ કરતાં શક્તિ ફોરવવાનું સ્વકાર્ય એ તો આત્માના ગુણ હતા તેજ આત્મામાં પ્રગટ્યા માટે ન શક્તિ અને આત્મા પોતાના સ્વભાવમાં રમ્યો તેમાં શું પ્રત્યક્ષ કરવું તે ન વ્યક્તિ એ પેહેલી ત્રિભંગી. વલી ત્રણ જગતના પૂજ્ય માટે ત્રિભુવન પ્રભુતા બાહ્યાભ્યંતર ગ્રંથીયે રહિત માટે નિગ્રંથતા સ્વેચ્છાએ ત્રિજગત પૂજ્યના અવાંછકપણા માટે ન ત્રિભુવન પ્રભુતા, પાશે ઓષો મુહપતિ ન રાણે નિગ્રંથી થઈને ફરે નહીં માટે ન નિગ્રંથતા એ ત્રીજી ત્રિભંગી કહી. ૧ યોગી, ૨ ભોગી, ૩ નયોગી નભોગી. મન વચન કાયાનું યોગી છે પાતાના ગુણને ભોગવવા માટે ભોગી છે. સિદ્ધાવસ્થા ચિતવતાં ન યોગી છે. યોગ રહિત છે. નિજગુણને ભોગવતો છે: પરંતુ સ્વભાવે મિદ્ધ ગુણનો અંતર્ભાવીપણામાટે ન ભોગી એ ત્રીજી ત્રિભંગી કહિ. ૧ વક્તા છે ૨ મૌની છે ૩ ન વક્તા ન મૌની. દ્વાદશાંગીનો વક્તા આશ્રવસંબંધી વચનનું કથન ન કરે માટે મૌની અનંતા તીર્થકરે દ્વાદશાંગી ભાષી તેથી કાંદૂપણ દિનાધિક ન કહું તેથી પ્રવચ્તેન સમયે તે દ્વાદશાંગી વચન વર્ગણાયે ભાષી માટે ન મૌની, એ ચાંચાં

ત્રિભંગી થઈ. હવે અનુપયોગ ઊપયોગને સંયોગે પાંચમી ત્રિભંગી
 બતાવે છે. ૧ અનુપયોગી, ૨ ઉપયોગી, ૩ ન અનુપયોગી ન ઉપ-
 યોગી. ઉપયોગ પ્રયુજ્યાવિના અનંતા પદાર્થ કેવલ જ્ઞાનથી પ્રત્ય-
 ક્ષ છે માટે અનુપયોગી, કેવલજ્ઞાનોપયોગી કેવલદર્શનોપયોગી-
 પણા માટે ઉપયોગી સિદ્ધાવસ્થામાં કેવલજ્ઞાન કેવલદર્શન એ વે
 ઉપયોગોનો સંભવ તે માટે ન અનુપયોગી, પણ ઊપયોગ પ્રયુજ-
 વાનું કારણ કોઈ વારે પડતું નથી તે માટે ન ઉપયોગી એમ પણ
 કહ્યું જાય એ પાંચમી ત્રિભંગી કહી ॥ ૫ ॥

શ્ત્યાદિકવહુજંગત્રિજંગી ॥ ચમતકારચિ-
 ત્તદેતીરે ॥ અચરિજકારીચિત્રવિચિત્તા ॥
 આનંદઘનપદ્ધેતીરે ॥ શી૦ ॥ ૬ ॥

અર્થ-શ્ત્યાદિ પૂર્વે કહી તે આદે દેહને વહુદ્વિક સંયોગી ત્રિભં-
 ગીઓના ભાંગા છે. જેમ ૧ કામક્રમે, ૨ ક્રોધક્રમે, ૩ ન કામ-
 ક્રમે ન ક્રોધક્રમે. સ્વસ્વરૂપ ગ્રહવાનો કામ કે. અભિલાષ તે ક્રમ
 કે. વ્યાપી રહ્યો છે મોહાદિક શત્રુ હણતા ક્રોધ વ્યાપિ રહ્યો
 છે જિવારે સંજ્વલનનો લોભ સ્વપાવી ચારમેં ગુણઠાણે ચદયો
 તેવારે ન કાંમી ન ક્રોધી. ઇહાં કામ ક્રોધાદિક સહુનો ત્યાગી છે
 એ ત્રિભંગી થઈ. તેમજ ૧ સકામી, ૨ નિષ્કામિ, ૩ ન સકામિ ન
 નિષ્કામી. કામ કરમને ત્યાગે નસકામી અને તારા અનંતા
 ગુણોમાંથી તે એક ગુણહીન ગ્રહણ ન કરયો, માટે તું ન નિષ્કા-

મિ ઇત્યાદિક અનેક ત્રિભંગીઓ છે. અસંભવપણાને પ્રાપ્ત કરતિ થકી ચિત્તને ચમત્કાર ડાપજાવનારી છે કેમકે ચિત્ર કે० નાના પ્રકારના વિચિત્રા કે० અનેક ભંગતરંગના ત્રિભંગી તે અસંભવ સંભવરૂપ માટે અચરિત્કારી છે. જેમ કરળા તિહાંજ તીક્ષ્ણતા વલી તિહાંજ ઉદાસીનતા એ કેમ સંભવે? માટે આશ્ચર્યકારી કહી. એ ત્રિભંગીઓનો ફલ પ્રાપ્તિ તે જ્ઞાનાનંદનું ભરાવરૂપ જે મોક્ષપદ તેને લેતી કે० ગ્રહણ કરતી છે એટલે ત્રિભંગીઓના ભંગતરંગ તે કેવલ જ્ઞાન કેવલ દર્શનાત્મક છે અથવા એકેક ભંગ તે આનંદઘન પદર્થો વ્યાપિને રહું છે, માટે, આનંદઘન પદ લેતી થકી કહી ॥ ૬ ॥ ઇતિ શીતલ જિનસ્તવનં સંપૂર્ણ ॥

॥ અથ શ્રીશ્રેયાંસ જિનસ્તવન પ્રારંભઃ ॥

॥ રાગ ગોંડી ॥ અહોમતવાલે સાજના એ દેશી ॥

શ્રીશ્રેયાંસજિનઅંતરજામી ॥ આતમરામી-

નામીરે ॥ અધ્યાતમમતપૂરણપામી ॥ સ-

હજમુગતિગતિગામીરે ॥ શ્રીશ્રે० ॥ ૧ ॥

અર્થ-શ્રીશ્રેયાંસ જિનને સાક્ષીભૂત કરીને કહે છે. હે સુમતિ ! કેવલ જ્ઞાન દર્શન સંબંધી લક્ષ્મીસાહિત શ્રેયાંસ પરમેશ્વર તે આપણા અંતર કે० ગુહ્યની સર્વ વાતના આમી કે० જાણનાર છે. એ સર્વનો અંતરજામી માટેજ, એનો આત્મારામ એવું નામ છે. જેણે

સ્વરૂપસંબંધી મતિ કે. બુદ્ધિ તે પૂરણ કે. અસંહિત જે પરમે-
શ્વરે પામિ તે માટે અધ્યાત્મમતિને પૂરણ પામી તેથી સહજ નિપ્ર-
યાસે મુક્તિ ગતિના ગામી કે. જવાદાલા છે ॥ ૧ ॥

સચલસંસારીંદ્રિયરામી ॥ મુનીગુણઆ-
તમરામીરે ॥ મુખ્યપણેજેઆતમરામી ॥
તેકેવલનિઃકામીરે ॥ શ્રીશ્રે. ॥ ૨ ॥

અર્થ— સર્વ સંસારી જીવ માત્ર તે તો ઇન્દ્રિયોનાં મુલ જે શબ્દ
રૂપ રસ ગંધ સ્પર્શ તેમાં તદાકારીપણે પ્રવૃત્તિ રહ્યા છે માટે
ઇન્દ્રીય આરામી છે. અને એજ સંસારમાં સિદ્ધાંતોક્તિયે જે મુની-
રાજ છે તે આત્મગુણ જ્ઞાનાદિકમાં રમિ રહ્યા છે સ્વરૂપને મજી
રહ્યા છે તો મુખ્યપણે તે નિશ્ચેનય જે ગુણગુણીને અભેદ આત્મ-
સ્વરૂપમાં તદાકાર તદ્રૂપણે પ્રવૃત્તિ રહ્યા એવા જે મુનીરાજ તેને
તો નિઃકેવલ એક આત્મસ્વરૂપવિના અન્ય અભિલાષ માત્ર નથી
રહ્યું એવા નિષ્કાંમી છે ॥ ૨ ॥

નિજસ્વરૂપજેકિરિયાસાધે ॥ તેહઅધ્યાત-
મલહિયેરે જેકિરિયાકરિચગતિસાધે ॥
હિયેરે ॥ શ્રીશ્રે. ॥ ૩ ॥

અર્થ— હે સુમતિ ! જે પ્રાણી પોતાના આત્મસ્વરૂપે રમતાં પ્રતિ-
ક્રમણાદિક પાપ ૧ ૧ ક્રિયા માત્રને સાધે તે પ્રાણી અધ્યાત્મ

કાર તે વિશેષોપયોગ એવા ઉપયોગ લક્ષણે સ કે. સહિત તે ચેતન કહિયે તે કરમ કરમ ફલકામી કે. સામાન્ય વિશેષ શુભાશુભોપયોગે પ્રવૃત્તતો ચેતન કર્મ જે જ્ઞાનાવરણાદિક તેનું કામી કે. અભિલાષી તેમાં સુભોપયોગે પ્રવૃત્તતો ચેતન શુભ પુણ્ય પ્રકૃતિનો કામી કે. અભિલાષી અસુભોપયોગે પ્રવૃત્તતો ચેતન અશુભ પાપ પ્રકૃતિનો કામી એમ શુભાશુભોપયોગે કીધા જે શુભાશુભ કર્મ તેના શુભાશુભ ફલનો કામી કે. અભિલાષી તે ચેતન જાણવો. ॥ ૧ ॥

નિરાકારઅજ્ઞેદસંગ્રાહક ॥ જ્ઞેદગ્રાહકસા-
કારોરે ॥ દર્શનજ્ઞાનદુજ્ઞેદચતેના ॥ વસ્તુ-
ગ્રહણવ્યાપારોરે ॥ ૨ ॥

અર્થ-હવે નિરાકારનો લક્ષણ ઓલલાવે છે જે ભેદરહિતનો સંગ્રહીક તે નિરાકાર દર્શનોપયોગીપણું અને જે ભેદ કે. ભિન્ન ભિન્ન સ્વરૂપનું ગ્રાહક તે સાકાર. જ્ઞાનોપયોગીપણું એ નિરાકાર સાકાર વે ઉપયોગને ભેદે ચેતના પણ વે ભેદે થઈ. એ રીતે સામાન્ય વિશેષ વે ઉપયોગે બહુથી આત્મતત્ત્વને સ્વરૂપે ગ્રહણું ભિન્ન કે. જૂદો કરી લેવું તે છે વ્યાપાર કે. પ્રવૃત્તિન જેનું એ ચેતનાવંત અંતરાત્માનું લક્ષણ કણું ॥ ૨ ॥

કર્તાપરિણામિપરિણામો ॥ કર્મ્મજેજીવેક-
રિયેરે ॥ એકઅનેકરૂપનયવાદે ॥ નિયયે-
નરઅનુસરિયેરે ॥ વાસુ ॥ ૩ ॥

અર્થ-માટે વસ્તુશબ્દે આત્મતત્ત્વને તદેકપણે વિચારવાવાળા લક્ષલક્ષણના અભિન્ન વિચારી તે તો અધ્યાત્મને ગ્રહણ કરે છે અને જે વસ્તુ વિચારી અધ્યાત્મથી ભિન્ન હઠગ્રાહીપણે શૂન્ય ક્રદય છતાં અધ્યાત્મ મત મમત્વી એક નિશ્ચેનયવાદી તે તો લવાહ છે અને જે મુનીરાજ જે વસ્તુ નામ સિદ્ધાંતોનેવિષે ગત કે. ગ્રામ થયો જે તત્ત્વશબ્દે અધ્યાત્મતત્ત્વ તેને પ્રકાશે કે. પ્રગટ કરે એટલે જે રીતે સિદ્ધાંતોમાં અધ્યાત્મતત્ત્વ માણ્યું છે તેમ પ્રકાશે એવા કોણ હોય જે આનંદ શબ્દે અનંત કેવલ જ્ઞાની તેઓનો જે સત્તનયાશ્રિતમત તેને જિનમત કહિયે તેજ મતને પ્રકાશે ॥ ૬ ॥ ઇતિ શ્રીશ્રેયાંસ જિનસ્તવન સંપૂર્ણ ॥

॥ અથ વાસુપૂજ્ય જિનસ્તવન લિખ્યતે ॥

॥ રાગ ગોહી તથા પરજીઓ ॥ તૂં ગીયા ગિરિસિંહર સોહે એ દેશી ॥

વાસુપૂજ્યજિનત્રિજીવનસ્વામી ॥ ઘનનામી-
પરનામીરે ॥ નિરાકારસાકારસચેતન ॥

કરમકરમફલકામીરે ॥ વાસુ ॥ ૧ ॥

અર્થ-અહો ભવ્યો ! વાસુપૂજ્ય જિન તે ત્રણ જીવનના પૂજ્યપણા માટે સ્વામિ છે વલી ઘનનામી કે. ઘણાં છે નામ જેનાં એટલે જે પરમાત્માનાં નામ તે પરિણામેજ પરિણમિ રહ્યાં છે. હવે એક બહિરાત્મા વીજા અંતર આત્મા એ રીતે સંસારી જીવોના બે ભેદ છે તેમાં અંતરાત્માનું એક નિરાકાર તે સામાનોપયોગ વીજો સા-

સ્વરૂપ સહિત ક્રિયાનું પ્રવૃત્તિનું એવો જે ભાવ અઃયાત્મ તે આત્માના ગુણ જ્ઞાન દર્શનાદિક સાથે ભાવ અઃયાત્મિપણું સિદ્ધ કરે માટે અહો ભવ્યો ! જો તમને નિજગુણની સિદ્ધતા કરવી છે તો ભાવ અઃયાત્મથીજ રઠમંડો કે. રટના કરો ॥ ૪ ॥

શબ્દઅધ્યાતમઅરથસુણીને ॥ નિરવિકલ્પ
અદરજોરે ॥ શબ્દઅધ્યાતમજનાજાણી ॥
હાનગ્રહણમતિધરજોરે ॥ શ્રીશ્રેષ્ઠ ॥ ૫ ॥

અર્થ-હે ભવ્યો ! આત્માને અંતર્વર્તિ આત્મરૂપમાં તદાકારી પણે રમવું એવું અઃયાત્મશબ્દનો અર્થ છે. તે ગુરુમુખથી સાંભળીને નિશ્ચેનય આત્માનેવિષે સ્વરૂપનું નિરવિકલ્પિપણું અભેદિપણું છે તે આદરજો અવધારજો. તથા અઃયાત્મ શબ્દમાં વલી વે ભેદ છે એટલે એકમાં સ્વરૂપ અઃયાત્મિપણું છે અને વીજામાં સ્વરૂપ અઃયાત્મિપણું નથી માટે ભજના છે એટલે જે નિઃકેનલનામ અર્થ વિના નકલો અ યાત્મશબ્દ તેમાં સ્વરૂપ અઃયાત્મિપણું નથી તેથી શબ્દ અઃયાત્મમાં સ્વરૂપની અસિદ્ધતા માટે હાન કે. છાંડવાની મતિ કે. બુદ્ધિ ધારજો અને અર્થ અઃયાત્મમાં સ્વરૂપની સિદ્ધતા માટે ગ્રહણ કરવાની બુદ્ધિ ધારજો ॥ ૫ ॥

અધ્યાતમજેવસ્તુવિચારી ॥ વીજાજાણલ-
વાસીરે ॥ વસ્તુગતેજેવસ્તુપ્રકાશે ॥ આનં-
દઘનમતવાસીરે ॥ શ્રીશ્રેષ્ઠ ॥ ૬ ॥

શબ્દે આત્માને અધિ અંતર્વર્તી રહું એવો સ્વસ્વરૂપ અવિચ્છેદકારૂપ આત્મસ્વરૂપ તે લહિયે કે. પામિયે એટલે તેને તો અધ્યાત્મ કહિયે પણ જે પ્રાણી નિજસ્વરૂપાભાવે ક્રિયા કરી ચાર ગતિને સિદ્ધ કરે એટલુ શુભ કરણીયે દેવતા તથા મનુષ્યની ગતિને સિદ્ધ કરે અથવા અશુભ ક્રિયા જે પ્રાણાતિપાતાદિક તે ક્રિયા કરીને નરક તીર્થચાદિક ગતિને સિદ્ધ કરે એટલે સાધુપણામાં દેવતા મનુષ્યની ગતિ સિદ્ધ કરે અને તેજ સાધુ છતે વંચકપણાની કરણી કરે અથવા પ્રાણાતિપાતાદિકે નરક તીર્થચની ગતિ સિદ્ધ કરે તો તે ક્રિયાને અધ્યાત્મ સ્વરૂપાનુજારી ન કહિયે ॥ ૩ ॥

નામઅધ્યાતમઠવણઅધ્યાતમ ॥ દ્રવ્યઅ-
ધ્યાતમઠમોરે ॥ જાવઅધ્યાતમનિજગુણ-
સાધે ॥ તોતેહસુરઢમંમોરે ॥ શ્રીશ્રે. ॥ ૪ ॥

અર્થ—હવે અધ્યાત્મ ક્રિયાનાં ચાર પ્રકાર છે તે કહે છે. એક તો જે અધ્યાત્મ શબ્દનો માત્ર અર્થ પણ ન જાણે અને જે પૂછે તેને કહે જે અમે અધ્યાત્મી છીએ તે નામ અધ્યાત્મ. તથા બીજું અધ્યાત્મ શબ્દનું અક્ષર વિન્યાશીપણું તે સ્થાપના અધ્યાત્મ. ત્રીજું રેચક પૂરક કુંભકાદિકે કરી બાહ્ય વૃત્તિએ એવું ધ્યાન બતાવે જે થકી લોક એમ જાણે જે એણે અંતર વૃત્તિયે આત્માનું સ્વરૂપ પ્રત્યક્ષ કરયું દેખાય છે પણ પોતે કોરાના કોરા એ દ્રવ્ય અધ્યાત્મ. એ ત્રણે અધ્યાત્મ છાંડવા યોગ્ય છે તે છાંડો. અને જે નિજ-

અર્થ-કર્મનું કર્તાપણું તે પરિણામ કે. વ્યાપીને પરિણામો કે. પરિણમે છે એટલે કર્મનું કર્તાપણું તે પરિણામે વ્યાપી રહ્યું છે પણ જીવમાં નથી. દ્વાં કોઈ પૂછે જે જીવમાં કર્તાપણું કેમ નથી તેને ઉત્તર જે કરિયે કે. જે પરિણામે પ્રવૃત્તિયે તે કર્મ જીવે કરિયે. જેમ મિથ્યાત્વ પરિણામે પરિણમતો જીવ મિથ્યાત્વ કર્મ પ્રકૃતિને કરિયે પણ અવિરત પ્રતે ન કરિયે તેથી કર્તાપણું પરિણામમાં છે પણ જીવમાં કર્તાપણું નથી જે કરિયે તે કર્મ તેથી કરવા માત્ર કર્મ તો એકજ છે પરંતુ નયવાદે કે. નય વચન માર્ગે તેનાં અનેક રૂપ છે એટલે વસ્તુ તત્ત્વે એક નય વચન માર્ગે જ્ઞાનાવર્ણાદિ કર્મ આઠ છે તે હે નર કે. ભવ્ય મનુષ્યો નિયતે કે. નિશ્ચે સંઘાતે અનુસરિયે કે. અનધારણ કરિયે એટલે કર્તાપણાના પરિણામે જે જીવે કરિયે તેવા કર્મ નયવાદે આઠ થાય તે નિશ્ચેથી અવધારિયે ॥ ૩ ॥

દુઃસ્વસ્વરૂપકરણફલજાણો ॥ નિશ્ચયગઢકથા-
નંદોરે ॥ ચેતનતાપરિણામનચુકે ॥ ચેતનકહે-
જિનચંદોરે ॥ વાસુ ॥ ૪ ॥

અર્થ- તો હે ભગ્યો ! દુઃસ્વ સ્વરૂપ અને સુવચનરૂપ એ વે કલ્પનાં ફલ જાણો તે વ્યવહાર નયની અપેક્ષાએ અને નિશ્ચેનય વિચારીને અનાદિ મિદ્ધ અપેક્ષાએ જાણવે તો વ્રણે કાલે નિજસ્વ-ભાવનોજ કર્તા છે નિશ્ચેથી એક અદિતીય જ્ઞાનદમયી છે અને

चेतनानेविषे चेतनता धर्म ते चेतनापणुं छे ते चेतनतानो परि-
णाम के० परिणामनने न चूके एटले चेतना चेतनतारूप धर्म
सूक नही ते चेतना जाणवी केमके चेतनता ते चेतननो धर्म छे
ते धर्मथी धर्मिनी ओलखाण थाय ॥ दोहा ॥ धर्मि अपने धर्मक ॥
न तज तिनूकाल ॥ आत्मज्ञान गुण ना तेज ॥ जडफिरियाकीचाल
॥ १ ॥ माटे धर्मने अभावे धर्मिनो अभाव जेम जलावधारण
धर्मने अभाव घट धर्मिनो अभाव तेथी चेतनता धर्मवंतने श्री
जिनचंद्रे चेतन कखो ॥ ४ ॥

परिणामिचेतनपरिणामो ॥ ज्ञानकरमफ-
लजावीरे ॥ ज्ञानकरमफलचेतनकहिये ॥
वेजोतेहमनावीरे ॥ वासु ॥ ५ ॥

अर्थ-- एटले चेतनता धर्म परिणामि के० व्यापी रह्यो एवो
जे चेतन जीव तेनो परिणामो के० परिणामन गुं छे एटले धर्म
गुं छे ते कहे जे, ज्ञानशब्दे निजस्वरूप ज्ञान एटले हुं चेतन छुं
अने जे पुद्गलादिकयां रमि रह्यो छे ते जड छे हुं अविनाशी ए
जड ते निवासी हुं चेतना धर्मि ए सडण पडन विध्वंसण धर्मि
तो ए आत्मानुं करम के० करवुं तेनुं फल गुहात्म स्वरूप प्राप्ति
रूप तेनुं भावि के चिंतक विचार कारनारो तेथी ज्ञान के आ-
त्मज्ञाननुं करम के० करवुं ग्रंथजवुं तेनुं फल ते स्वरूप प्राप्तिरूप
तेने चेतनतावंत चेतन कहिये एटले लक्षणसहित चेतन कहिये

કેમકે સિદ્ધાંતોમાં સ્વરૂપપ્રાપ્તિ થઈ તેને લક્ષણસહિત ચેતન કાતું છે અને વીજા તો કથનગાત્ર ચેતન જાણવા માટે અહો મળ્યો, તેહ કે. તે શુદ્ધાત્મસ્વરૂપને મનાવી લેજો અહોરાત્ર તેજ-થીજ હેત સારાજો સ્વરૂપજાંજ પ્રગર્ભજો એટલે સ્વરૂપ ચિંતવન વિના અન્નચિંતવન કોઈ માત્ર નરજો માં અસિદ્ધ છે મટિ ॥ ૫ ॥

આત્મસંજ્ઞાનીશ્રવણકહાવિ ॥ વીજાતોદ્રવ્ય-
લિંગીરે ॥ વસ્તુગતેજેવસ્તુપ્રકાસે ॥ આનંદ-
વનમતિસંગીરે ॥ વાસુ ॥ ૬ ॥

અર્થ-માટે જે અંતર આત્માવંત તે સાધુને કહિયે કેમકે તે શુદ્ધ આત્મસ્વરૂપના જ્ઞાતા છે તો જેને આત્મસ્વરૂપ પ્રત્યક્ષ થઈ ગયું છે તેથીજ તે શ્રવણ કે. સાધુ કેવાય છે નાણણેયમુખી હોઈ રૂપિ વચનાત્ અને વીજા જે સ્વરૂપજ્ઞાનથી રહિત છે તે તો માત્ર ઓવાહુપતિના ધારક દ્રવ્ય લિંગી છે પણ ભાવ લિંગીપણું તો સ્વરૂપજ્ઞાનમાં વ્યાપિ રહ્યું છે અને ઓવા શુદ્ધપતિમાં દ્રવ્ય લિંગી પણું વ્યાપિ રહ્યું છે માટે જે વસ્તુગત શબ્દે આત્મદ્રવ્ય જેનો છે તે રીતેજ આત્મ વસ્તુતત્વને પ્રકાશ પ્રગટ કરે એટલે આત્મથી બાહિર સ્વરૂપજ્ઞાન નથી પણ આત્માગાંઠેજ આત્મસ્વરૂપ જ્ઞાન પામે તે આનંદવનમતિસંગી ક. ચિત્ત આનંદરૂપ સદ્ગુણ તરીકે રૂપિ જે સુમતિ તેના સંગી એટલે સર્વાચારી હોય ॥ ૬ ॥ રૂપિ શ્રીના-નુદય જિનસ્વતન નમાયઃ ।

॥ અથ શ્રીવિમલ જિનસ્તવન પ્રારબ્ધતે ॥

॥ રામ મલહાર ॥ ઇહરઆંવા આંવલીરે ॥ ઇહરદાહિમદ્રાસ્ય એ દેર્શી ॥

દુઃખદોહનદુરેંટલ્યારે ॥ સુખસંપદસુંજેટ ॥ ધી-

ગધણીમાથેકિયારે ॥ કુળગંજેનરસેટ ॥ વિમલ-

જિન ॥ દીઠાલોચણઆજ ॥ મારાસિકાવંઠિત

કાજ ॥ વિમલજિન ॥ દીઠાવ ॥ ૧ ॥

અર્થ—હે સુમતિ ! વિમલ પરમેશ્વરના દેખવાથી ચાર ગતિસં-
બંધી દુઃખ અને અનાદિકાલના અજ્ઞાન સંબંધી દૌર્ભાગ્ય તે દૂરે
ટલ્યા વેગલા થયા અને નેત્રોના જોવાથી હર્ષ નિર્ધરમાત્રે જે
આત્માને ઉછાસ થયું તદ્રૂપ સુખ ઉપનું તે સુખથી પ્રગટી જે સ-
મદયસમ વિચક્ષણલુચી એક તમારી સ્વરૂપાનું જાચી અનુભવ
સંબંધીની ગ્રીત તેથી નિજસ્વરૂપ સંપદા જે સ્ત્રવ્યરૂપ તેથી
ખેટ કે- મિલાપ થયું તો હે સુમતિ ! જે પરમેશ્વરના દેખવાથી
દુઃખ દૌર્ભાગ્ય દૂર ગયા અને સુખ સંપદાથી મિલાપ થયું એટલાં
કાર્ય તો માત્ર એક દેખવાથીજ થયાં તો એવા ધીમ કે- રામ-
ધવાનને માથે ધણી કર્યા છતાં એટલે વલવાન ધણીના સેવક-
ને છેટ નર કે- છેટાના કરનાર જે છેટો સ્વાયને મારવાવાલા
એટલે રાત્ર દિવસ કાંઈ ગણે નહીં પણ તેના ઇલાજમાંજ પ્રવૃત્તિ
રહ્યા છે એવા નર શબ્દે પુરુષત્વ ધર્મવંત જે મોહાદિકા વપાય

तेमांथी मुजने कोण गंजी शके एटले कोइ गंजवाने समर्थ नथी
 एवा विमल परमेश्वरने में मारां नेत्रोथी आज दीठा एटले दर्शन
 करयुं माटे आजनो दिवस वेला घडी धन्य छे ते विमल जिनना
 देखवारूप कारणथी मारां मनोवांछित कार्य सिद्ध थया ॥ १ ॥

चरणकमलकमलावसेरे ॥ निरमलथिर-
 पददेख ॥ समलअथिरपदपरिहरीरे ॥
 पंकजपामरपेख ॥ वि० ॥ दी० ॥ २ ॥

अर्थ-ए गाथानो अर्थ अन्वय करि लखिये छैये हे सुमति,
 कमला जे लक्ष्मी तेणे पोताने वसवानुं पद के० स्थानक जे क-
 मल ते कादवमां उपजवाथी समल के मलसहित जाण्युं फारि
 एक त्रे दिवसमां फूलीने पांखडी पांखडी खरिजाय तेवारें तं
 स्थानक मूकीने फारि बीजा कमलनुं स्थानक ग्रहण करयुं पडं
 तेथी कमलरूप स्थानकने फारि अथिरपणे पण जाण्युं तं अथिर
 जाणीने लक्ष्मीजीये पोताने वसवानुं कमल तेने पामर पेख के०
 रांक समान गणीने परिहरि के० ते कमल मूकीने निरमल के०
 कर्मरूप मेलरहित एवा विमलनाथ परमेश्वरना चरणकमल
 के० पगरूप कमल तद्रूप थिरपद देख के० स्थिर स्थानक देखी
 ने तेमां वास करयुं एटले त्रिजग लक्ष्मी ते परमेश्वरना चरणक-
 मलोमां वसे छे मुग्ध प्राणी लक्ष्मीनुं वास अन्यस्थानकोमां
 धारि रखा छे ते जूठा छे माटे विमलजिनना चरणकमलने संवो

જેથી સમસ્ત લક્ષ્મી સંપજે કેમકે નિર્વાણ પદાદિક સંપદાનો
વાસો એના ચરણમાં છે ॥ ૨ ॥

મુઝમનતુઝપદપંકજેરે ॥ લીણોગુણમક-
રંદ ॥ રંકગણે ॥ મંદિરધરાંરે ॥ ઇંદ્રચં-
દનાગિંદ્ર ॥ વિઞ ॥ દીઞ ॥ ૩ ॥

અર્થ—હે પરમેશ્વર ! મકરંદનીપરેં એટલે કમલના પાન ઉપર
જેમ શ્રમરા કમલમાં તદાકાર થાય તેમ મારો મનરૂપ શ્રમર તે
અનંતા જ્ઞાનાદિક ગુણ છે જેમાં એવા તમારા પદપંકજમાં લીણો
કે. તદાકાર થઈ ગયું છે વસીભૂત થઈ ગયું છે તે હવે કરીને
એવો ઉન્મત્ત થયો છે કે મંદિર કે. મેરુપર્વતની પૃથ્વી સુવર્ણ-
મહા અથવા નંદનવનાદિકની ધરા કે. પૃથ્વી તેને રંક સમાન
ગણે છે દરિદ્રીની ગણતિમાં ગણે છે એટલે તમારા ચરણકમલની
ભક્તિ આગલ એ શી વસ્તુ છે. એમજ મારો મન જાણે છે, તેમજ
દેવતાના પતિ ઇંદ્રને ચંદ્રમાને તથા નાગિંદ્ર તે નાગકુમારવાસી
ઇંદ્ર ઇત્યાદિક સર્વને રાંકતુલ્ય ગણે છે. એવું મારું મન મોહું
થઈ ગયું છે ॥ ૩ ॥

સાહિવસમરથતુંધણીરે ॥ પામ્યોપરમ-
જ્ઞ ॥ મનવિસરામીવાલ્લહોરે ॥
આતમચોઆધાર ॥ વિઞ ॥ દીઞ ॥ ૪ ॥

अर्थ-अहो समर्थ साहेब हे परमेश्वर ! तारा जेवो धणी हुं
 पाम्यो तो हवे मारा आठे कर्मरूप शत्रु ते परिवारसाहित मुजने
 गंजी शकसे नही तेमज तुं तुष्टमान थाय तो पोत्तानुंज पद
 आपे माटे परम उदार एवो धणी तुं छो ते हुं पाम्यो. फरि तुं
 मने माथे धरतांज मुजने थिरता आविगड माटे मननो विश्रामि
 एवो तुं धणी हुं पाम्यो वली मिथ्यात्वमते मलिन एवो मारो
 आत्मा तेने स्वरूपप्राप्तिनुं आधार आश्रय ते तुं छो केमके
 जेवारे हुं मारा आत्मानुं रूप पामिस ते तारेज आत्तरे पामिस
 माटे मारा आत्मानो तुं आधार छो ॥ ४ ॥

दरिशाणदीठेजिनतणोरे ॥ संशयनरहेवेध ॥

दिनकरकरजरपसरंतारे ॥ अंधकारप्रति-

पेध ॥ वि० ॥ दी० ॥ ५ ॥

अर्थ-तेथी हे सुमति ! एवा विमल परमेश्वरने में लोचने करी
 आज दीठा. ते परमेश्वरनो एवो प्रभाव छे जे एनुं दर्शन देखवा-
 थी जे फल थाय ते सांभल. एनो भाव शुद्धताये दर्शन थतांज
 जेनी मति एकाग्र एना दर्शनमां ठेरी तेने स्वस्वरूपनी मनने
 विषे संशय जे आंति ते न रहे तेमज ए प्रभुनो ने मारो स्वरूप
 एक माटे तेमां विरोध नथी एवुं मननुं निरदोषपणुं थड जाय
 माटे वेध न रहे तेनो दृष्टांत कहे छे जे दिनकर के० सूर्य तेना
 कर के० किरणनो भर के० समूह ते जगतमां पमारो करता

छतां अंधकारनुं प्रतिषेध के० निषेध थइ जाय एटले सूर्योदये
अंधकार जाय तेमज तारो, दर्शन थतांज संशय तथा वेधमात्र
रहेज नही ॥ ५ ॥

अमीयन्नरीमूरतिरचीरे ॥ उपमनघटेकोय ॥
शांतसुधारसजीवतरे ॥ निरपिततृपति
नहोय ॥ वि० दी० ॥ ६ ॥

अर्थ-परमेश्वरनी मूर्ति रचनानी अधिक्यतानो वर्णन एक
मुखे केटलो करी शकुं परंतु थोडामां घणुं कहि बतावुछुं. जग-
तमां अमृतसमान प्रसंसा करवा योग्य वीजो कोइ पदार्थ नथी
ते निःकेवल अमृतथी भरीने जेम कोइ रचे तेवीज तारी मूर्ति
सहजे रचाणी छे ए मूर्तिने जगतमां प्रत्यक्ष प्रमाणे एटली उपमा-
ओमांथी कोइ अव्याप्ति अतिव्याप्ति दूषणसहित प्रत्यक्षप्रमाणे
अथवा उपमान प्रमाणे पण कोइ उपमानुं संभवज नथी इहां
जे मूर्तिने अभीयभरी कहि तेतो वचन गोचर करवा माटे कही
पण ए मूर्ति राग द्वेषनी परिणतिना क्षयथकी सहज आत्म-
स्वभावे प्रगट्यो जे शांतरूप अमृत रस तेमांज जीली रहि छे
जाणिये मूर्ति उपर शांतरस वरसी रहुं छे तेथी उपमानो असं-
भव छे केमके 'अमृतकी एक बुंदसें अजर होत सब अंग' तो ए
मूर्ति ते संपूर्ण शांतरस स्वरूपथी भरी जन्ममरणरहित माटे शी
उपमा संभवे ते माटे निरषी निरषीने मारी चक्षु तथा मारे

दर्शननी इच्छा तेमज मारा ऋदय नेत्रथी स्मरण एमांथी एकने
पण वृत्ति न होय एटले अनइच्छक वृत्ति न थाय ॥ ६ ॥

एकअरजसेवक तणीरे ॥ अवधारोजिनदेव ॥
कृपाकरीमुऊदीजीयेरे ॥ आनंदघनपद-
सेव ॥ वि० ॥ दी० ॥ ७ ॥

अर्थ- हवे सुमतिवंत आनंदघन विमल परमेश्वरथी आधीन
वृत्तिये विनति करे छे के हे जिनदेव ! अहो ! सामान्य केवलीओना
पूजनीक हुं लाभानंद नामा तमारो अनुचर सेवक तेनी एक
अरज ते अवधारो के० मानो तो मारा उपर संपूर्ण कृपा नजर
करीने मुवने देवा वांछोतो अन्य जे पांच अनुत्तरवासी प्रमुख
देवताना सुखनो हुं अभिलापी नथी, पण निजस्वरूपथी उपनो
जे आनंदनो भराव ते पदनी करनारी एवी सेवा दीजीये के०
आपो अथवा हे जिनदेव ? वीजातो घणानी विनति अवधारेछो
परंतु एक अरज मारी पण अवधारो जे मारा उपर कृपा करीने
आनंदघन पदनी सेवा आपो अथवा हे जिनदेव ! मुज आनंद-
घन उपर कृपा करीते तमारा पदकमलनी मेवा आपो ॥ ७ ॥
इति विमल जिनस्तवन संपूर्ण ॥

॥ અથ શ્રીઅનંત જિનસ્તવન લિખ્યતે ॥

॥ રાગ રામગિરિ ॥ કહ્યાનાદેશીની ઢાલ પ્રસિદ્ધ છે ॥

ધારતરવારનીસોહેલીદોહેલી ॥ ચંડદમાજિનત-

ણીચરણસેવા ॥ ધારપરનાચતાદેખવાજીગરા ॥

સેવનાધારપરરહેનદેવા ॥ ધા૦ ॥ ૧ ॥ એ-

ચાંકણી છે.

અર્થ—આનંદઘન આ પંચક માલામાં જૈનદર્શનીઓની જૈનદર્શનથી વિરુદ્ધ આચરણા દેખીને દુઃખી તેમજ અનંત પરમેશ્વર સેવિત ચારિત્રની દુકરતા દુસમ કાલે દેખીને મહાદુઃખી છતો સુમતિને કહે છે કે અત્યંત તીક્ષ્ણ છે ધારા જૈની એવી તરવાર તેની ધાર ઉપર ડઘાડે પગે ચાલવું તે દોહેલું છે પરંતુ વિચારી જોતાં તે સોહેલી છે પણ ચંડદમા પરમેશ્વરની ચરણ કે ૦ ચારિત્ર તેવું સેવવું નામ પ્રવર્તના તે દોહેલી છે એટલે તરવારની ધારથી એ ચારિત્રની ધાર કઠણ છે. કેમકે વાજીનો કરવાવાલો તે ચોગઠામાં ચારે દિશાએ ચાર તરવાર વાંધીને તરવારોની ધારો-વિચેં ગુલાટા ખાતો ખાતો નિકલી જાય એવા વાજીગર ઘણા નાચતા દીઠાછે. માટે તરવારની ધારા ઉપર નાચવું સુગમ છે. પરંતુ ચારિત્રના પ્રવર્તનની જે આ સેવનારૂપ ધારા તે ઉપરે તો મહાશક્તિના ધારક એવા દેવતા પણ ન રહી શકે કેમકે દેવતાના ભવમાં વ્રત ઉદયનોજ અસંભવ છે. તો ચારિત્ર પ્રવર્તન

किहांथी होय ? तेथी तरवारनी धारा ते सुगम छे अने चारित्रना
सेवननी धारा विषम जाणवी ॥ १ ॥

एककहेसेवियेंविविधकिरियाकरि ॥ फलअने-
कांतलोचननदेखे ॥ फलअनेकांतकिरियाकरि-
वापसा ॥ रडवडेचारगतिमांहेलेखे ॥ धा० ॥१॥

अर्थ—एक कोइक गण भेदी समुदायना धारक कहे जे विविध
प्रकारें तपस्यादिकनी किरिया के० आचरण आचरीने परमेश्वरना
चारित्रनी सेवना करिये. केमके चारित्रनुं मूल क्रिया छे जेम
हुंढकादिक करे छे, तेनी परें परंतु ते प्रवचन रहस्यना अज्ञाण छे.
केमके नथी जेमां एकांत फल तेने अनेकांत फल कहिये एटले
अनेक क्रियाओनां अनेक फल छे जे जे क्रिया भिन्न भिन्न तेनुं
फल पण भिन्न भिन्न छे, उदय पण भिन्न भिन्न, भोगपण भिन्न
भिन्न. जेम शालिभद्रे सुख भोगव्या ते संगमाने भवें दाननुं
फल ते लोचन के० आंखे नथी जोता शुं तो अनेकांत फल छे
जेनां एवी अनेक क्रिया करीने परमार्थें शून्य ते वापडा निरर्थक
छतां आंधीनां सेंटनी परे चारे गतिमां रडवडे के० परिभ्रमण
करे ते लेख के० न्याये रडवडे केमके अनकांतफले गतिनी स-
मृधि थाय अने गति समृधिपणे भव भ्रमण टले नही तेथी आ-
त्मानी शी सिद्धी थाय एवी एकांत क्रियाज करवी ते तो आ-
श्रवमां गणी छे ॥ २ ॥

ગહ્વનાન્નેદવહુનયણનિહાલતાં ॥ તત્ત્વનીવાતક-
રતાંનલાજે ॥ ઉદરચરણાદિનિજકાજકરતાય-
કા ॥ મોહનમિયાકલિકાલરાજે ॥ ધા૦ ॥૩॥

અર્થ-હાં ગચ્છ શબ્દે સમુદાય વિશેષ અથવા ચ્વરતહ તપા-
લોકાદિ ગચ્છો તે ગચ્છોની મતોના ભેદ ગ્રહણે પ્રતિ ભેદનું પળ
ગ્રહણ તેથી મતમતાંતરના વહુ કે. ઘણા ભેદ પ્રતિ ભેદ તે નય-
ણનિહાલતાં કે. તાત્વિક દ્રષ્ટિયે ઋદયરૂપ નેત્રે વિચારી જોતાં
તે નિર્લજ્જ આત્મતત્ત્વની વાતો કરતા છતાં લાજતા નથી શું ? કે-
મકે મમત્વ અને તત્ત્વની વાતને માંહોમાંહે વિસંવાદ છે. જેમ
કોટરમાં અગ્ની છતાં વૃક્ષને નવપછવ થવાનું વિસંવાદ તેમ મમત્ત્વીને
સ્વરૂપ ઓલખાણની વાત કરતો દેખીને તત્ત્વજ્ઞાની તેને નિર્લજ્જ
જાણે. કેમકે ગચ્છ ભેદીઓને તો જેટલી ધર્મ કરણી પ્રમુખનું કરવું
તે પોતાના પેટ ભરવાને અર્થે તથા આદિ શબ્દે ક્રોધ માન માયા
લોભ રાગ દ્વેષ કલહ ઉન્નતાદિક કારણે સર્વ કાર્યનું કરવું છે.
તેમાં સત પુરુષ તો લાખમાં એક હશે તેની ના નથી વાકી વીજા
તો સર્વ વેશના કરનારા જાણવા. કેમકે આ કલિકાલ જે દુસ-
મકાલ તેનું અધુધરાજ્ય તે વીજા સંસારીઓથી પણ ગચ્છ ધારિઓ
ઉપરે વિશેષણપણે પ્રવૃત્તિ રહ્યો છે માટે મોહને નહ્યા કહ્યા તેનું
રહસ્યાર્થ એ છે જે સંસારી જીવોમાં મોહને કોઈ ગલે કોઈ છા-
તિયે કોઈ કેડે કોઈ જંઘા પ્રમુખે નહ્યા છે. અને ગચ્છ ભેદી તો
માથા સુધી નહી પોચ્યા છે ॥ ૩ ॥

वचननिरपेक्षव्यवहारजूठोकळो ॥ वचनसापेक्ष-
व्यवहारसाचो ॥ वचननिरपेक्षव्यवहासंसारफ-
ल ॥ सांजलीआदरीकांझराचो ॥ धा० ॥ ४ ॥

अर्थ-जे मतवादि होय ते अपेक्षासहित वचनी थायज नही
एकांत वादि निरपेक्षी एटले अपेक्षारहित वचनीज थाय तो
अपेक्षारहित वचने जो अत्यंत कठण चारित्रमां प्रवृत्तन होय
तोपण ते व्यवहार जूठो के० आज्ञाथी विरुद्ध जाणवो. तो हे
भव्यो ! वांछाये सहित ते सापेक्ष कहिये ते सापेक्ष वचने जेम
निश्चैसंबंधी वचन व्यवहारनी वांछा राखे तेम ज्ञान क्रिया स-
हित उत्सर्ग अपवाद सापेक्ष वचने जे व्यवहार के० चारित्रनुं
प्रवृत्तन ते सिद्धांतोनुं जायी व्यवहार छे. ते चारित्र आज्ञाथी
अविरुध माटे साचो कळो, तो गई छे वांछा जे वचनथी तेने
निरपेक्ष वचन कहिये तेना एकांत वादिओनुं चारित्र ते संसार
फलनुं देवावाळुं छे माटे ते एकांत वादीओनां वचन स्वरूपा-
भिलापीओने सांभलवा योग्य नथी कदाचित् सांभल्युं तो ते
वचन आदरवा योग्य नथी अने जो आदरयुं तो तेना उपर राखनुं
नही एम निरपेक्षिक वचन जैनमतथी विरुद्धज छे ते सांभली
आदरीने कां राचो छो एटले तेमनाथी राग राखो छो ते नहिज
राखो ॥ दोहा ॥ भापे निरपेक्षक वचन ॥ क्रिया देखावेकुर ॥
चाकोतपसंयमसरव ॥ करयो करायोधूर ॥ १ ॥ माटे जे एकांत

क्रियापक्षी, एकांत दयापक्षी एकांत, पूजापक्षी एकांत, भक्ति-
पक्षी एकांत, गुरुपक्षी जेम 'गुरुगुरुजपना औरसवसुपना' इत्यादि-
कोने वचने जे प्रवर्त्तसे ते चार गतिमां भटकसे ॥ ४ ॥

देवगुरुधर्मनीशुद्धिकहोकेमरहे ॥ केमरहेशुद्धश्र-
द्धानअणो ॥ शुद्धश्रद्धानविणसर्वकिरियाकरि ॥
ठारपरलीपणोतेहजाणो ॥ धा०५ ॥

अर्थ-अहो भव्यो ! ते एकांत वादिओना वचनथी शुद्ध देव,
शुद्ध गुरु, शुद्ध धर्म ए त्रणनी परीक्षा केम रहि शके ? अर्थात्
नज रहि शके तो शुद्ध देव गुरु धर्मना ओलखाणने अभावं साचा-
देवगुरु उपर श्रद्धा जे प्रतित पण केम रहे केमेके साची वस्तुनी
ओलखाणविना साची प्रतित न उपजे ए रीते आणो के० अव-
धारण करो अनेशुद्ध प्रतितविना सर्व क्रियानुं करवुं ते केवुं छे
जेम छार के० राख अथवा छार ते खात्रनी पृथ्वी तेना उपर
छाण प्रमुखनुं लीपणुं करवुं तेनी पेरे निरर्थक जाणवुं ॥ ५ ॥

पापनहीकोइउत्सूत्रभाषणजिशो ॥ धर्मनहीकोइ
जगसूलसरिखो ॥ सूत्रअनुसारजेनविककिरिया-
करे ॥ तेहनोशुद्धचारित्रपरिखो ॥ धा० ॥ ६ ॥

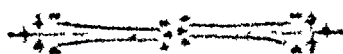
अर्थ-माटे जे निरपेक्ष वचन ते उत्सूत्रभाषापणुं छे. तो ते
उत्सूत्रथी विरुद्ध भाषण करवुं ते सरखुं जगतमां बीजुं कोइ

पाप नहीं. उत्सन्नभाषी महापापी कह्यो छे ए पाप सर्वोपर छे. तेमज जगतमां सूत्रमां वचन होय ते प्रमाणेज भाषण करवुं ते सरिखो वीजो तप संयमादिकमां पण धर्म कोइ नहीं माटे सूत्र अनुसार के० सूत्रनी मर्यादाये जे भव्य जात्र तपसंयमादिक क्रिया करे ते चारित्रिआनुं शुद्ध चारित्र एटले जेवो चउदमा परमेश्वरे चारित्र सेव्यो तेवोज तेनुं पण चारित्र पण्खो के० परिक्षा करी जाणो ॥ ६ ॥

एहउपदेशनुंसारसंक्षेपथी ॥ जेनराचित्तमेंनित्य-
ध्यावे ॥ तेनरादीव्यवहूकालसुखअनुजवी ॥ नि-
यतआनंदघनराजपावे ॥ धा० ॥ ७ ॥

अर्थ—ए पूर्वोक्त उपदेशनुं सार के० रहस्य जे सूत्रानुं जायी चारित्रनुं प्रवर्त्तवुं ते संक्षेप थकी कह्युं तेने जे भव्य प्राणी पो-
ताना चित्तमां निरंतर ध्यावे एटले आजना गच्छ धारियोथी शुद्ध धर्मतत्व पुछया थकां हृष्टग्राहीपणुं शीखावे एना मतवा-
दीओनुं उपदेश न आदरवुं एवी बांछना धारी सूत्रानुसारे प्रव-
र्त्तक मनुष्य ते दीव्य के० निरुपमि अथवा देवता संबंधी अथवा दीव्य के० मनोहर मनुष्य संबंधी घणा पल्योपम सागरोपम कालसुधी सातावेदनीना विपाकोदयने अनुभवी के० भोगवीने नियत के० निश्चै संदेहरहितपणे आनंदशब्दे परमानंद ते अति-

દ્રીય આનંદનું જસૂહ એટલે મોક્ષસ્થાનકનું રાજ પામે ॥ ૭ ॥
 इति अनंत जिनस्तवन संपूर्ण ॥

॥ अथ श्रीधर्म जिनस्तवन लिख्यते ॥

॥ राग गोडी । सारंगरसीयानी देशीमां ॥

ધરમજિનેસરગાઝરંગસું ॥ ઝંગમપરુસોહોપ્રીત ॥

જિનેસર ॥ વીજોમનમંદિરચાણુનહી ॥ એ અમ-

કુલવટરીત ॥ જિનેસર ॥ ધર્મ ૦ ૧ ॥

અર્થ-આનંદવન શુદ્ધ ચેતનાવંત છતો આવોહ્યાસે હર્ષોત્કર્ષી
 પરંતુ પ્રીતભંગના ભયે સસોકી થકો શુદ્ધ ચેતનાને ચતલાવતો
 દીન વચને ધર્મ પરમેશ્વરની સ્તવના કરે છે. ધર્મ પરમેશ્વરને નિ-
 જસ્વરૂપ પ્રાપ્તિરૂપ રંગ કે ૦ રાગથી વચન ગોચર સ્તવનાયે સ્તવું
 હું પણ દ્રષ્ટિ રાગાદિકે નહીં; પણ હે શુદ્ધ ચેતના! ધર્મ પરમેશ્વરની
 સ્તવનારૂપ કાર્ય પ્રારંભ્યો તે અવિચ્છિન્ન ધારાયે પાર પામજો પણ
 કોઈ વિઘ્ન પડસોમાં એ ધર્મજિનેશ્વરવિના વીજા રાગ દ્વેષે પરિ-
 ણમ્યા દેવોને મારા મનરૂપ મેહેલમાં લાવું નહીં, અર્થાત્ મારા
 મનમાં વીજા રાગાદિ દોષો સહિત દેવોનું ધ્યાન કરું નહીં એટલે
 જે શુભ આત્મિત્વ ધર્મે ધર્મિત જે આત્મા તેવા આત્મા માત્રના
 કુલની વટ કે મર્યાદા એજ છે, એજ ધર્મ છે, એજ લક્ષણ છે, જે
 વીતરાગવિના વીજાને ન ધ્યાવે ॥ ૧ ॥

ધરમધરમકરતોજગસહુફિરે ॥ ધરમનજાણેહો-
મર્મ ॥ જિ૦ ॥ ધરમજિનેસરચરણગ્રહ્યાપઠિ ॥ કો-
ઇનવાંધેહોકર્મ ॥ જિ૦ ॥ ધર્મ૦ ॥ ૨ ॥

અર્થ—હે શુદ્ધ ચેતના! એ અમારું વિષ્ણુધર્મ, અમારું શિવધર્મ, અમારું
સન્યાસ ધર્મ, અમારું વ્રહ્મચર્ય ધર્મ, અમારું ગૃહસ્થાશ્રમ ધર્મ, અમારું
તાપસવર્મ કુલધર્માદિ ધર્મ ઇત્યાદિક ધર્મ ધર્મ કરતા એ જગત
માત્રના સર્વ પ્રાણી તે નિર્ધિક્ષ ભ્રમણ કરી રહ્યા છે પરંતુ તે સર્વ
પ્રાણી ધર્મ શબ્દનું જે મર્મ કે૦ રહસ્ય તેને જાણતા નથી એટલે
આત્મસ્વભાવરૂપ ધર્મ જેણે કરી વિભાવ પરિણતિથી છૂટવું અને
સ્વભાવ પરિણતિથી પરિણમવું તટ્ટુપ ધર્મનું રહસ્ય જાણ્યા વિના
ધર્મ ધર્મ પોકારે છે તેવા પ્રાણી ધર્મનું લક્ષણ જાણતા નથી, તો
હે શુદ્ધ ચેતના! ધર્મ શુદ્ધ પરમેશ્વરના ચરણકમલોમાં ધર્મનું
મર્મ સમાહી રહું છે કેમકે જે પ્રાણીયે બહિરાત્માપણું મૂકી અં-
તર આત્માવંત છતા ધર્મ પરમેશ્વરનાં ચરણકમલમાં પોતાના
સ્વરૂપ પ્રવર્તિયે મનને થાપ્યું તો તે પ્રાણી આશ્રવ ઢાંરં કોઈપણ
નવો કર્મ વંધમાં ન પાડે ॥ ૨ ॥

પ્રવચનચંજનજોસદગુરુકરે ॥ દેખેપરમનિધાન ॥
જિ૦ ॥ શુદયનચણ નિહાલેજગથણી ॥ મહિમા-
મેરુસમાન ॥ જિ૦ ॥ ધર્મ૦ ॥ ૩ ॥

अर्थ-ते धर्मनाथनुं स्वरूप शी रीतें ओलखाय ते कहे छे. हे सुमति ! शुद्ध उपदेशक गुरु जो कृपा करीने ऋदयरूप चक्षुनेविषे सिद्धांतरूप अंजन करे तो तेथी अनादिकाल मिथ्यात्वरूपी ऋदयनेत्रनो रोग दूर जाय तिवारें पोताना स्वरूपरूप निधान के० धन जे अनादिनुं अजाण्युं गयुं तेने प्रत्यक्ष करे पछे ते ऋदयरूप नेत्रें करीने त्रिजगतना स्वामिने निहाले के० देखे स्वस्वभावे पोताना स्वरूपने प्रगट जाणे जे प्राणीये पोताना स्वरूपने ओलख्यो तेज प्राणी ऋदय नेत्रें करी परमेश्वरनुं स्वरूप ओलखी शके त प्राणीना महिमा के० प्रभुता ते मेरु समान महोदो छे एटले जगतमा मोटाइनी अवधि हती ते कही वतावी पण तेनुं महिमां तो निरुपम छे. उपमा कोइ नथी ॥ ३ ॥

दोडतदोरुतदोरुतदोमीड ॥ जेनीमननीरेदोरु ॥

॥ ज० ॥ प्रेमप्रतीतविचारोदूकरी ॥ गुरुगमलेजो-
रेजोरु ॥ जि० ॥ धर्म० ॥ ४ ॥

अर्थ-हवे शुद्ध चेतना आनंदधन अते कहे छे के, अवचनकारणविना परमनिधान देखवानो बीजा मत समाप्तिओनो कहेलो जे सिद्धांत ते कारण नथी शुं तिवारें आनंदधन शुद्ध चेतनाने कहे छे के, हुं तो निजस्वरूप ओलखवामाटे दोडी दोडीने थाक्यो मतमात्र हेरी हेरीने हेरया ते बाह्य दृष्टीये नही पण तेओना संकल्पित वेदांतन्यायादिक सिद्धांतोमां जेटली मारा मननी दोड

હતી તિહાંસુધી દોઢ્યો પરંતુ સ્વરૂપ પ્રાપ્તિ ન થઈ માટે વિચાર
 કરિયે પ્રયૂજન કરિયે તો પ્રેમનામ સ્વરૂપાભિલાષ તેની પ્રતિત
 નિશ્ચે તે સર્વથી ધર્મ જિનેશ્વરની પ્રીત ઢુકડી કે^૦ અત્યંત નજીક
 છે. વેગલી નથી એટલે આત્મામાંહેજ છે. પરંતુ નજીક છતાં દૂર
 કેમ થઈ રહી છે એટલે પામિયે નહીં તો નજીક કેમ જાણિયે
 તે તો ગુરુગમ કે^૦ ગુરુએ વતાવ્યો જે માર્ગ તે જોડ કે^૦ સહ-
 ચારી કરી લેજો એટલે સૂત્રમર્યાદાથી ગુરુ જે માર્ગ વતાવે
 તે માર્ગે તો નિશ્ચેથી નિજસ્વરૂપની ધર્મજિનેશ્વરથી પ્રીત
 ઢુકડી છે ॥ ૪ ॥

એકપક્ષીકેમપ્રીતિવરેં પડે ॥ ઉચ્ચમિદ્યાહુણ-
 સંધિ ॥ જિ^૦ ॥ હુંરાગીહુંમોહેંફંદિઓ ॥ હુંનિરા-
 ગીનિરવંધ ॥ જિ^૦ ॥ ધર્મ^૦ ॥ ૫ ॥

અર્થ—તે ધર્મ જિનેશ્વરની સાથે એકતો પ્રીતનો અભિલાષી છે.
 અને વીજો પ્રીતનો અભિલાષી નથી એટલે હું તો પ્રીતનો અભિ-
 લાષી હું અને પ્રમુતો પ્રીતના અભિલાષી નથી એ રીતે તો પ્રથમ
 પ્રીતી થાયજ નહીં કદાચિત એક પક્ષી પ્રીત થઈ તો વરેં પડે
 નહીં નિમે નહીં એટલે વિરુદ્ધ સ્વભાવે પ્રીત ન થાય ને થાય તો
 નિમે નહીં તેથી હું સ્વરૂપ રહિત અને પ્રમુ સ્વરૂપસહિત તેની
 શી રીતે પ્રીત વને અને કદાચિત વની તો વરેં કેમ પડે માટે
 ઉભય કે^૦ બેહુ સમાન ધર્મે મલ્યાં સંધિ કે^૦ મિલાપ હાથે માટે

हे जिनेश्वर ! हुं तुझथी सिधि मिलाप करवा बांछुंछुं परंतु मारा
मनथी मारा परिणामनो परिणमन विचारी जोउं तो विष अमृत
जेटलो फेर छे केमके हुं रागी तुं निरागी हुं मोह फंदे फंदाणो
के० बंधाणो छुं अने तुं तो बंधन मात्र रहित माटे तारे मारे
प्रकृतियें मिलाप नही तो प्रीत केम थाय ॥ दोहा ॥ प्रकृति मिले
तें मन मिले अने मिल ते न मिलात दूध दहिं तेजमतहे कांजी
तें फट जात ॥ तेम हुं तथा तुं सत्ताये तो एक छैये जेम कांजी
तथा दहीं बे खटाशपणे एक परंतु दहींना खटास तथा कांजीना
खटाशनी प्रकृति भिन्न तेथी दहींना खटासे दूध जमे पण कां-
जीना खटसें दूध फाटी जाय तेम मारी सराग प्रकृति तारी
निराग प्रकृति तेथी प्रीतरूप दूध जमे नही एटले हुं तो प्रीतने
जमावुं पण तारो वीतरागपणाथी प्रीत फाटवानो धर्म तेथी एक
पखी प्रीत वें पडेज नही ॥ ५ ॥

परमनिधानप्रगटमुखआगलें ॥ जगतउलंघीहो-
जाय ॥ जि० ॥ ज्योतिविनाजुजगदीसनी ॥
अंधोअंधपुलाय ॥ जि० ॥ ६ ॥

अर्थ—वली हे शुद्ध चेतना ! जगतनी विपरीत रीत बतावुं ते
तो सांभल के पूर्वे भाष्यो जे महा निधान तेज परम निधान
छे छतो हीयामांज गड्यो पड्यो छे परंतु छीप्यो नथी प्रत्यक्ष
मुख आगलें हृदयकमलमांज छे पण बेगलुं नथी तोपण जगत-

ના પ્રાણી માત્ર તેને ઉલંઘી જાય છે કેમકે જિહાંથી પામિયે તે સ્થાનક નથીજ જોતા અને કષ્ટક્રિયાદિક જિહાંથી ન પામિયે તેનેજ હેરી રહ્યા છે. કેમકે જગતના સ્વામીની જ્ઞાન પ્રકાશક જ્યોતિ અને એ આત્માની સ્વરૂપ પ્રાપ્તિની જ્યોતિ એ બેને અભેદ-પણું છે પણ જુઓ કે વિના કે. તે સ્વરૂપ જ્યોતિને અભાવે આંધલા પૂઠે આંધલા દોડ્યા જાય તેમ જ્ઞાન સ્વરૂપ દૃષ્ટિને ફૂટવે અજ્ઞાનતિમિરને પસરવે અજ્ઞાને અજ્ઞાની ઠેલાય છે એટલે કેવા-વાલા પણ આંધલા ને શ્રોતાપણ આંધલા એમજ નિમે છે ॥ ૬ ॥

નિરમલગુણમણિરોહણજીધરા ॥ મુનીજનમાન-
સહંશ ॥ જિઁ ॥ ધન્યતેનગરીધનવેલાધરી ॥ મા-
તાપિતાકુલવંશ ॥ જિઁ ॥ ધર્મઁ ॥ ૭ ॥

અર્થ-જે જગદીશ્વરની જ્યોતિવિના જગતમાં અંધકાર પ્રવૃત્તિ રહ્યું છે. તે જગદીશ્વર કેવા છે. મહાઉજ્વલ જ્ઞાનાદિક અનંત ગુણ-નો આરોહણ કે. સ્થાપનનો ઉપમાન કરતે છતે ભૂધરા કે. પર્વતોપમ છે વલી મુનીરાજોનો માનસ કે. મન તેને વિષે હંસ-તુલ્ય ઉજ્વલ ભાંશે છે અથવા મુનીરાજોના મનજ માનસરોવર-નેવિષે હંસ છે એટલે મુનીના મનમાં વસી રહ્યા છે એવા પરમેશ્વર જે નગરીમાં જન્મ લીધું તે નગરી સર્વ નગરીઓમાં ઉત્કૃષ્ટ માટે ધન્ય તથા જે વેલા જે વે વહી તે પણ ધન્ય વલી જે માતાની કુક્ષીનેવિષે જન્મ થયો તે કુક્ષીની ધારક માતા ને સર્વ ત્રીયોમાં

धन्य तथा तेमज जे पिताने परमेश्वर जेवा पुत्र केवाणा ते
पिताने धन्य तथा जे कुलमां परमेश्वरे जन्म लीधुं ते कुल तथा
वंश सर्वने धन्य छे ॥ ७ ॥

मनमधुकरवरकरजोमीकहे ॥ पदकजनिकटनि-
वास ॥ जि० ॥ घननामीआनंदघनसांनलो ॥
एसेवकअरदाश ॥ जि० ॥ धर्म० ॥ ८ ॥

अर्थ-ते माटे वर के० प्रधान एवो मारो मनरूप अमर ते
परमोह्लासवत छतो हाथ जोडीने विनंती करे छे के० हे प्रभु
मारा उपर कृपा करीने तमारां चरणकमलोमां निकट के० नजी-
कदुकडो वास दीजीये अहो घननामी एटले घणां छे नाम जेनां
एवा धर्म परमेश्वर हे चिदानंदना समूह पदकज निकट निवास
संबंधी सेवकनी अरदास आधीन वृत्तिये ते कृपा करीने सां-
भलो ॥ ८ ॥ इति श्रीधर्म जिनस्तवन संपूर्ण ॥

॥ अथ श्रीशांति जिनस्तवन प्रारंभः ॥

राग मल्हार चतुर चोमासो पडिकमी ॥ ए देशी ॥

शांतिजिनएकमुकुवीनती ॥ सुणोत्रिभुवनरा-
यरे ॥ शांतिसरूपकेमजाणियें ॥ कहोमनकि-
मपरखायरे ॥ शांति० ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥

अर्थ—हवे आनंदघन शांति परमेश्वरथी शांतिस्वरूप स्वपक्ष परपक्षे निश्चै करवा कारणे विनंती रूप प्रश्न करे छे. जे हे व्रण भुवनना राजा ! ते मारी विनंती कृपा करीने सांभलो अहो शांति परमेश्वर ! तुमैं शांत रसैं परिपूरितमाटे तमारो नाम शांति छे परंतु ते शांतरसनुं स्वरूप यथा तथ्यपणे शी रीते जाणिशकीये तेथी कृपा करीने मुजने उपदेशो जे थकी मारा मनने शांत रसनी परस्त्राय के० परिक्षा थइ जाय ते रीते कहो ॥ १ ॥

धन्यतुं आत्मजेहने ॥ एहवोप्रश्नअवकाश-
रे ॥ धीरजमनधरीसांजलो ॥ कहुंशांति-
प्रतीजासरे ॥ शांति० १ ॥

अर्थ—हवे आनंदघन पोताना मनथी हर्षवंत थको कहे छे, जे हे मारा आत्मा ! तुं सर्व आत्मा मात्रमां उत्कृष्ट मोट तुजने धन्य छे केमके मारा आत्माने शांतरसना स्वरूपनुं प्रश्न पुछवानो अवकाश के० अवसर तेज धन्यनुं कारण एम शांति प्रभुने पुछवार्थी जिम प्रभुये पाछो उत्तर दीधो ते रीते भव्यजीवोने आनंदघन कहे छे के, अहो भव्यो ! हुं शांति स्वरूप कहुं ते तमे मनमां धीरज धरी एटले एकाग्र मनने राखी सांभलो जे रीते शांति जिनेश्वरें भाप्यो तेनी प्रतिभास नाम तेज रहस्यार्थें कहुं छुं पण स्वमत कल्पनाये केहतो नथी ॥ २ ॥

जावअविशुद्धसुविशुद्धजे ॥ कल्याजिनवर-
देवरे ॥ तेतेमअतथ्यसद्दे ॥ प्रथमएशां-
तिपदसेवरे ॥ शांति० ॥ ३ ॥

अर्थ-पटद्वयना शुद्धाशुद्ध भाव जे रीते जिनवर देवे कक्षा
छे. तेमां शुद्ध भावने शुद्धपणे तथा अशुद्धने अशुद्धपणे अवि-
तच्छ के० निभ्रांतपणे शद्दे ए प्रथम के० पेहेलो शांतिरसनो
पद नाम स्थानक ते अहो भव्य ! तुं सेव के० आदर एटले शुद्ध
श्रद्धान आव्या विना आगल संपूर्ण शांतिपदनं कथन कबुं ते
संभवे नही माटे प्रथम शुद्ध श्रद्धानरूप शांतिरसनं स्थानक ते
हे आत्मा ! तुं सेव के० आदर ॥ ३ ॥

आगमधरगुरुसमकेति ॥ किरियासंवरसा-
ररे ॥ संप्रदायीअवंचकसदा ॥ सुचीअनु-
जवाधाररे ॥ शांति० ॥ ४ ॥

अर्थ-वली परमेश्वर भाषीत सिद्धांतोना धारक गुरु इहां
कोइ कहे जे नवपूरव सुधी तो अभव्यपण भणे तो आगम
धारी गुरुनी शी अधिक्यता तेने उत्तर जे शुद्ध देवगुरुनी धर्मनी
प्रतितवंत एवा समकीति गुरुथी शांत स्वरूप पामे ते गुरु केवा
होय सार के० प्रधान आश्रव निरोधीने संवर संबंधनी क्रिया
साधवामां प्रवर्ति रखा छे. वली मुग्ध प्राणीओने ठगवानी संप्र-

દાથી કે. પરંપરા જેને નથી એટલે ગુરુક્રમાગતે જેમાં અન્યોને ઠગવાનો આચરણ પ્રવર્તન નથી માટે શુદ્ધ સંપ્રદાયી છે. વલી સુચી કે. પવિત્ર આત્મસ્વરૂપ જ્ઞાનકારક એવો અનુભવ સમૃતે મિશ્રતત્કાલિક સ્વરૂપ જ્ઞાનરૂપ અનુભવના આધાર છે. એટલે જે રાત્ર દીવસ સ્વરૂપ ચિંતવનમાંજ પ્રવર્તિ રહ્યા છે. તેવા ગુરુ-વિના શાંતિ સ્વરૂપ ન પામે ॥ ૪ ॥

શુદ્ધઆલંબનઆદરે ॥ તજીઅવરજંજાલરે ॥
તામસીવૃત્તિસત્ત્વિપરિહરી ॥ ત્રજેસાત્ત્વિકીસા-
લરે ॥ શાંતિ ॥ ૫ ॥

અર્થ—વલી ગુરુ કેહેવા છે આત્માનુભવે કરી પ્રગટ્યો જે આ-ગમાનુજાયી શુદ્ધ સ્વરૂપસંવંધી નિર્મલ જ્ઞાનથી સિદ્ધસ્વરૂપનું અવલંબ કે. આધાર તેને આદરે એટલે સ્વરૂપમાં છતો સિદ્ધા-દિકનું ધ્યાન અવિલંબી રહ્યા છે તે અવર કે. વીજા જે રાગાદિ ક્રોધાદિ મોહ આર્ત રોદ્ધ ઇત્યાદિક ધ્યાનસંવંધી વિઘ્નકારક જં-જાલોને તજી કે. દૂર કરીને સ્વરૂપનું આલંબન કરી રહ્યા છે. તથા તામસી કે. ક્રોધસંવંધની વૃત્તિ આજીવિકા તે મકાર ચ-કારાદિક કહીને આહાર પ્રમુખ લાવવું તેને પરિહર્યો છે અથ-વા ક્રોધ સંવંધી હઠપ્રાહીપણે પ્રાણાયામાદિકનું પ્રવર્તન ન તજે એવી શાલ કે. પ્રધાન જ્ઞાનાદિક ગુણથી ઉપની જે સાત્ત્વિક વૃત્તિ તેથી શત્રુમિત્રની સાથે સમપરિણામે વૈત્ત સર્વ જીવ ઉપર

मानअपमानचित्तसमगणे ॥ समगणेकनकपा-
खाणरे ॥ वंदकनिंदकसमगणे ॥ इशोहोयतुं-
जाणरे ॥ शांति० ॥ ९ ॥

अर्थ-एवा निजात्मस्वभावमां प्रवृत्त्या ते पुरुषोनां चित्त
केवा होय तेने कोइ सत्कारअसन्मानादिक करे तेमां हर्ष उच्छाह
न धरे कोइ अनादरे असत्कार करे असन्मानादिके अपमान करे
तोपण मनमां विषवाद न धारे ए रीते चित्तानी समवृत्ति होवाथी
लोभदशा मंद पडि गइ तेथी तेनां मुख आगल कोइ सुवर्ण मूके
तेमज कोइ पच्छरनी लोढी आगल आवी मूके तोपण ते बेने तुल्य
सरिखा माने पण सुवर्णने अधिक न माने अने लोढाने हिन न
माने वली कोइके प्रसंसा करी वंदना करी तेथी, मनमां प्रसन्न न
थाय तेमज कोइके निदा अछता छता अवगुण कह्या तो तेना
डपर रोस आणे नही मनमां उत्सुक अनुत्सुक स्वभाव न होय
हे भव्य ! एवो जाण के० प्रवीण तुं होय ॥ ९ ॥

सर्वजगजंतुनेसमगणे ॥ गणेतृणमणिजावरे ॥

मुक्तिसंसारबेहुसमगणे ॥ मुणेजवजलनिधिना-
वरे ॥ शांति० ॥ १० ॥

अर्थ-अली वस थावर मात्र समस्त जगतना जंतु के० जी-
वोने एक राजा एक रांक एक शत्रु एक मित्र एक स्वजन एक
परजन इत्यादिकेने समतुल्य माने तेमज तृण तथा मणी शब्दे

સૂર્યકાંત ચંદ્રકાંત્યાદિક મળીને ભાવ કે. સમભાવે ગણે પણ
 હિનાધિકપણે ન ગણે વલી મુક્તિ તથા ચાર ગતિરૂપ સંસાર એ
 બેહુને સમતુલ્યમાને એટલે અપ્રમાદિ સાંતમાં ગુણઠાણે પ્રવર્તને
 એ કથન છે તેથી તિહાં મન સ્વસ્થિત વૃત્તિયે છે. હિનાધિકથી
 મન ઊઠી ગયું માટે સંસારથી ઉદાશીન વૃત્તિ જાતિ રહી અને
 મોક્ષ પામવાની હર્ષવૃત્તિ તેપણ જાતિ રહી રહ્યાં મારા પદને હું
 પામું તેનો શો હર્ષ તે ભવ્ય ભવ કે. સંસારરૂપ સમુદ્રમાં શાંત-
 રસને નાવ સમાન મુળે કે. જાણે અથવા ભવજલ નિધિનો શાં-
 તરસરૂપ નાવાયે કરી મુળે કે. પારપામે એવો તું જાણ થાય,
 આગલી તથા આ ગાથા બંનેનું અર્થ સંબંધીત છે ॥ ૧૦ ॥

આપણોઆતમજાવજે ॥ એકચેતનાધારે ॥

અવરસવિસાથસંયોગથી ॥ એહનિજપરિકરસા-

રે ॥ શાંતિ ॥ ૧૧ ॥

અર્થ-હે ભવ્ય ! વલી એમ જાણ જે મારો આત્મા જ્ઞાન દર્શન
 સ્વભાવવંત છે. તે એક અદ્વિતીય સ્વરૂપમહા ચેતનાને આધારે
 આશ્રય કરી આત્મા રહ્યો છે. એટલે ચેતનાને આધારે આત્મા
 આધેય છે અને એ ચેતનાવિના અવર કે. વીજો સર્વ સાથે જે
 પુદ્ગલસંબંધી શરીર પુણ્ય પાપ સુખદુઃખાદિ તે સંયોગજન્ય છે.
 અને જ્ઞાનાદિકગુણ સમવાય સંબંધે છે અને રાગદ્વેશ ક્રોધાદિક
 બુદ્ધી ઇચ્છાદિક સર્વ આરોપિત ધર્મ છે. પણ આત્મસ્વભાવ નથી

ए रीते पूर्वोक्त तथा पुनःखंत्यादि शांतदांत्यादि सामित्यादि ते
पोतानुसार के० प्रधान परिवार जाण ॥ ११ ॥

प्रजुमुखथीएमसांजली ॥ कहेआतमरामरे ॥

ताहरेदरिशाणेनिस्तरथो ॥ मुजसिद्धासवीका

मरे ॥ शांति० ॥ १२ ॥

अर्थ—अहो भव्यो ! ए पूर्वे कहुं ते जे रीते परमेश्वरे पोतानां
मुखथी कहुं तेज रीते में सिद्धांतोक्तिथी सांभली ते एवी वाणी
सांभलतांज मारो आत्माराम अत्यंत उल्लास पाम्यो थको कहे
छे के अहो परमेश्वर ! तमारा दर्शनथी एटले तमारा जैनदर्शनथी
निस्तार पाम्यो एटले शांतरसना स्वरूपनुं पार पाम्यो माटे कारणे
कार्योपचारात् तेथी शांत रसनुं स्वरूप जाणवारूप कारणथी
मारा स्वस्वरूपादिक सर्व कार्यनी सिद्धता थइ ॥ १२ ॥

अहोअहोहुंमुजनेकहुं ॥ नमोमुजनमोमुजरे ॥

अमितफलदानदातारनी ॥ जेहनीजेટથજીતુ-

જીરે ॥ शांति० ॥ १३ ॥

अर्थ—आनंदधान कहे छे के, अहो भव्यो ! में परमेश्वरथी
शांतरसनुं प्रश्न पुछ्युं अने परमेश्वरे मुजने उत्तर आप्या तेथी
हुं उत्कर्ष हर्षवंत थयो थको मारा आत्माने कहुं हुं उपदेशुं हुं
जे अहो अति आश्चर्य एम आश्चर्यवंतो थयो थको कहुं हुं जे

મુજને નમસ્કાર કરો નમસ્કાર હોજો મારા આત્માને હું મારા
આત્માને નમસ્કાર કરું છું ઇહાં કોઈ પુછશે જે પોતાની આત્માનેજ
પોતે નમસ્કાર શા વાસ્તે કર્યું તેનો ઉત્તર જે મારા આત્માને
અમિત કે. પ્રમાણરહિત દાન દેવું એટલે જે દાનનો પાર ન
પામિયે એવા દાનનો દાતાર જે દેવાવાલો એવો શ્રીશાંતિ પરમે-
શ્વરની મુજને મેટ કે. પ્રાપ્તિ થઈ તેથી અહો અહો નમો નમો
મુજને એમ કહું પરંતુ એ ગાથાનું રહસ્યાર્થતો આનંદઘને શ્રીશાં-
તિપરમેશ્વરને શાંતરસનું પ્રશ્ન કર્યું તેનાં હર્ષથી એ વચન છે ॥૧૩॥

શાંતિસરૂપસંક્ષેપથી ॥ કહ્યોનિજપરરૂપરે ॥
આગમમાંહેંવિસ્તરઘણો ॥ કહ્યોશાંતિજિનજી-
પરે ॥ શાંતિ૦ ॥ ૧૪ ॥

અર્થ-આનંદઘન કહે છે અહો ભવ્યો ! એ સ્તવનમાં શાંતરસનું
સ્વરૂપ તે નિજરૂપે એટલે પોતાનું સ્વરૂપ તથા પરભવ્ય જીવોનું
સ્વરૂપ પ્રાપ્તિ કારણે યથાતથ્ય કથને સંક્ષેપથી સૂત્રે કરી
કહ્યો પણ અહો ભવ્યો ! જો તમે વિસ્તાર રુચી છો તો શાંતિ
જિનરોજે શાંતરસનું સ્વરૂપ સ્વમાપિત સિદ્ધાંતોને વિષે અત્યંત
વિસ્તારપેળ માપ્યો છે તિહાંથી અવધારણ કરજો ॥ ૧૪ ॥

શાંતિસરૂપએમજાવસે ॥ ધરીશુદ્ધપ્રણિદ્ધાન-
રે ॥ આનંદઘનપદપામસે ॥ તેલેહેસેવહુમાનરે ॥
શાંતિ૦ ॥ ૧૫ ॥

મુગતિતણાઅખિલાષીતપીયા ॥ જ્ઞાનનેધ્યાન-
અભ્યાસે ॥ વચરીકુંકાદ્દહકુંચિતે ॥ નાલેઅ-
લવેપાસેહો ॥ કું ॥ ૩ ॥

અર્થ-માટે એ મન તે મહાદુષ્ટ નિર્દય છે કેમકે જે એક મો-
ક્ષનાજ અખિલાષી તપસ્યાના કરનાર તે મનને સાધવા માટે
જ્ઞાન ધ્યાનને અભ્યાસે એટલે આત્મસ્વરૂપ જાણવા માટે જ્ઞાન-
નો અભ્યાસ કરિ રહ્યા છે તથા પોતાનું સ્વરૂપ પ્રગટ કરવા માટે
ધ્યાન તે તદાકાર વૃત્તિયે સ્વરૂપ ચિંતવનાનો અભ્યાસ કરી રહ્યા
છે, એના મહામુતીઓને પણ એ મનરૂપ મહાદુષ્ટ યત્નુ તે કોઈ
એવી રીતનું ચિંતે એટલે એવો કોઈ ઘાટનો વિચાર વિચારે જે અ-
લવે કે. સહજે નિપ્રયાસે એટલે કોઈ વિશેષ વિચારણારૂપ ઉ-
દ્યમ કરયા વિનાજ કર્મરૂપ પાસ ક્રે. જાલમાં નાસી આપે જેમ
પ્રશન્ન ચંદરાજ ઋષીને સાતસી નરકના દલિયાં બંધાવી દીધા તે
મજ એક આંખના ઉલારામાં કેવલ જ્ઞાનપણ ઉપજાવી દીધું ॥
માટે જિહાંસુધી મન ઠામ ન આવે તિહાં સુધી કદ ક્રિયા સર્વ
નિઃફલ જાણવી ॥ ૩ ॥

આગમઆગમધરનેહાર્યે ॥ નાલેકિણવિધિઆ-
કું ॥ કિહાંકણેજોહઠકરીહટકું ॥ તોવ્યાલત-
ણીપરેવાંકુંહો ॥ કું ॥ ૪ ॥

અર્થ-હાં કોઈ કહેસે જે જિહાંસુધી આગમની પ્રવૃત્તિ જાણી

ન હોય તિહાંસુધી મન દુઃસાધ્ય છે તેનું ઉત્તર જે આગમ જો
મનની સ્થિરતાનું કારણ હોય તો આગમના ધરનાર આગમ હા-
થમાંજ છે વલી તેમાં મન દમન કરવું તેનુંજ અધિકાર વાંચી
રહ્યા છે તે ટાળે પણ સ્થિરતાથી હે પ્રશ્ન ! તારા ચરણકમલોમાં
કિણવિધિ કે. કોઈ રીતે નાવે એટલે તમારા ચરણકમલમાં
લાવવાના જેટલા ચર્ત્ત કરું તેટલા સર્વ પ્રયાસ નિઃફલ કરી આપે
કેમકે એ આંકું કે. વાંકું છે શરલ નથી વક્ર છે વિના રોક્ષ્યું
તો કદાચ રહિ પણ જાય પરંતુ રોક્ષ્યું તો રહેજ નહીં એમ કોઈ
પ્રકારે તમારા ચરણોથી ન વાજે એનું જોડેને હું કિહાં કળે કે.
કોઈ સ્થાનકે એ મનને હઠ કરીને જો હટકું કે. હઠ કરું તો
જેમ સર્પનું ગમન તે છેડ કીધા વિનાજ વક્ર છે તો છેડ કરયા
પછી વક્રતાઈનું શું કેવું ! તેમ એ મનને પણ હટક્યું નહીં તિહાં
સુધી તો મળું અને જો હટક્યું સીજવ્યું તો તેવારે સર્પની
વક્રતાની પરં વાકું થઈને હે કુંથુ પરમેશ્વર મારું મન તુલ્લથી
વાજતું નથી એટલે મારા મનની પ્રકૃતિ તુલ્લથી મલતિ નથી ॥૪॥

જોઠગકહુંતોઠગતોનદેખું ॥ સાહુકારપ-

ણનાહી ॥ સર્વ માંહેનેસહુથીઅલગું ॥

એઅચરિજમનમાંહીહો ॥ કું. ॥ ૫ ॥

અથ-અહો પરમેશ્વર ! જો એ મનને ઠગાડ કરતો દેખુંતોઠગ કહું
પણ એ તો પાંચેદ્રીને પ્રેરક છે માટે ઠગાડના કારક તો દ્વંદ્વો છે

राजाविना बीजो कोइ पण जेले के० जीली शके नही एटले
एनी गतिनेरोकी शके नही एकाग्रतायें राखी शकें नही माटे
मारुं मन कोइ रीतें तमारी साथें तदाकार थातुं नथी ॥ ७ ॥

मनसाध्युंतेणेंसघलुंसाध्युं ॥ एहवातनहीखो-
टी ॥ एमकहेसाध्युंतेनवीमानुं ॥ एकहीवात-
ठेमोटीहो ॥ कुं० ॥ ८ ॥

अर्थ-माटे हे प्रभु, चंचलता मिटावीने एकाग्रतायें जे पुरुष
मनेने साध्युं के० वसीभूत करयुं ते पुरुष सर्व तप संयमादि
कार्य साध्युं एटले एक साथे सर्व साध्युं कैमके साधननुं अंत
मननुं साभवुं छे तेथी जे प्राणीयें मन वस करयुं तेणे आत्मठकु-
राइनुं मूल सिद्ध करयुं ए वात के० ए कहाणी खोटी नथी निसं-
देह साची छे पण कोइ मारा जेवो महामूर्ख मायावी छतो
पोतानां मुखथी एम कहे के में मारुं मन साध्युं तेना कसा
वचन प्रतें मानुं नही प्रमाण न करुं कैमके में मनवश करयुं ए
वात मोटी छे घणी लांबी छे पण छोटी नथी ॥ ८ ॥

मनरुंदुराराध्यतेंवसआण्युं ॥ तेआगमथीम-
तिआणुं ॥ आनंदघनप्रभुमाहरुंआणो ॥ तो-
साचुंकरीजाणुंहो ॥ कुं० ॥ ९ ॥

अर्थ-माटे हे प्रभु दुःसाराध्य जे दुःखे करी साधवामां आवे
 एवं मन ते तमे वश करयुं ते मन वश करवानी वात आगम
 के० सिद्धांतोधी मारी बुद्धीने विषे आणुं एटले तमे जेम मन
 वश करयुं ते बुद्धी मारे सिद्धांतोधी छे पण प्रत्यक्ष नथी तो हे
 परमानंदना समूह एवा प्रभु के० सामर्थ्यवान कुंथु परमेश्वर
 मारो मन तुमथी वाजतुं नथी तेने एक तमारे विषे थिरतायें
 एकाग्रतायें प्रवृत्तावि धो तो साचो के० प्रत्यक्ष प्रमाणे करी जाणुं
 प्रमाण करुं एटले शब्द प्रमाणे तो ए वात प्रमाणज छे परंतु
 परमेश्वरे मन वस आप्णुं ते प्रत्यक्ष प्रमाणे प्रमाण करुं ॥ ९ ॥
 इति कुंथु जिनस्तवन संपूर्ण ॥

॥ अथ श्री अरजिन स्तवन लिख्यते ॥

॥ राग परज तथा मारु ॥ रूपभनो वंसरयणायरु ए देशी ॥

धरमपरमअरनाथनो ॥ किमजाणुजगवंत-

रे ॥ स्वपरसमयसमजावियें ॥ महिमावंत-

महंतरे ॥ ध० ॥ १ ॥ एअ्राकणी

अर्थ-ए गथानुं अर्थ अन्वय करी लाखियें छैयें अहो महंत
 के० महोटा महिमावंत एटले चौसठ इंद्र असंख्याता देवता
 चक्रवर्ति वासुदेव राजा शेठ सेनापति तथा अन्य पुरुषोनी कोडी
 तेणे करयो जय जय शब्द तेना उच्चारपूर्वक समवसरणनी म-
 होटी महिमा तद्वत् एवा अरनाथ परमेश्वर तमारो केवल ज्ञान

संबंधी जे परमोत्कृष्ट धर्म ते हुं केम जाणुं? शीरीतें ओलखुं? हे भग-
वंत, स्वसमय ते स्वरूपप्राप्ति समय एटले जे सिद्धांत प्रमाणे
प्रवर्ततां स्वरूप पामियें ते समजावियें के० मुझने समजावो तेम
एथी अन्य जे समय प्रमाणे प्रवृत्ततां स्वरूप सिद्धि न पामियें
ते पर समय कहियें ते पण मुझने समजावो ॥ १ ॥

शुद्धात्ममयानुभवसदा ॥ स्वसमयएहविद्यास-
रे ॥ परवडीठाहमीजेहपडे ॥ तेपरसमयनिवा-
सरे ॥ ५० ॥ २ ॥

अर्थ—इवे परमेश्वर उत्तर कहे छे हे आनंदधन, शुद्ध निर्मल
स्वरूपवंत निरूपाधिक एवा आत्मतत्त्वतुं सदा के निरंतर स्वरू-
पतावंत स्वरूपतुं प्रत्यक्ष करवुं ते अनुभव कहियें, एटले जेथकी
शुद्धात्मतुं तात्कालिक ज्ञान थाय ते स्वसमय के० मारो स्या-
द्वादसिद्धांतनो विलास के० विलसन ते ओलखाण जाणवी अने
ए शुद्धात्म अनुभवथी भिन्न यावत् मात्र कथन ते मारो समय
नही तेज कहे छे जे पर के० जे कथनमां शुद्धात्म अनुभवीपणुं
नथी एवं जे बडी के० वट एटले तेबा कथनतुं जेटलुं विस्तार छे
अथवा जे कथनमां शुद्धात्म अनुभव जेटलो विस्तारपणे कथन
नथी पण छाहडी जेह पडे एटले जे कथनमां आत्म अनुभवथी
विरुध कथननी छाया पडे छे एटले कोइक जैनमततुंज कथन
कहि रहुं छे तेमां सवर्था तो पर समय नथी पण छाया मात्र छे

એટલે કોઈકનયે આત્મ અનુભવથી પર કથન છે તો કર્તા આ-
નંદધનનાં આશય પ્રમાણે તો તિહાં પણ પરમેશ્વરે પર સમયે કહું
પણ નિજ સમય નથી કહું રહસ્યાર્થે તે વિરુધ્ધ સમય કેં સિ-
દ્ધાંતનો નિવાસ કેં સ્થાનક છે એટલે શુદ્ધાત્મના અનુભવથી
કોરલાંડી તેજ પર સમય જાણવું. ॥ ૨ ॥

તારાનક્ષત્રગ્રહચંદની ॥ જ્યોતિર્દિનેસમજારે ॥

દર્શનજ્ઞાનચરણથકી ॥ શક્તિનિજાતમધાર-

રે ॥ ધ૦ ॥ ૩ ॥

અર્થ=ફારિ આનંદધન કહે છે અહો સ્વામિ શુદ્ધાત્માનુભવમાં
એને જ્ઞાનદર્શન ચારિત્રમાં ભેદ છે કિંચા અભેદ છે, હવે પરમે-
શ્વર દૃષ્ટાંત સહિત ઉત્તર કહે છે જેમ તારા નક્ષત્ર ગ્રહ ચંદ્રમાની
જ્યોતિ તે દિનેસ કેં સૂર્યને વિષે અંતર્ભૂત છે તેમજ દર્શન શબ્દ
કેવલ દર્શનની જ્યોતિ તથા કેવલ જ્ઞાનની જ્યોતિ એને ક્ષાયક
ચારિત્રની જ્યોતિ એ ત્રણે જ્યાતિ તે સર્વ પોતાના આત્માની અનં-
તર્વાર્યરૂપ જે શક્તિ સામર્થ્યતા તેથકી ધાર કેં અવધાર
એટલે આત્મશક્તિની જ્યોતિમાં જ્ઞાન દર્શન ચારિત્રની જ્યોતિ
અંતર્ભૂત છે ॥ ૩ ॥

જારીપીલોચીકણો ॥ કનકચ્રનેકરંગરે ॥ પર્યા-

યદૃષ્ટીનદીજીયે ॥ એકજકનકચ્રજંગરે ॥

ધ૦ ॥ ૪ ॥

॥ अथ श्रीमद्विजिनस्तवन प्रारंभः ॥

॥ राग काफि ॥ सेवक किम अवगणियें हो ए देशी ॥
सेवक किम अवगणियें हो ॥ मद्विजिन ॥ एह-
अब सोजा सारी ॥ अवर जेहने आदर अति दीए ॥
तेहने मूल निवारी हो ॥ मद्वि० १ ॥

अर्थ—अहो माह्वि परमेश्वर अव के० हवे कर्मने क्षय कर-
वाथी पासया जे केवलज्ञान केवलदर्शन तेनी सोभा सारी के०
रुडी प्रधान पामिने पोतानी साची सेवाना करनार चाकर तेनी
एवे टाणे केम अवज्ञा करो छो एटले मारी अवज्ञा करवी योग्य
नथी अवर के० ताराथी बीजा जे मारा जेवा संसारी जीव
रागादि परिणतियें ग्रस्या छे, जेने आस्या दासी अत्यंत आहर
सत्कार आपे छे ते आस्या दासीने हे ग्रभु तमें मूलथी के० जड-
थी निवारण करी छे रहस्यार्थें जडथी निर्लोभता किलिये करी
उखेडी नाखी छे दिक्षा लेताज आस्यानो त्याग करयो अने जे
चारें वारमें गुणठाणे चढया तेवारें मुक्ति प्राप्तिरूप आस्याने
पण निवारी ॥ १ ॥

ज्ञानसुरूप अनादितुमारुं ॥ तेलीधुंतुमें ताणी ॥
जुउं अज्ञान दशारी सावी ॥ जातां काणन आणी-
हो ॥ मद्वि० ॥ २ ॥

अर्थ—हे प्रभु, तमारुं अनादिकालनुं ज्ञानस्वरूप ते मोहथी प्रगटी जे अज्ञान दशा तेथी आच्छादित हतु ते तुमें ताणी लीधुं अने हे सुमति तुमे जुओ के० देखो अनादि कालनी खीरनीरवत् जे अज्ञान दशा नामे स्त्री ते मल्लिनाथ परमेश्वरने आत्मस्वरूपानुभवने असुहामणी लागी तेथी अप्रीतकारणी जाणीने तेने आत्मरूप घरथी जाता जाणी पण काण न आणी एटले एथी अनादि कालनुं घरवास हतुं ते घर छांडीने जेम उठीने मीध गया तेम जाय छे तो भले जाओ परंतु एथी भाषण करवुं एटली पण काण के० मर्याद न आणी ॥ २ ॥

निद्रासुपनजागरउजागरता ॥ तुरियअव-
स्थाआवी ॥ निद्रासुपनदशारीसाणी ॥ जा-
णीननाथमनावीहो ॥ मल्लि० ॥ ३॥

अर्थ—तेमज हे परमेश्वर भव्य अभव्य संसारी जीवोने विपे निद्रा तथा सुपन ए वे अवस्था पामियें तेमज भव्यने भव्यत्व-पणनो परिपाक काल तेरमें गुणठाणे थाय तिचारें ए वे अवस्थानो नास थाय अने जागृत अवस्था पामे तथा चउदमा गुणठाणानां अंतधी सिद्धने विपे उजागर अवस्था होय ए चार अवस्थामां हे प्रभु तमारुं तुरिय के० चौथी उजागर अवस्था प्राप्त थइ ते जोइने निद्रादशामां गर्भित सुपन अवस्था तेणे जाण्युं जे अमोने प्रभुयें दूर वचन कथा विनाज अमारी प्रति-

पक्षणीओने मनावी माटे अमारो तीरस्कार थयो एम जाणीने
रीसाणी थकी आत्म घरथी जाती देखीने स्वरूपमां अंतराय
कारक जाणीने हे नाथ, तमे तेनी मनावी नही ॥ ३ ॥

समकेतसार्थेसगाड्कीधी ॥ सयरिवारसुंगाढी ॥

मिथ्यामतिअपराधणजाणी ॥ घरथीवाहिरका-
ढीहो ॥ मद्धि० ॥ ४ ॥

अर्थ-वली हे परमेश्वर तमे मिथ्यात्वथी उपरांठा थइने
उपशम विवेक संवरादिक परिवार सहित समकेत सार्थे सगाड ते
गाढी के ० अत्यंत निवडकरी तिवारे तंमे आत्मस्वरूपथी विरुध
प्रवर्तिका एवी मोहनीयनी पुत्री जे मिथ्यापति ते आत्मथी
मिलवानी वांछाने भांजी नाखनारी माटे अपराधी जाणीने हे
प्रभु, तमे तमारा आत्म घरथी वाहेर काढी मूकी पण सर्वथा
प्रकारें एनुं घरमां प्रवेसज नथी राख्युं ॥ ४ ॥

हास्यअरतिरतिशोकदुगढा ॥ नयपांमरकरसा-

ली ॥ नोकषायश्रेणीगजचढतां ॥ श्वानतणीग-

तिजालीहो ॥ मद्धि० ॥ ५ ॥

अर्थ-त्रेमज हे प्रभु, नवनोकषायमां १ हास्य मोहनी २
अरति मोहनी ३ रति मोहनी ४ शोक मोहनी ५ दुगच्छा मोहनी
६ भय मोहनी तेनो कषायमाटे क्रोधादिक कषायनी अपेक्षायें

पामर के० रांक तथा संसाररूप खेतिनी वृध्दीकारक माटे करसा के० खेती खेडानी आली के० पंक्ति ते क्रोधादिक कपायथी सदस माटे नोकपाय ते जेवारें तमे क्षपक श्रेणीरूप गज के० हाथीनी खारि करी तेवारें तेणे श्वान के० कुतरानी रीत ग्रहण करी जेम राजमार्गे हाथी चालतां हाथी उपर चडनारने कुतरा पोर्ची शके नही परंतु दूह तो करेज तेम परमेश्वर श्रेणी गजें आरूढ थया तिवारें गरज तो सरे नही पण हाऊथी तो हस्यादिक छए गया नही माटे कुतरानी परें हाऊ हाऊ करता रखा ॥ ५ ॥

रागद्वेषअविरतिनीपरिणति ॥ एचरणमोह-

नायोधा ॥ वीतरागपरिणतिपरणमता ॥ उ-

ठीनाठावोधाहो सद्धि० ॥ ६ ॥

अर्थ-वली रागदशा द्वेषदशा ए वे भववीजना अंकूरना उत्पादक तेमज अविरति पणाने विषे तदाकारीपणे प्रवर्त्तवुं ए व्रणेनुं परिणमन ते चारित्र मोहनीयना योधा के० सुभट छे एटले चारित्रमां प्रवर्त्तता मुनीराजेने चारित्रथी पाडवाना योधा छे परंतु हे परमेश्वर, तमे जिवारें वीतरागपरिणतिने विषे परिणमन के० तदाकारपणे थाता छतां एटले तमेने वीतराग पणा-मां एकाग्र वृत्तियें प्रवृत्ततानी दशा जोडने तेणे विचारयुं जे अमारी विरोधी वीतरागता ए घरमां आवी माटे आंइ अमो ठरियें नही एम विचारी बोद्धाबुध अवगमने जाणता छतां पोतानी मेलेज उठीने नासी गया ए कार्य तमारो सहजे थयो ॥ ६ ॥

करनारा भोगोपभोगांतराय ए वे रोधकोनो नाश थयो ॥ ९ ॥

एअठारदूषणवरजिततनुं ॥ मुनिजनवंदे-
गाया ॥ अविरतिरूपकदोषनिरूपण ॥

निरदूषणमनजायाहो ॥ मद्धि० ॥ १० ॥

अर्थ-माटे हे परमेश्वर एम अठारे दोषनुं पूर्वे वर्णन करयुं
ए अठारे दोषना कर्त्ता दूषण छे तेथी तमारो तनुं के० असं.
ख्यात प्रदेशरूप आत्मपिंड रहित थयो तेथी तमे मुनीजनोना
वृंद के० समूहने गावा योग्य थया मुनीना वृंदोये तमोने स्तव्या
परंतु हे सुमति अविरतीथी एटले विरतिपणा रहितथी नथी
निवर्त्तवुं जेने तेतो दोषना निरूपण कथन छे एटले अठारे दूष-
णमां प्रवर्त्तवुं ते दोष तो सर्व जीव मात्रने केवाय पण प्रभुतो
ते अविरतादिक दूषणथी रहित थया माटे निर दूषणपणे मन
भाया के० मारा मनमां सुहाया ॥ १० ॥

इणविधपरखीमनविसरामी ॥ जिनवरगु-
णजेगावे ॥ दीनबंधुनीमहिरनजरथी ॥
आनंदघनपदपावेहो ॥ मद्धि० ॥ ११ ॥

अर्थ-माटे हे सुमति, जे स्वरूप ज्ञाता प्राणी ते ए पूर्वे अ-
ठार दोष वर्जवानी विधि के० रीत कही ते रीते मन विसरामी
के० मनने थिरता भावे प्रवर्त्तावीने जे अठार दूषणे रहित तेज
अरिहंत देवाधिदेव एवी परिक्षा करीने सामान्य केवलीओमां

प्रधान एवा जे माछि परमेश्वर तेना गुण ग्राम एटले स्तवना करे
 अथवा मनने विसरामना धाम एवां मल्लिजिनना गुण वर्णवीने
 जे प्राणी गावे ते मोह मल्ले हण्वा एवा निजस्वरूपे रहित संसा-
 रमां जन्मजरादिकें खिन्न थयला एवा दीन प्राणीयोने वंधुं के०
 भ्रातानी परें सहायना कारक एवा मल्लि परमेश्वरनी महिर के०
 कृपा संबंधी सीतल दृष्टीथी ते गुण गाता पुरुष अतिद्रायानं-
 दनो ममूह एवा जे मुक्तिपद तेने निःसंदेहपणे पामें ॥ ११ ॥
 इति मल्लि जिनस्तवन संपूर्ण ॥

॥ अथश्रीमुनीसुव्रत जिनस्तवन लिख्यते ॥

॥ गग काफी ॥ आघा आम पधारो पूज्य ॥ ए देखी ॥

मुनीसुव्रतजिनरायएकमुऊवीनतिनिसुणो ॥

आतमतत्वक्युंजाण्युंजगतगुरु ॥ एहविचारमु-

ऊकहियो ॥ आतमतत्वजाण्याविणनिरमल-

चित्तसमाधिनविलहियो ॥ मुनी०१॥ एआंकणी

अर्थ- अहो मुनीसुव्रत जिनराज मुझ आनंदधननी एक
 आत्मतत्व संबंधनी चीनति के० प्रार्थना ते अतिशयपणे सांभलो
 हे त्रिजगद्गुरु आत्माने विसरयो जे आत्मधर्मरूप तत्व ते तमे
 केम जाण्यो एटले शी रीतें निश्चें करयो एह के० ए आत्मतत्व
 तमे जे रीते जाण्यो तेनुं विचार अनुक्रम विध ते मुझने कृपा
 करीने कहेजो केमके आत्मवत्व जाण्या विना पुद्गलादिक जडथी

આત્માને ભિન્ન અવધારણ કરયા વિના કામ ક્રોધ લોભ મોહા-
દિકને વસેં તો મનની સમાધિ કે. સ્થિરતા સદ્ગે પામિયેં પરંતુ
અકામિ અક્રોધિં અમાનિ અમાર્ઝ અલોભિ અમોહી इत्यદિકને
વિષે નિર્મલ છતો ચિત્ત નિવૃત્તિ નિરોધ તદાકારેં સ્વસ્વરૂપને
વિષે પ્રવર્તન તે નવિલહિયો કે. ન પામ્યો માટે આત્મતત્ત્વ
જેમ જાણું તે ઉપદેશો ॥ ૧ ॥

કોઈ અવંધ આત્મતત્ત્વમાને ॥ કિરિયાકર-
તોદીસે ॥ ક્રિયાતણું ફલ કહો કુળનો ગવે ॥
ઇમ પૂઠયું ચિતરીસે ॥ મુની ૦ ॥ ૨ ॥

અર્થ—હાં કોઈ કેશે જે સર્વ મતોમાં આત્મતત્ત્વનું ક-
થન છે તો પરમેશ્વરથી જ પુછવાનું શું કાર્ય? તેનો ઉત્તર જે એ
મુની સુવ્રત પ્રભુ વિના જો વીજાને આત્મતત્ત્વનું નિરણય હોય તો
કોઈ શબ્દે શાંખાદિક મતવાલા તે અવંધપણે આત્મતત્ત્વમાને
છે વિગુણો ન વધ્યતે ન મુચ્યતે-એટલે આત્મા ત્રણે કાલેં કર્મ ન
બાંધે તો નિશ્ચે નયતો એમજ છે પરંતુ વ્યવહાર નયની અપેક્ષાએ
વેદાંતિ આત્માને અવંધ માને છે અને પોતેજ કામ ક્રોધાદિક
ઉપયોગે પ્રવર્તે છે તેને કહિયેં જે તું દુઃકર્મે બંધાણો છો તિવારેં
એમ ઉત્તર આપે જે માન્યા તો કર્મ બંધાણો અને આત્મસ્વભાવે
નિર્મલ છે એવા વિચારિયેં તા આત્મા ન બંધાણું એવી રીતે વેદાંતિ
પ્રમુખ મુખથી કહેં અને ફરિ તેજ પ્રાણી ક્રિયા કરતો દીસે કે.

દેખાય છે માટે હે શુદ્ધ ચેતના મેં તેને ક્રિયામાં પ્રવર્તતું જોડને
 ચિત્તરીસેં કે. મનની રીસેથી એટલે રીસના પરિણામે એમ પુછ્યું
 પ્રશ્ન કર્યું જે તમે આત્માને તો અબંધ માનો છો એટલે શુભાશુભ
 કરાણિયે શુભાશુભ કર્મ આત્મા નથી બાંધતો આત્મા આત્મ સ્વ-
 ભાવે નિર્મલ છે અબંધક છે તો મહાકષ્ટ કરીને શુભકરણી કરી
 તે ક્રિયાનું ફલ ભોક્તાપણે માનસો તો આત્મા અબંધક માનો છો
 તે તમારો પક્ષ છેદ્યો કેવાસે અને જો ક્રિયાનું ફલ આત્મા ન
 ભોગવે એમ કેહેસો તો ક્રિયા કરો છો તેનું ફલ કોણ ભોગ-
 વશે અને જો કરેલી ક્રિયાનું ફલ ભોગવવામાં ન આવે તો
 ક્રિયાનું કરવું અસિદ્ધ થયું તો હે શુદ્ધ ચેતના એવાને પુછવાથી
 હું આત્મતત્ત્વ કેમ પામું માટેજ પ્રશ્નને વીનતિ કરી પુછ્યું ॥ ૨ ॥

જડચેતનએઆત્મએકજ ॥ યાવરજંગમસરિખો ॥

દુઃખસુખસંકરદૂષણઆવે ॥ ચિત્તવિચારીજોપ-

રિખો ॥ મુની ॥ ૩ ॥

અર્થ—વલી અદ્વૈત વાદીના ત્રણ પક્ષ છે ૧ અદ્વૈત દ્વૈતાદ્વૈત
 ૨ વિશિષ્ટાદ્વૈત ૩ વિશિષ્ટા દ્વૈતપક્ષી તે વિષ્ણુસ્વામિના ઉપાસની તો
 જડ ચેતન કે. જડ સંબંધિત ચેતન એ આત્મા એકજ છે એટલે
 યાવત્ માત્ર સર્વ શરીરધારિયોમાં એકાંસે પરમાત્મા વ્યાપિ રહ્યો
 છે એક સર્વ ગતો નિત્ય એ તેમનો મૂલ સિદ્ધાંત તેથી એકાંશ માટે
 જીવાત્મા કોઈકાલે પરમાત્માપણે નજ થાય ત્રણેકાલે એ જીવા-

त्मा सेवक परमात्मा स्वामि इत्यादिक केटलो लिखुं वली द्वैता-
 द्वैत पक्षी ते कथांचित् थावर जंगममां भेद माने छे ते वली वि-
 शिष्टाद्वैतने पुछे के पृथ्वी अप्य तेज वायु वनस्पति. पृथ्वीने अं-
 तर्भावी मानो छो तेथी थावर जंगममां जड संबंधीत चेतना
 एक छे अथवा कथंचितपणे भेद छे किंवा नथी तेवारे ते कहे
 जे थावर जंगम सरिखो एटले थावरमाने जंगममां अभेद छे
 तो हे शुद्ध चेतना में तेओने पुछयुं. जे तमे तमारो मत जे थाप्युं
 तेने चित्त विचारी जो परखो के० तमेज तमारा मनथी विचा-
 रीने परिक्षा करो एटले तमारा मतमां तमाराज केवाथी सुख
 दुःखसंबंधी संकरदुषण आवे के ० प्रवेश करे छे एटले सुख
 दुःखने परस्पर मांहोमांहे अत्यंत सर्वथा अभाविपणुं छे जे
 सुख ते दुःख न थाय अने दुःख ते सुख न थाय ते सुख दुःख-
 ने समान एक अधिकरण होय एटले सुखनो कर्त्तापण थावर
 जंगममयी जड चेतन अने दुःखनो कर्त्तापण थावर जंगममयी
 जड चेतन तेथी थावरनुं करेलुं सुखःदुख जंगममां प्रवेश थवुं
 जोइयें तेमज जंगमनुं करेलुं सुखदुःख थावरमां प्रवेश थवुं जो-
 इयें तो एम केवाथी संकर दुषण थावर जंगम थायः॥ ३ ॥

एककहेनित्यजआतमतत ॥ आतमदरशण-
 लीनो ॥ कृतविनाशअकृतागमदूषण ॥ नवीदे-
 खेमतहीणो ॥ मु० ॥४॥

अर्थ—वली कोइक अद्वैत वादी तेरा पंथी समे सारीया वासिष्ठ

સાર ગ્રંથી એમ કહે છે જે નિત્ય કે० નિર્થેથી આત્મા ચાર
 ગતિ સંબંધી હરેક ભવને પામ્યો પણ આત્મા પોતાના સ્વરૂપ દ-
 ર્શનમાં લીનો કે० વ્યાપક છે એટલે ત્રણે કાલે આત્મા સ્વરૂપ-
 દર્શને રહિત નથી તેને મેં એમ પુછ્યું જે આત્મા આત્મસ્વરૂપે
 લીન હોય તો કૃતવિનાશ કે० સાધવાદિક કરણીનું કૃત કરવો
 તેનો વિનાસ ભાવ દુષણ તે તું નથી દેખે કે० નથી દેખતો શું
 અને બીજો દુષણ અકૃતાગમ એટલે અણ કીધાનું આવંતું ન
 કરવાનું પ્રાપ્ત થાવું એટલે જો આત્મા સ્વરૂપદર્શનમાં નિત્ય લીન
 માનો તો સ્વરૂપે લીન છતો આત્મા દુઃકૃતને તો નજ વાંધે અને
 પ્રાણીઓને દુઃકૃત આગમ થયો એટલે પાપનો ઉદય આવ્યો તે
 અકૃત દુઃકૃતનો આગમરૂપ દુષણ તેને હે મતહીણા તમે નથી
 જોતાશું? એટલે તમારાજ શાસ્ત્રોમાં એવું વાક્ય છે જે કૃતવિના
 ન મોક્તવ્યં તે માટે કીધાવિના ભોગવવું શું ॥ ૪ ॥

સુગતિમતિરાગીકહેવાદી ॥ દ્વિણકઅચ્ચા-
 ત્મજાણો ॥ વંધમોલ્લસુખદુઃખનઘટે ॥ એહવિ-
 ચારમનચ્ચાણો ॥ મુની ० ॥ ૫ ॥

અર્થ-વલી હે શુદ્ધ ચેતના સુગત કે० વૌધમતના રાગી પ્રાણી
 વાદી કે० વૌધમતના શાસ્ત્રનો પક્ષ કર્તા એમ કહે છે યાવનમાત્ર
 આત્મા તે ક્ષણક્ષણદીઠ ભિન્ન ભિન્ન જાણો કે० અવધારો એટલે
 જગતમાં આત્મમાત્ર તેમજ અન્ય પદાર્થ માત્ર સર્વ ક્ષણિક છે જે

પ્રથમ ક્ષણે અવિચ્છિન્ન છે તેથી ત્રીજે ક્ષણે તે નથી એવો તેનો સિ-
દ્ધાંત છે તે વૌદ્યવાદીને મેં કહ્યું જે આત્માને ક્ષણક્ષણ દીઠ જો
તમે ભિન્ન ભિન્ન ઠેરાવશો તો વંધ કે. શુભાશુભ કર્મ વંધને તે-
મજ મોક્ષ કે. કૃતકર્મના સ્વપાવવાને તથા સુકૃત કરે સુખના
ભોગવવાને ફરિર દુકૃત કરે દુઃખના ભોગવવાને એક પક્ષ ગ્રહણ
કરવાથી તો પૂર્વે કહ્યા ચારે પ્રકારોને એ આત્મા ન ઘટે કે. ન
સંભવે કેમકે જે વંધનનો કર્તા આત્મા ક્ષણે વંધ કરે અને તે
ક્ષણથી ત્રીજે ક્ષણે તો આત્મા ભિન્ન છે તેવારે વંધનો કર્તા આ-
ત્માપણ ભિન્ન ભોક્તા આત્મા પણ ભિન્ન એમ કર્તા કોઈક અને
ભોક્તા કોઈક એ રીતે અસંભવનો વિચાર મનમાં આણો કે.
લાવો માટે હે શુદ્ધ ચેતના જે પોતેજ આત્મતત્ત્વ પામ્યા થથી ને
ભૂલાજ ફરે છે તેઓથી પુછતા હું આત્મતત્ત્વ શું જાણું માટે પર-
મેશ્વરથી પુછું છું જે મારી વિનતી અવધારો અને મુજને આત્મ-
તત્ત્વની ઓલસાણ થાય તે રીતે કૃપા કરીને ખાલો ॥ ૫ ॥

મૂતચતુષ્કવરજિતઆત્મતત્ત્વ ॥ સત્તાઅલગી-
નઘટે ॥ અંધશકટજોનજરનદેખે ॥ તોસુંકીજે-
શકટે ॥ મુની ॥ ૬ ॥

અર્થ—હે શુદ્ધ ચેતના વલી નાસ્તિક વાદી એમ કહે છે ૧
પૃથ્વી ૨ અપ ૩ તેજ ૪ વાયુ એ મૂત ચતુષ્કવરજીને આત્મત-
ત્વની સત્તા કે. છતાપણું તે ન ઘટે એટલે એ ચાર મૂતોથી અલ-

ગી કે० વેગલી મિત્ર આત્મતત્ત્વની સત્તા ન ઘટે કે० ન સંભવે
 અને જિહાં એ ચાર ભૂત હશે તિહાં શૂન્ય આકાશપણ હશેજ
 તેથી એ ચારનું ગ્રહણ કરી એ ભૂત ચતુષ્કમથી આત્મ સત્તા મ-
 દિરા દૃષ્ટાંતે માને છે જેમ મદિરાના એકેકા અંગમાં છાક શક્તિ
 નથી સર્વાંગને મિલાર્પે છાક શક્તિ છે તેમજ ચારે ભૂતને મિલાર્પે
 ચૈતન શક્તિ છે પરંતુ હે નાસ્તિકવાદી અંધ કે० જન્માંધ પ્રાણી
 તે શકટ કે० ગાડાનું મહોટાપણું પહોલાપણું તે જો કોઢવોરે
 પણ નજર કે० આંખે ન દેખે પ્રત્યક્ષ ન કરે તો મહોટાપણ શ-
 કટ કે० ગાડાને સુંકીજે કેમકે ગાડાનું મોટાપણું આંધલાને
 દેખવારૂપ કાર્યનો નો તો સાધક નહી તેવોરે મહોટા ગાડાને પણ
 શું કરિયે તેમ તમનેપણ ગાડા જેટલો માટો દૃષ્ટાંત ક્ષદયરૂપ ન-
 જરે ન દેખાય તેવોરે મહોટો દૃષ્ટાંતપણ શા કામનું જેમ કોઢક
 પ્રાણી મરણ પામ્યો તેના શરીરમાં ચારે ભૂતોમાં પ્રથમ આત્મ-
 સત્તા પ્રગટ થઈ હતી અને ચારે ભૂતથી આત્મ સત્તા અલગી
 નથી ઘટતિ તો આત્મ સત્તા તેઓને કેમ મૂકી ગઈ માટે હે શુદ્ધ
 ચૈતના એવાથી આત્મતત્ત્વ કેમ ઓલખાય ॥ ૬ ॥

એમચ્ચનેકવાદીમતવિચ્છ્રમ ॥ સંકટપન્થિયોનલ-
 હે ॥ ચિત્તસમાધતેમાટેપુટું ॥ તુમચિણતતકો-
 ણ્નકહે ॥ મુની ॥ ૭ ॥

અર્થ-એમ જૈનવિના એકાંત પક્ષીઆ યાવન્માત્ર મતવાદીના

सिद्धांतोथी भिन्न भिन्न कथनना सांभलवाथी पाम्यो आत्मत-
 त्वसंबंधी जे विभ्रम के विशेषपणे भरम तेज थयो संकट के०
 महाकष्टरूप समुद्रमां पड्यो छतो भरममां डुब्यो छतो आत्मत-
 त्वने न लहे के० न पामे परंतु हे शुद्ध चेतना अनेक मतवादी
 ओना कथन तेना विभ्रमरूप संकटमां हुं नथी पड्यो तेथीज मारे
 चित्तने समाधि छे एटले तेओना कल्या मुजवतो मारुं मन प्रवर्त्त-
 तुं नथी ते माटेज परमेश्वरथी पुछुं के० प्रश्न करुं छुं जे हे प्रभु,
 तुमविना अन्य कोइ नाम मात्र मतोना धारको जे थकी शुद्धा-
 त्मतत्व पामियें एवुं कथन कोइ कहे नही ॥ ७ ॥

वलतुंजगगुरुद्विपरेंजाषे ॥ पक्षपातसबढंफि ॥
 रागद्वैशमोह पखवर्जित ॥ आत्मसुंदरढं-
 फी ॥ मुनी० ॥ ८ ॥

अर्थ-हे शुद्धचेतना में प्रश्न पुछ्युं तेना वलतुं त्रिजगत गुरु-
 मुनी सुव्रत स्वामीयें आ रीतें भाष्युं ते कहुं छुं जे प्राणी आत्म-
 तत्व जाणवानी चाहना करे ते प्राणी एकांत पक्षीवाद सर्व छांडी
 सर्वथा मूकीने राग द्वेष मोह अज्ञाननो पक्ष वर्जें ते प्राणी अ-
 वश्य आत्मस्वरूप प्राप्तिथी रात्र दिवस सुतां जागतां उठतां
 बेसतां खातां पीतां कार्यादिकमां प्रवर्त्त तो छे परंतु अंतर वृ-
 त्तियें मननी प्रवर्त्ति आत्मस्वरूपमां प्रवृत्ति रहि छे ॥ ८ ॥

आतमध्यानकरेजोकोउ ॥ सोफिरइणमेंनावे ॥
 वागजालवीजुंसहुजाणे ॥ एहत्वचितचावे ॥
 मुनी० ॥ ए ॥

अर्थ-ए रीतें प्राणी ब्रह्मरंभ मध्य आशन पूरीने आत्मामां
 लय लीन थइ तदाकार वृत्तियें शुद्धात्म स्वरूपनुं ध्यान करे ते
 प्राणी अनेक मतवादीओना विभ्रम ममत्वरूप जालमां फसे नही
 ते प्राणी एक आत्म स्वरूप कथनविना अन्य जे जप तप पूजा
 नियमादिक कथन मात्रने वागजाल के० वचननुं जाल आत्मोने
 फसवानुं फंद जाणे ए निश्चें आत्मस्वरूपनुं तत्व ते पोताना
 चित्तेनेविषे चावे के० चितवे ॥ ९ ॥

जेणेविवेकधरीएपखग्रहियें ॥ तेततज्ञानीक
 हियें ॥ श्रीमुनीसुव्रतकृपाकरोतो ॥ आनंदध-
 नपदलहियें मुनी० ॥ १० ॥

अर्थ-माटे जे विवेकनो धारवावालो विवेकवंत प्राणी ते आ-
 त्मध्यानसंबंधीत पक्षने ग्रहण करियें ते प्राणीने तत्वज्ञानी आ-
 त्मतत्त्वनो वेत्ता कहियें माटे श्री के० सिद्ध संपदाना धारक एवा
 अहो मुनीसुव्रत जिन कृपा करो एटले आत्मतत्त्वनी ओलखाण
 करावो तो अनादि कालनुं एटले गमाव्युं चिंतामाणि सरिखु एवुं
 परमानंदनु सधनपद अर्थात् मुक्तिपद ते लहियें के० पामियें
 ॥ १० ॥ इति श्री मुनीसुव्रत जिनस्तवन समाप्तः ॥

॥ अथ श्री नमि जिनस्तवन लिख्यते ॥

॥ राग आस्याओरी ॥ धनधन संप्रतिसाचो राजा ए देशी ॥

षट्दरसणजिनअंगगणीजे ॥ न्यासषरुंगजो-

साधेरे ॥ नमिजिनवरनाचरणउपासक ॥ षट-

दर्शनआराधेरे ॥ षट० ॥ १ ॥ ए आंकणी

अर्थ-हे शुद्ध चेतना पूर्व स्तवनायें परुपित छए दर्शन ते जिन के० परमेश्वरना अंग भणिजे एटले परमेश्वर पोतें ए छए अंगोना धारक छे केमके एक जैन दर्शन विना बीजा पांचे दर्शन एकेक नयना अपेक्षी छे माटे अन्य अंग कहा अने जैन सप्तनयाश्रीत माटे उत्तमांग कहुं परंतु कर्त्ताना आशय ए छे जे ए अंगोने च्छेदे ते जिनेश्वरना उच्छेदक जाणवो केमके जिनेश्वरना अंग छे माटे. इहां कोइ पुछे जे एगंते होय मिच्छत्तं ए केम कहुं परंतु जे जे मतानाधारकोथी जैनी स्थल करतो जे जे मताने ए स्तवनामां जे जे अंग ठेराव्या ते ते जिनेश्वरना अंग बतावे परंतु तेओने सर्वथा असत्य कहे नही केमके कर्त्तायें षट्दर्शन जिन अंग भणिजें एवं पाठ कहुं पण दर्शन एवं न कहुं माटे परंतु छ ए दर्शन ते हे शुद्ध चेतना तुझने समाराधन करी निरममत्वी सम परिणामि छतो षडंग के० ए स्तवनमां जेम छए मताने छए अंगोनुं न्यास के० स्थापन कर्तुं छे ते रीतें जो कोइ प्राणी साधे तो सिद्ध करे ते कोण सिद्ध करे जे नमि परमेश्वर-

ના ચરણોપાસકી ઇટલે ચારિત્રની મેવાના કરનાર નિરમમત્વી
 નિરઅંકારી પુરુષો તે જે રીતે એ સ્તવનમાં પરમેશ્વરના અંગ
 ઉપર હાથ દર્શન થાપ્યા તેવીજ રચનાયે આરાધે કે. સાધના
 કરી શકે કર્ત્તાનો આશય તો એમ જણાય છે જે માત્ર દર્શની
 છે તે સર્વ એકેક નયાશ્રીત છે તેમને તે તે નયે સત્ય કહે પરંતુ
 જે નયના વચનથી તેમનો પક્ષ ઉચ્છાપે તેવો વચન જિહાં શુદ્ધી
 અન્ય દર્શની જૈન દર્શન ઉચ્છાપક વચન ન કહે તિહાં સુધી
 જૈની પણ તેને દુષવતો વચન નજ કહે કેમકે એ પણ પરમેશ્વરના
 અંગ છે તે માટે ॥ ૧ ॥

જિનસુરપાદપપાયવચ્ચાણું ॥ સાંખ્યજોગદોય-
 જ્ઞેદેરે ॥ આત્મસત્તાવિવરણકરતા ॥ લહો-
 ડુગચ્ચંગચ્ચરેદેરે ॥ પટ ॥ ૨ ॥

અર્થ—હવે હાથ મતોમાં જે જે મત પરમેશ્વરનું જે જે અંગ છે
 તે તે કહિ વતાવે છે એક સાંખ્ય અને ધીજો જોગ કે. નૈયાયિક
 એ શ્વે દર્શન તે નામિ પરમેશ્વરના સુરપાદપ કે. કલ્પવૃક્ષ સમાન
 ઓપમા છે જેને એવા પાય કે. ચરણ વચ્ચાણું કે. વ્યાખ્યાન
 કરું કેમકે જેમ શરીરનું મંડાણ પગોથી તેમ જીવ માત્રનું મંડાણ
 સત્તાથકી છે તેમ એ શ્વે દર્શન પણ આત્મસત્તાનું વિવેચન કરવા-
 ચાલા છે જેમ સાંખ્ય દર્શન કહે છે આત્મ માત્ર પુષ્કર પત્ર વન્નિ-
 રૂપ લેપ પ્રકૃતિઃ કર્ત્રી તેહને મુલ આગલ વિકૃતિ ઇત્યાદિક

કથન ઘણું છે પરંતુ આત્મસત્તાનું વિવેચન છે તેમજ નૈયાયિક પણ આત્મા માત્રમાં સત્તા તો એકજ માને પરંતુ એક જીવાત્મા બીજો પરમાત્મા એમ આત્માની બે જાત માને તેમાં જીવાત્મા તે માત્ર કાર્યનું કારણ ભૂત માને અને ક-ર્તા પરમાત્માને માને એરીતેં હે શુદ્ધ ચેતના જેમ સત્તા સર્વનું મૂલ તેમ અંગોનું મૂલ પાદ માટે એ બે દર્શન તે પરમેશ્વરના દુગ અંગ કે. બે ચરણા તે અસ્ત્રેદ કે. પ્રસન્ન ચિ-ત છતાં લહો કે. જાણો એ દર્શનોનું વિશેષ સ્વરૂપ ષડ્દર્શન સમુચ્ચય પ્રમુખ ગ્રંથોથી જાણવું ॥ ૨ ॥

જ્ઞેદચ્છેદસુગતમીમાંસક ॥ જિનવરદોયકર-
જારીરે ॥ લોકાલોકચ્છલંબજજિયેં ॥ ગુરુગ-
મથીચ્છવધારીરે ॥ ષટ્ ॥ ૩ ॥

અર્થ-વલી સુગત, કે. બૌદ્ધ દર્શન અને મીમાંસક દર્શન તેમાં બૌદ્ધ દર્શનતો ક્ષણે ક્ષણે વસ્તુને ભેદ કે. ભિન્ન માને અને મીમાંસક તે નિત્ય આત્મા અક-ર્તા છે તેથી ત્રણે કાલે સ્વરૂપે અભેદ છે ઉક્તંચ એક એવ હી ભૂતાત્મા ભૂતે ભૂતે વ્યવથિતઃ એકથા પ્રહુથા ચૈવ દૃશ્યતે જલ ચંદ્રવત્ ॥ ૧ ॥ પુનઃ એકઃ સર્વ ગતો નિત્ય પુનઃ વેદેવિ ગુણો ન વધ્યતે ન મુચ્યતે માટે એ બે દર્શન તે જિનવર કે. પરમેશ્વરના દોય કર કે. બે હાથ છે ભારી કે. ગંભીરાશયપણે સમજવા કઠિણ માટે ગુરુગમ કે. ગુરુયેં વતા વ્યોજે રેચક કુંભક પૂરકસંબંધી પ્રવર્તન તેથી પ્રથમ તો લોક શબ્દે બ્રહ્મરંધ્રથી અવશેષ હેઠલ રહ્યું જે શરીર તેને ભૂગોલ

સંજ્ઞા છે તે માટે લોક કહું તેને અવલંબન કે० આત્માને આશ્ર-
યણ કરીને એ વે દર્શન રૂપ જે પરમેશ્વરના વે હાથ તેને અવ-
ધારિ કે० નિર્ણય કરીને ભજિયેં કે० ધ્યાનથી તેમજ અલોક
કે० શુન્ય માટે સ્વગોલ સંજ્ઞા તે બ્રહ્મરંધ્રન છે તેથી અલોક શબ્દે
બ્રહ્મરંધ્રને વિષે આત્માને આશ્રય કરીને એ વે દર્શનરૂપ વે હાથ-
ને નિર્ણય કરીને ભજીયેં ધ્યાન કરિયેં.

પટલે એ વે દર્શનમાં બૌદ્ધ દર્શન તે જે વિદ્યમાન તે ક્ષણે
ક્ષણે ભિન્ન ભિન્ન છે એ તેમનો સિદ્ધાંત છે તો જો આત્મા પ્રમુખ-
ને વ્યવહાર નયથી પર્યાયાંતરે કાલથી અવધારિયેં તો ક્ષણ ક્ષણ
દીઠ ભિન્ન ભિન્ન છે અને મીમાંસક તે વસ્તુને અભેદ માને છે તે
જેમ આપણે નિશ્ચેનયની અપેક્ષાએ આત્મા પ્રમુખ સર્વ વસ્તુ પોત-
પોતાના ધર્મ લક્ષણથી ત્રણે કાલે અભેદ માનીયેં હોયેં તેથી
આત્મા પણ સ્વસ્વરૂપ લક્ષણ ધર્મે ત્રણે કાલે અભેદ સહીત છે
એ રીતે એ વે દર્શન તે વ્યવહાર તથા નિશ્ચે નયના અપેક્ષીક છે
અને પરમેશ્વરનું પ્રવર્તન પણ નિશ્ચે તથા વ્યવહારથી છે માટે
બૌદ્ધ દર્શનનું વ્યવહારે પ્રવર્તન તે પરમેશ્વરનું વામકર છે અને
મીમાંસકનું નિશ્ચે પ્રવર્તન તે પરમેશ્વરનું દક્ષણ કર કહું એ આ-
શ્રય સમજવામાં કઠીન છે માટે ગંભીર કહું એ રીતે પરમેશ્વરના
ચાર અંગ વર્ણવ્યા ॥ ૩ ॥

લોકાયતિકકૂષજિનવરની ॥ અંશવિચારીજો-
કીજેરે ॥ તત્ત્વવિચારસુધારસધારા ॥ ગુરુગમ-
વિણકેમપીજેરે ॥ ષટ ૦ ॥ ૪ ॥

અર્થ-વલી નમિ પરમેશ્વરની કૂષિ કે૦ પેટ તે નાસ્તિકવાદી
લોકાયતિક કે૦ ચારવાક દર્શન છે એટલે જીવ પુણ્ય પાપ ગત્યા-
ગતિ કાંઈ નથી એ નાસ્તિક શૂન્યવાદીનું મત છે તે સર્વાસે તો
પરમેશ્વરનો પેટ નથી પણ અંસ વિચારીજો કીજે કે૦ એક અંસે
વિચારી જોઈયે તો પરમેશ્વરની કૂંચ છે કેમકે તે નાસ્તિક શૂન્ય-
વાદી છે તેમ પરમેશ્વરની કૂંચ પણ શૂન્ય માટે એક અંસે નાસ્તિક
પરમેશ્વરની કૂંચ કહી પરંતુ તત્ત્વ વિચારે વિચારી જોઈયે તો
એ સર્વ દર્શન વાળીથી વર્ણવ્યા તે વાળી કૂંચથી ઉપની માટે
એ કૂંચ તે પાંચે અંગનું સ્વજાનું છે એ કૂંચથી પાંચે દર્શનની ઉ-
ત્પત્તિ છે માટે સુધારસ ધારા કે૦ અમૃતરૂપ રસનું પ્રવાહ છે
તેથી એ સર્વાંગોની ધારા કે૦ પ્રવાહનું મિલાપકરીને પીજે કે૦
રસ આસ્વાદન કરિયે તે નિરમમત્વી ગુરુનો બતાવ્યો જે માર્ગ તે
વિના સર્વાંગદર્શનનું મિલાપરૂપ તત્ત્વનું વિચાર તદ્રુપ સુધારસની
ધારા શી રીતે પાન કરી શકીયે મમત્વરૂપ દુર્જન તે પાનકરતાં
ઢોલી આપે એ રીતે પાંચ અંગ વર્ણવ્યા ॥ ૪ ॥

જૈનજિનેશ્વરવરુત્તમઅંગ ॥ અંતરંગ બહિરંગેરે ॥

અક્ષરન્યાસધરાઆધારક ॥ આરાધેધરીસંગેરે ॥

ષટ ૦ ॥ ૫ ॥

અર્થ-વલી જૈનદર્શન તે નમિ પરમેશ્વરનું ઘર કે. ગ્રધાન સર્વ અંગોમાં શિરોમણી ઉત્તમાંગતે મસ્તક છે કેમકે અંતરંગે જૈનદર્શનના અભાવે સ્વસ્વરૂપ પ્રાપ્તિ ન થાય ન થાસે અને વાહ્યાંગે જોઈયે તો પણ એ જૈન દર્શન સર્વાસી છે કેમકે એ દર્શનનું કથન સર્વન્યાપેક્ષીક છે તે માટે અંતરંગે વાહ્યાંગે પણ ઉત્તમ અંગજ છે પરંતુ જે પ્રાણી નિરમમત્વી છતો અક્ષર ન્યાસ કે. એકેક અક્ષરનું સ્થાપન એટલે એ અક્ષર પહેલું એ ઘોજું તેની ધરા કે. ભૂમિકા સ્થાનક એટલે એ પેહેલા અક્ષરને રહેવાનું સ્થાનક એ. વોજા અક્ષરને રહેવાનું સ્થાનક તે એકેક અક્ષરનો આધારક કે. આધારભૂત એટલે આશ્રય કરીને રહું, જે અર્થ તે અર્થને સંગે ધરી કે. સાથે કરીને જે સર્વાસી જૈનદર્શનને આરાધે કે. આરાધન કરે એટલે એક અક્ષર માત્રનું ઉચ્છેદન કરવું તે તો વેગલું રહું પણ અક્ષર આગલ પાછલ પણ ન કહેવું એવો જૈન-દર્શનનું આરાધન કરે એ છ દર્શન પરમેશ્વરના છ અંગ છે તે વર્ણવ્યા ॥ ૫ ॥

જિનવરમાંસઘલાદરિશણઠે ॥ દર્શનેજિનવ-
રજ્જનારે ॥ સાગરમાંસઘલીતટનીસહી ॥
તટનીમાંસાગરજ્જનારે ॥ ષટ્ ॥ ૬ ॥

અર્થ-એ રીતે નમિ પરમેશ્વરમાં સર્વ દર્શન છે તે માટે એ છ એ દર્શન પરમેશ્વરના અંગ છે પણ એકેકા દર્શનને વિષે સર્વાંગ સત્તા

न पामियें एटले सर्व दर्शनोमां सर्वासें जैनदर्शन न पामियें
तेनी भजना छे केमके एक अंगे पामियें पण सर्वांगें न पामियें
जेम समुद्रमां यावत् मात्र तटनी के० नदीओ ते सही के० निश्चै-
थी पामियें पण नदिओमां समुद्रनी भजना जाणवी एटले जे
नदी समुद्रमां भलि तेमां समुद्रनी वेलनुं पाणी आवे एम नदी-
ओमां समुद्र ते एकदेशें संभवे छे ते रीतें समुद्रोपम जिनवरना
ए छए दर्शन ते अंग कहियें ॥ ६ ॥

जिनस्वरूपथइजिनआराधे ॥ तेसहीजिनवर
होवेरे ॥ चृंगीईलीकानेचटकावे ॥ तेचृंगीजग-
जोवेरे ॥ षट० ॥ ७ ॥

ए रीते सर्व दर्शनोनुं एकज भावरूप जिनेश्वर देवनुं
स्वरूप के० आकार ते आकारें पोतें थइने तदाकार वृत्तियें
परमेश्वरनुं आराधन करे ध्यान धरे ते प्राणी सही के० निश्चैथी
जिनवर शब्दें केवल नाणदंसणी थाय जेम भृंगी के० भमरी ते
उष्णकालमां मदे आवे ते मदनी उन्मत्तताथी एकतो चंचलता
वधे बीजो पोताना कांटांमां पण विष वधे पछे काली अथवा
पीली भीजेली माटीमां पोतें लवमूकी गोलीवालीने एकेक गोली
लावी घर बांधी तेमां पोतें ईलीका जे लट तेने कांटाथी चटकु
देइ ते लटने घरमां मूकी फरी एक गोलीयें ते घरनुं मोडुं ढांकीने
सत्तरमें दीवस चटकाथी ते घरनुं मुख खोलतां जे लट ते भमरी
थयी उडी जाय ते लटथी भमरी थइने जगत् देखे तेम जिन-

स्वरूपें थडने जिनने आराधवुं तेज थयुं पोते लटरूप आत्माने
चट्कूं पछे निजस्वरूपमां परिणमवुं ते घरमां रहेवुं अने ते घर-
मांज लंटनु भमरी थयी जावुं तेमज निजस्वरूप रूप घरमां
जिनस्वरूपनी प्राप्ति थाय पछे त्रणे जगत जोते छते सिद्धमां
गमन ते उँडी जावुं थाय ॥ ७ ॥

चूरणज्ञाप्यसूत्रनिर्युक्ति ॥ वृत्तिपरंपरअनुज-
वरे ॥ समय पुरुषनाअंगकह्याए ॥ जेठेदेतेदुर-
जवरे ॥ षट् ॥ ८ ॥

अर्थ—अहो मारी शुद्ध श्रद्धा परमेश्वरनुं उत्तमांगरूप जैननुं
संबंधित समय पुरुष तेनां छ अंग छे १ पूर्वधरकृत छुटक पदनी
व्याख्या ते चूर्णि २ भाष्य ते सूत्रोक्तार्थ ३ सूत्रते गणधरादिकृत
सूत्रवचनमात्र ४ पूर्वधारीकृत निर्युक्ति वचन ५ वृत्ति ते टीका
निरंतर व्याख्या ६ परंपर अनुभव ते गुरुसंप्रदायथी अनुभव
के यथार्थ स्मृतिथी िन्न तात्कालिक ज्ञान ए रीते समय के०
सिद्धांतरूप पुरुषत्व धर्मवंतना ए पूर्वोक्त चूर्ण भाष्यादि छ अं-
ग छे तेने जे प्राणी परभवना वीकने अवगणी निर्भय थको
उच्छेदीने ममत्वरूपरसें हीनाधिक भापे ते प्राणी दूरबुद्धि अ-
थवा दुरभव के० दुष्ट भवगामि जाणवो ॥ ८ ॥

मुद्रावीजधारणाअक्षर ॥ न्यासअरथविनयागें-
रे ॥ जेध्यावे तेनविवंचीजे ॥ क्रियाअवंचक-
जागेंरे ॥ षट् ॥ ९ ॥

अर्थ-मुद्रा बीजधारणा अक्षर न्यास ए बंधां ध्याननां अंग छे अने अर्थ के० ए मुद्रा बीजधारणादिकनुं तात्पर्यार्थे रहस्य तेनों वि के० विशेषपणो नियोगी के० विधि संपेषी विधिनो ज्ञाता ए ध्यानना अंगोनो रहस्य ते मुझने तो आइ भासतुं नथी अने कर्त्तायें तो आगल जे ध्यावे एवुं पद गुथ्युं तेथी देखातुं ध्यान-नुंज कथन छे परंतु मुझने न भास्यो कर्त्तानुं आशयकर्त्ता जाणे माटे जे प्राणी समउपशमी निरममत्वी छतो ए पूर्वोक्त मुद्राबीज धारणादिकें ए स्तवनानी उक्तिविधे ध्यावे एटले एकाग्र चित्तें तदाकार तद्रूप तन्मयी तल्लेसी तदाभिलाषी छतो ध्यान करे विषय विषयी अभिन्नपणे भासे एवो थयो तो ते प्राणीनो आत्मस्वरूपरूप चिंतामणी रत्न ते रागादिके अथवा दुष्ट मत ममत्वी ठगोथी न बंजिजे के० ठग्या जाय नही ते प्राणी अवंचक क्रियानो भोगी थाय एटले जे शुद्ध सरल स्वभाविक करणीनुं भोगी थाय ते मायावी वचनोथी ठगाय नही इहां कोइक प्रतमां जे ध्यावेने ठेकाणे जे साधे एवुं पाठ छे तेनो अर्थ मुद्रा बीज धारणादिकें जे समय पुरुषने साधे ते क्रिया अवंचकनो भोगी होय ए पदनुं रहस्य कर्त्ता जाणे मुझने तो न भास्यो ॥ ९ ॥

श्रुतअनुसारविचारीबोवुं ॥ सुगुरुतथाविधी-
नमिलेरे ॥ किरियाकरीनविसाधिसकीयें ॥
एविषवादचित्तसघलेरे ॥ षट् ॥ १० ॥

અર્થ—હવે હે શુદ્ધ ચેતના એ કાલે જે પ્રવર્તેને મારો કાલ-
ક્ષેપ થાય છે તેમ તુફાને કહું છું તે સાંભલ એ જૈનદર્શનનું શ્રુત
કે० સિદ્ધાંતનું નૈગમાદિક નયાનુજાયી કથન છે તે વચન વર્ગ-
ણાંયે કહેતાં છતાં કિહાંનું કિહાં નિસરી જાય માટે અનુસાર કે०
તે પાઠને નજર આગલ રાખી અર્થ કર્તો વિચારી વિચારી બોલુ
પરંતુ સિદ્ધાંતમાં યથાવિધ ગુરુનું લક્ષણ કરચું છે જે વિશુદ્ધ શ્ર-
દ્ધાવંત જ્ઞાની આત્માર્થિ પરોપકારી નિરમાયી નિરમમત્વી કથની
કરણી સમ સમનયાનુજાયી જિનપ્રવચનવિશુદ્ધભાષી તથા વિધ
કે० તેવો સોભન ગુરુની યોગવાદ મુદ્દને ન મિલે તેથી
સૂત્ર મર્યાદાંયે વિચારીને બોલું તો શું થયું પરંતુ તે મર્યાદામાં ર-
હીને સાધુ સંવંધી ક્રિયા કરી પ્રવર્તતાને ઉદય આવ્યું જે સાધુ
પણું તે નવિ સાધી સકીયે કે० સિદ્ધ કરી ન શકીયે. કેમકે
શ્રુતમર્યાદાંયે પળ ચારિત્ર સાધવી અતિ કઠિન છે માટે એ એક
અને ગ્રીજો તથાવિધ ગુરુની યોગવાદ ન મિલે તેથી તેવી
ક્રિયા ન કરી શકું માટે છતો ખેપ ધારી છું તો પણ કોઈ પુછે
તું કોણ છો તિગારે મહાહીન વચને પોતાનાં મુશ્વથી કહું જે હું
જૈનનો જંદો છું તેથી સમસ્ત ચિત્તનેવિષે પ્રદેશે પ્રદેશે વિપવાદ
કે० ઉદાસીનતા લાગી રહી છે ॥ ૧૦ ॥

તેમાટેજાકરજોમી ॥ જિનવરઆગલકહીયેરે ॥
સમયચરણસેવાશુદ્ધદેજો ॥ જેમઆનંદધનલહી-
યેરે ॥ પટ૦ ॥ ૧૧ ॥

अर्थ-माटे हे शुद्धचेतना तुं तथा हुं अने त्रीजी शुद्ध श्रद्धा आपणे त्रणे परमेश्वर आगल बे हाथ जोडी उभा थका कहियें जे हे परमेश्वर तमारो भाषित समय के० सिद्धांत संबंधि शुद्ध चारित्र तेनी सेवा के० सेववुं प्रवर्तवुं ते देजो जेम अमे पण आनंदना समूह लहियें के० पामियें अथवा हे परमेश्वर मारे चरमावर्तन चरमकरण भवपरिणातिना परिपाक समयें शुद्ध आगमोक्त चारित्रनी सेवा देजो अथवा चरमावर्तनादिक कालें शुद्ध आगमोक्त तमारा चरणकमलनी सेवा देजो जेम आनंद-वन पद पामियें ॥ ११ ॥ इति श्रीनमि जिनस्तवन संपूर्ण ॥

॥ अथ श्रीनेमनाथ जिनस्तवन लिख्यते ॥

॥ राग मारुणी ॥ धणराढोला ए देशी ॥

अष्टन्नवंतरवाल्हारे ॥ तुंमुऊआतमराम ॥
मनरावाला मुगतिस्त्रीसुंआपणारे ॥ सगपणको-
इनकाम ॥ म० ॥ १ ॥

घरआवोहोवालिमघरआवो ॥ मारीआस्या-
नाविसराम ॥ म० ॥ रथफेरोहोसाजनरथफे-
रो ॥ साजनमारामनोरथसाध ॥ म० ॥ २ ॥

अर्थ-नेम परमेश्वर राजेमतिनुं पाणिग्रहण करवा माटे तो-रणे आव्या तिहां मृग तीतरादिक पशुने सभय देखी अभय बु-

द्वीयें सारथीने कही रथ पाछो फेराव्यो ते समयतुं राजेमतिजीतुं
वचन नेम परमेश्वरथी छे अहो परमेश्वर आठ भवमां एके भ-
वनेविषे अवल्लभ नहीं पण भवभवनेविषे प्रीति पात्र हुं ते माटे
तुं मारा आत्मानेविषे रमी रह्यो छो एटले मारा दीलकमलनी
पांखडी पांखडी दीठ तुं रमि रह्यो छो वसी रह्यो छो ते माटे
मनना वल्लभ छो प्यारा छो माटे हे स्वामि मुक्ति स्त्री साथें
आपणो स्त्री भर्तारनो सगपण संबंध करवानुं कोइ काम नथी
केमके मुक्ति स्त्री तो रूपी रहित छे अने हुं राजा कुमरी शोभन
रूपा एवी स्त्री रत्न छ्तां रूपरहित मुक्ति स्त्रीथी संबंध करवानुं
शुं काम अथवा मारा उपर मुक्ति स्त्रीने लावयो तेवारें ते स्त्री
मारी शोक थसे अने स्त्रीने तो शोकना दुःख जेवुं मरण पण नथी
तेथी तमारे मारे परम प्रीति छे तेनुं नास करवुं होय तो तमें
बीजी स्त्री लावो ॥ १ ॥ माटे अहो बालेसर उग्रसेनजीना घ-
रनेविषे आयां इहां अत्यंत रागे रंजीत चित्तथी विकल चित्त
शुन्य हृदय थइ गइ थकी राजेमती कहे छे के मारी आस्थाना
विशराम के० धाम तमे छो केमके मारे आधारें मारी आस्था
आधेयपणे रहि छे तेथी हे मनबालेसरी विलंब म करो मारी
आस्थारूप बेल घुटी तो फरी संघासे नहीं तेथी हे साजन रथने
पाछो बालो अने मारा मनना मनोरथ पुरा करो केमके तमारा
रथने मारा मनोरथ जेवुं साथ फरि मलसे नहीं ॥ २ ॥

નારીપલ્લોસ્યોનેહલોરે ॥ સાચકહેજગનાથ ॥

મઠ ॥ ઇશ્વરચરધંગેધરીરે ॥ તુંમુઝજાલેનહાથ

॥ ૩ ॥

અર્થ-નારી વિનાસ્યો સ્નેહ યદ્યપિ સ્નેહતું વાસ હૃદયાંતર
વર્તિ છે પરંતુ નારી સ્નેહ લતા છે સ્નેહરૂપ ફલની પ્રાપ્તિ છે માટે
નારી તે જ્ઞાતાત્ મૂર્તિવંત સ્નેહજ છે તેથી અહો નાથ જગતવાસી
જીવ તે નારી વિના નેહ ન કહે તે સાચું કહે છે જો કદાચિત્
નારીવિનાજ સ્નેહ થતું હોય તો મહાદેવ સૃષ્ટી સંહાર કર્તા કહે-
વાય તેણે પોતાના અર્ધાંગમાં પાર્વતી નારીને કેમ ધારી લીધી ન
કરવા યોગ્ય કાર્ય કર્યું તમને તો તેમ કરવું નથી પણ સગાઈ
કરીને પાણિગ્રહણ તો સર્વ જગત કરે છે અને તમે મુઝને હાથે
નહી જાલો કરપીડન તો કરો ॥ ૩ ॥

પશુજનનીકરુણાકરીને ॥ આણીહૃદયવિચાર-

॥ મઠ ॥ માણસનીકરુણાનહીરે ॥ એકુળધ-

રચ્રાચાર ॥ મઠ ॥ ૪ ॥

અર્થ-હે પ્રશ્ન તમે પશુજનની કરુણાનો વિચાર હૃદયમાં
આણ્યો જે એટલા પશુઓનો સંહાર થશે માટે ધિકાર પડો મારા
પરણવાને તો એવા અવિવેકી પ્રાણીઓની દયા કરીને રથ પાછો
ફેરાવ્યો તો તેથી અસંખ્યાતગુણ પુણ્ય પ્રવલં એવા મુઝસરિલા
માણસની દયા નથી આવતી એ કયા ઘરનો આચાર એટલે જ-

गतमां हीनमांहीन अधिकमां अधिक जातोनां वरो मात्रमां एव
प्रवर्त्तन नथी जणातुं ॥ ४ ॥

प्रेमकल्पतरुवेदीयोरे ॥ धरियोजोगधतूर ॥

म० ॥ चतुराश्रोक्कुणकहोरे ॥ गुरुमिलियोज-

गसूर ॥ म० ॥ ५ ॥

अर्थ-हे स्वामी तमे जेम कल्पवृक्ष आ भवसंवंधी मनोवां-
छक छो तेम प्रेमरूप कल्पतरु पण आ भवसंवंधी मनोवांछितनो
पूरनारो छे एटले स्त्रीओना भलारूप हावभाव सुखविकार मंद-
हास्य वक्र तीक्ष्ण कटाक्ष तेमज मन भावता पटरस भोजन
तथा अंतर पुष्पादिकनी सुरभि इत्यादिक मनोवांछित प्रेम क-
ल्पतरु उच्छेदीने योगरूप धतुरो धारण करयो केमके क्षुधापिपासा
शीत उष्णदंशमशक ते शरीरनी साताने विपप्राय छे अशातांना
कारक माटे धतुरप्राय तो हे मनप्रलुभ एवो तमोने जगतमां
सूर के० यावत् मात्र चंद्रमा ग्रह नक्षत्र तारा स्थाने चतुराइनो
सीखवनारो गुरु कहो ने स्वामी कोण मिल्यो आपने हाथें रत्न
प्रायें किहांथी चढ्यो ॥ ५ ॥

मारुंतोएमात्रयुंहीनहीरे ॥ आपविचारेंराज ॥

म० ॥ राजसजामेंवेसतारे ॥ ।कसहीवधसी-

लाज ॥ म० ॥ ६ ॥

अर्थ-हे राजन् मने मृकीने तमे जाओ छो तेमां मारी तो व-

द नामोसी किंचित् मात्र नथी केमके तमे पोतानी इच्छायें रथ
पाछो फेरव्यो तथी में अकार्य करयुं एम काइ केसे नही पण
तमे मुझने परिहरो छो ते तमें पोते तमारा चित्तमांज विचारो
जे तमें तमारा वरोवरिया राजानी सभामां जइ बेसशो तेवारें
किसडी के० केवी शोभा पामशो एटले वणातो न कहेशे पण
कोइक बहु बोलो हशे ते तमने सभामां आवता देखीने कहसे
जे जूओ आ पुरुषत्व धर्मवंत पुरुष आव्या तेवारें केवी लाज
वधशे गणी सरम जेवी वात छे माटे हजी कांइ बगडयुं नथी
तेथी रथ पाछो फेरवो ॥ ६ ॥

प्रेमकरेजगजनसहुर ॥ निरवाहेतेउर ॥ म० ॥
प्रीतकरीनेढोमीदेरे ॥ तेसुंनचाखेजोर ॥ म०
॥ ७ ॥

अर्थ—संसारी जीव मात्र रागी छे माटे प्रीत तो कर केमके
सरागीपणुं ते प्रीतरूप कार्यनुं कारण छे परंतु हानाधिक वचन
न विचारतां प्रीतनो निरवाह करे तेवा प्राणी आर के० बीजा
जाणवा पण तमे तेवा नथी एटले तमे प्रीत करवामां छो परंतु
प्रीतनो निभाव तमथी न थाय ॥ दोहा ॥ प्रीत रीत अति कठिन
हे समज करइयो कोय ॥ भांग भखंता सोहली लहिरां मुसकल
होय ॥ १ ॥ तो हे बल्लभ जे प्राणी प्रथम तो अत्यंत प्रीत बांधे
फरी तेज प्रीतने छोडी त्रोडी नाखे ते प्राणी साथे जोर न चाले
जेम पराणे प्रीत न थाय एवी कहेवत छे ॥ ७ ॥

જોમનમાંએહુંહતુંરે ॥ નિસપતિકરતનજાણ ॥
મઃ નિસપતિકરીનેઠાંરુતાંરે ॥ માણસસહુયે
નુકસાણ ॥ મનઃ ॥ ૬ ॥

અર્થ—જો આપના ચિતમાં પ્રથમથીજ એવું હતું જે તોરણથીજ રથને પાછો ફેરવશું એટલે પ્રથમથીજ મને છોડવાની ઇચ્છા હતી તો જાણ કે. તે ઇચ્છા તમારા મનમાં જાણીને નિસપતિ કરતન કે. સંબંધ ન કરતા એટલે તમોને મારી સાથે સંબંધ કરવું યોગ્ય ન હતું તે તમે પોતેજ વિચારો પણ સ્ત્રી માત્રની જિહાંસુધી સગાઈ ન થઈ તિહાં સુધી સર્વ જનથી સંબંધ છે અને જેવારે સગાઈ થઈ તેવારે તે પુરુષથી સંબંધ રહ્યો પછે તે પુરુષ જેવારે છાંડી આપે તેવારે તે સ્ત્રીને વીજો પુરુષ તો રાંધેલી હાંડી પ્રાયે જાણી ને નર્જ વાંછે અથવા કાર્ક વાંછે તેને વીજા પુરુષ કહે કે અહો ખલા આદમી તમને એ વિના વીજી કોઈ સ્ત્રી જગતમાં નથી મલતી શું? કેમકે એની તો સગાઈ થઈ હતી તેણે મૂકી દીધી તેથી વિપક્ત્યાદિ દૂષણવિના સગાઈ થયા પછે કોણ મૂકે માટે સગાઈ થયા પછે છાંડવું તે તો માણસનું નુકસાન છે તેહને અછતું દોષ પ્રગટ કરીને કલંકિત કરવું છે ॥ ૮ ॥

દેતાંદાનસંવત્સરીરે ॥ સહુલદેવંઠિતપોષ ॥
મઃ ॥ સેવકવંઠિતનવીલદેરે ॥ તેસેવકનો-
દોષ ॥ મઃ ॥ ૯ ॥

अर्थ—हे स्वामी रथ फेरीने घरे पडोता शुं? एवे अवसरें लो-
कांतिक देवतायें दीक्षानो अवसर नजीक जाणीने हे परमेश्वर
तुं वूज एवा वचने अवसर जाणवताज प्रभु संवत्सरदान देवा
लाग्या तेथी सर्व प्राणी मात्र मनो वांछितनी पुष्टता पामें एटले
एक दान दीधुं ते जनोना घर भरीज दीधां एवी दाननी वर्षा
वरसतां छता पण मुझ जेवो परम सेवक ते कांडपण वंछीत न पामें
॥ यथा ॥ पेडा खावे दूरका भूखा मरे हजूरका ॥ अथवा घरना
छैयां घरटी चाटे पाडोसणने पेडा ॥ ए केवत हे प्रभु तमे साची
करी वतावी पण ते सर्व हुं तमारी सेवकनोज दोष छे एटले ते
सर्वना भोग कर्मनो उदय हतो तेणे तमथी द्रव्य पामी अने
मारे आभवे तमारी साथें भोगोपभोग कर्मना उदयनो असंभव
माटे वंछीत पोष न पामुं ते मारा पूर्व कृतना उदयनुं दूषण छे ॥

सखीकहेएसामलोरे ॥ हुंकहुंलक्षणसेत ॥ म० ॥

झणलक्षणसाचीसखीरे ॥ आपविचारेहेत ॥

॥ म० ॥ १० ॥

अर्थ—आजसुधी जेटला पुरुष में पारख्या ते तेमज निवड्या
परंतु तमने हुं परखी शकी नही केमके जे टाणे सगाइ थड
ते टाणे मारी सखीना वगें मने कहुं जे ए तमारो भर्तार वाहिर
तेमज अंतरपण श्याम छे तेवारें मे कहुं जे ए बाह्य तो श्याम छे
पण अंतरथी लक्षणे सेत के० उज्वल निष्कपटी छे परंतु भला
राजनी पुत्रीयोथी प्रथम संबध करीने पछे तेने काली धारे ध-

સકાઈ દેવી એ લક્ષણે તો સહીઓના વર્ગનું કેહેવું સાચું થયું
મારી પરીક્ષા સર્વ નિરથક થઈ એ રીતે જે હેતુ કે. કારણ
કહ્યાં તેમાં અસત્ય હોય તો તમે વિચારીને देखો ॥ ૨૦ ॥

રાગીસુરાગીસહુરે ॥ વૈરાગીસ્યોરાગ ॥ મ. ॥

રાગવિનાકિમદાઘવોરે ॥ મુગતિસુંદરીમાગ ॥

મ. ॥ ૧૧ ॥

અર્થ—માટે હે પ્રભુ હું સરાગણી છું તેમ તમને પણ સરાગી
થવું યોગ્ય છે કેમકે જગતની એ નીતિ છે જે પોતાથી રાગ રાખે
તેથી સહુ રાગજ રાખે પણ જે પોતે વૈરાગી કે. રાગરહિત હોય
તેને કોઈથી જ્ઞાનો રાગ હોય તેમ હું તમારા ઉપર રાગવંત છું
માટે તમારામાં પણ જો રાગ હોય તો તમે મુજથી રાગ રાખો
પણ તમારામાં રાગ વસ્તુજ નથી તેથી તમારે કોઈથી રાગ ઠેહે-
ર્યો નહીં તો મારાથી જ્ઞાનો રાગ હોય હવે રાજેમતી પોતાના
મનમાં સ્વર્ગને સ્થાપન કરી મન વચન યોગથી ઓલંભારૂપ
વીનતિ કરે છે હે સ્વામી પોતાના ચલભથી પણ યથાસ્થિત વાત
વતાવવાનો નીતિના પક્ષે અટકાવ નથી તે માટે જો તમે રાગી
નથી તો રાગને અભાવે જે માર્ગે પ્રવર્તિને મુક્તિ સ્ત્રી પામિયે તેને
મુગતિ સુંદરી માર્ગ કહિયે તે માર્ગ વારે પરઘડામાં સર્વને સાંભ-
લતા કેમ દાઘવો કે. દેઘાડો તે માટે કોઠું હોય તે હોઠું તેથી
એમ જણાય છે જે તમારો તે મુક્તિ સ્ત્રીથી રાગ છે માટેજ સર્વ

સમક્ષ લડ્યા અવગળીને સ્મરો છો તેથી છતે રાગે મુઝને કેમ
પરિહરો છો અને જેના અનેક ભર્તાર છે એવી મુક્તિને વાંછો છો
એ કયા ઘરનો આચાર ॥ ૧૧ ॥

એકગુહ્યઘટતુંનથીરે ॥ સઘલોઈજાણેલોક ॥

મ૦ ॥ અનેકાંતિકઝોગવોરે ॥ બ્રહ્મચારીગાત-
રાગે ॥ મ૦ ॥ ૧૨ ॥

અર્થ—હે સ્વામી સર્વ લોક મુઝને આવી કહે છે જે એ તારા
ભર્તારની શી ચાલ છે જે તોરણે આવ્યા તુંઝને મૂકી ગયા તે-
વારેં અમે સર્વ લોકેં જાણ્યું જે નેમનાથથી કામરૂપીઓ રોગ ગયો
તેમાટે બ્રહ્મચારી છે પરંતુ રાજેમતી એક રહિતો શું પણ તે તો
અનેકાંતિક ભોગવે છે ને ફરી બ્રહ્મચારી કહેવાય છે તેથી તું
જડને સમજાવ કે જો બ્રહ્મચારી નામ કહાવો તો હું અરજ કરું
હું જે એક ગુહ્ય ઘટતું નથી એટલે લોક જાણી શકે એ શાનો
ગુહ્ય છુપાવવું શું લોક સર્વ જાણે જે એ અનેક ભોગવે છે ને ફરી
બ્રહ્મચારી નિઃકામી નામ ધારવું એ તો અવટતું ગુહ્ય છે ઘટતું
ગુહ્ય તો તેને કહિયેં જેને લોક ન જાણી શકે અને જો લોકે
જાણી લીધું તો શાનું ગુહ્ય ચતુરનું ગુહ્ય તો જન્મારો વહિ
જાય તોપણ કોઈ લોક જાણી શકે નહીં પરંતુ તમારું ગુહ્ય તો
હવે રહુંજ નહીં લોકમાં પ્રગટ થઈ ગયું જે અનેકને ભોગવોજ
છો તો એક મને ભોગવવામાં શું બ્રહ્મચર્યના ભંગ થઈ જાય છે

अने जो ब्रह्मचर्यने अखंड पाल्या चाहो छो अनेकांतने भोग-
वहुं मूकी द्यो पण तमे तो वे घोडे चढो छो अनेकांतने भोगवो
छो ने फरी ब्रह्मचारी नाम धरावो छो ॥ १२ ॥

जिणजोणीतुमनेजोउंरे ॥ तिणजोणीजोवोराज ॥

म० ॥ एकवारमुऊनेजुऊंरे ॥ तोसीजेमुऊकाज ॥

म० ॥ १३ ॥

अर्थ-हे स्वामी हूं जिण जोणी के० जे जोवानी रीतें तुमने
जोउं के० देखुं एटले सराग वृत्तियें एकाग्र तदाकारें सलुणे नेत्रे
हूं तमोने निरखण करुं छुं ते मारा नेत्रोथी निरखवानुं सराग
मारा मनथी छिप्युं नथी माटे हूं आपथी अरज करुं छुं के जे
रीतें हूं तमोने निरखुं छुं तेवीज रीतें तमे पण मुझने रात्र दीवस
रुदयनेत्रें जूओ तो मोटी कृपा करो कदाचित रात्र दिवस न
जूओ तो रह्युं पण एकवार तो मुझने जूओ तो पण मारुं वांछित
कार्य सिद्ध थाय ॥ १३ ॥

मोहदशाधरीजावनारे ॥ चित्तलहेतत्त्वविचार ॥

म० ॥ वीतरागमनआदरीरे ॥ प्राणनाथनिर-

धार ॥ म० ॥ १४ ॥

अर्थ-एटला सुधी तो राजेमतिyें पोतानी सुखिओ संघाते श्री
नेमनाथ संघाते मोहदशानी विवस्था संवेधी मोहनीनां वचन
भाष्या हवे चित्तमां मोहदशायें बंधाणो मन तेज मननेत्रिपे

ભાવના કે० વાર ભાવનામાંથીં હાં પ્રસ્તાવેં એક એકત્વ ભાવનાજ
 ઉચિત છે ફરિ એજ ભાવનાને આશયેં સૂત્ર કર્તાયેં પાછલી ગાથાના
 ઉત્તર પદમાં એકવાર મુઝને જૂઓ એમ કેહેવાથીં રાજેમતીજીયેં જે-
 ટલા મોહમયી વચન કહ્યા તે કેહેતા છતાંજ ચિત્તમાં એકત્વ ભા-
 વના આવીં એટલે મારો આત્મ દ્રવ્ય તે મારા આત્મ પ્રદેશોને
 આધારેં રહ્યો છે તો મારે તેઓને શો સંબંધ છે એવો આત્મતત્ત્વનો
 વિચાર કે० ભેદ તે રાજેમતીજી પામ્યા થકા પોતાની આત્માને
 કહે છે કે હે આત્મા પ્રાણનાથ કે० પ્રાણોના નાથ જે નેમનાથ
 સ્વામી તેણે નિરધાર કે० નિશ્ચેં થકી વીતરાગતા આદરી કે० ગ્રહણ
 કરી તો હે આત્મા તારો રાગ એહુને કેમ ભેદી શકે તે માટે
 એહનો ને મારો શો સંબંધ એમ એકત્વને વિચારતા હવા ॥ ૧૪ ॥

સેવકપણતેઆદરેરે ॥ તોરહેસેવકમામ ॥ મ૦ ॥

આશય સાથેંચાલીયેરે ॥ એહીજરૂંકામ ॥

મ૦ ॥ ૧૫ ॥

અર્થ—હવે રાજેમતીજી નીતીના પક્ષેં સન્મુખ દૃષ્ટીયેં એકત્વ-
 ભાવના ભાવન કરે છે હે મારા આત્મા તને નેમનાથજી સાથેં
 સ્વામી સેવક સંબંધ કરવું યોગ્ય હતો કેમકેતે સંબંધ કરયા ઉપરાંત
 પરવશ વર્તિપણે પ્રવર્તવું પડે અને જે પરવશ વર્તિપણે પ્રવર્તવું
 તે સ્વેચ્છાચારીને નરકપ્રાય છે પરંતુ એ વાત પ્રથમથીં વિચારવી
 યોગ્ય હતી હવે પાછલથીં વિચાર કરે શી સિદ્ધી તેમાટે સ્વામી

ચેં વીતરાગતા આદરી તેજ સેવકપણ નિશ્ચેથી અંગીકાર કરે તે
 વારે સેવકનો મામ કે. ધર્મ સ્થિર રહે માટે અહો મારા આત્મા
 સ્વામીના મનનો આશય કે. અભિપ્રાય તેની સાથે ચાલીયે એટલે
 અભિપ્રાયાનુજાયી ચાલિયે સ્વામીના આશય સાથે પ્રવર્તેલું
 તેજ રૂઢું કામ છે એટલે સેવકનો સેવકત્વ ધર્મ તે એહિજ છે જે
 પોતાને હિત અહિત ન જૂએ પણ સ્વામિની આજ્ઞા પ્રમાણે વર્તે
 એજ સેવકપણાનું લક્ષણ છે ॥ ૧૫ ॥

ત્રિવિધયોગધરીઆદરયોરે ॥ નેમનાથનરતાર ॥

મ૦ ॥ ધારણપોષણતારણોરે ॥ નવરસમુગતા-

હાર ॥ મ૦ ॥ ૧૬ ॥

અર્થ—માટે શ્રી નેમનાથ સ્વામિયે ત્રિવિધ ધરી કે. ત્રણ પ્ર-
 કારને ધરી યોગ આદરયો એટલે મનથી વચનથી અને કાયથી
 યોગ આદરયો તો તેજ આશય લેઈને મુક્તિનેપણ તેજ યોગ ધારવું
 રૂઢું કામ છે પરંતુ મારા મનનો વલ્લભ શ્રી નેમનાથ ભક્તાર કે-
 હેવો છે મારા આત્મિક ગુણોના ધારણ કે. આધાર છે વલી
 મારા આત્મિક ગુણાનો પોષણ કે. પુષ્ટનું કરનારપણ એહિજ છે
 તેમજ મારે સંસારસમુદ્રથી તારનારપણ એહિજ છે વલી શૃંગાર
 હાસ્ય કરુણા રાદૈ વીર ભયાનક વીમત્સ અદ્ભુત શાંત એ નવ ર-
 સરૂપ મુગતા કે. મોતીનો હાર મારા કંઠનો શૃંગારરૂપ તે એ-
 હિજ છે એટલે નિરૂપમ આત્મિકસ્વરૂપ તે અદ્વિતીય શૃંગાર અ-

नादि कनकोपलीनी परें प्रकृत पुरुषनी जोडीथी वियोग तेथी
अतींद्रियनो हर्षोत्कर्ष ते थयुं परम हास्य रस सर्व जंतुने अभय
दान देवुं ते करुणारस कर्मने विदारवुं ते रौद्ररस इत्यादिक सर्व
रसोने। संभव यथातथ्य विचारी लेजो आइं लिखतां वधी जाय
माटे न लख्यो ए नवरसोना शुभशुभंतर भाव तरंगरूप घणा
मोती ते माटे हार संज्ञा बांधी ॥ १६ ॥

कारणरूपीप्रभुन्नज्योरे ॥ गण्योनकाजअकाज ॥

म० ॥ कृपाकरीमुक्तदीजीयेरे ॥ आनंदधनपद-

राज ॥ म० ॥ १७ ॥

अर्थ-अहो नेमनाथ परमेश्वर में तमोने भज्यो के० सेव्यो
ते कारणस्वरूपी सेव्यो एटले मारा मनमां परमेश्वरना स्वरूपरूप
कारण प्रवर्त्ति प्रवर्त्तेशे तेवारें मारुं आत्मस्वरूपरूप कार्य सिद्ध
थाशे निश्चिंथी एम जाणीने भज्यो परंतु तमारो सेवन करते छते
सैं कार्य अकार्य गण्यो नही एटले जेम संसारी शब्दादिकनुं
सेवन ते करणीय अने दीक्षानुं सेवन ते अकरणीय ते बेहुने
गण्यो नही एक परमेश्वरने स्वरूपेंज सेव्यो माटे हे परमेश्वर हवे
मारा उपर कृपा करीने अथवा कृपा के० प्रसन्न थइने आनं-
दधन के० निरवाणपद संबधी राज के० ठकुराइ ते मुझने दी-
जीये के० वक्षीये ॥ १७ ॥ इति नेमनाथ जिनस्तवन संपूर्ण ॥
इति श्री आनंदधनकृत बावीसी संपूर्ण ए बावीसी तवनोनो टवो

જ્ઞાન સારજીયેં શ્રી કૃષ્ણગઢે રહિને સંવત્ ૧૮૬૬ ના ભાદરવા
 શુદ્ધ ૧૪ ના દીવસેં કરયો છે તેનો ભાવાર્થ લહીને છાપ્યો છે તેમાં
 ભૂલચૂક રહિ હોય તે વાચનાર સજનોએ સુધારી વાંચવું હવે
 ફરી આનંદઘનજીના પોતાનાજ કરેલા છેલા વે સ્તવનો હતા તે
 વે પ્રત ઉપરથી જઘ્યા તે વે પ્રતના લખનારેં એવું લખ્યું હતું જે
 એ સ્તવનો આનંદઘનજીના સ્વકૃત છે માટે તે વે સ્તવન લિખીયેં
 હૈયેં અને એ વે સ્તવનનો ટ્યો જ્ઞાનધિમલજીકૃત છે એવું એક પ્ર-
 તમાં લખ્યું હતું ॥

॥ અથ શ્રીપાર્શ્વ જિનસ્તવન લિખ્યતે ॥

॥ રાગ સારંગરીસીઆની દેશી ॥

ધ્રુવપદરામીહોસ્વામિમાહારા ॥ નિકામીગુણરાય
 ॥ સુગ્યાની ॥ નિજગુણકામીહોપામીતુંધણી ॥ ધ્રુવ
 આરામીહોથાય ॥ ધ્રુવ ॥ ૧ ॥

અર્થ—ધ્રુવ કે. નિશ્ચલપદ જે મિદ્ધતાપણું તેના રામ કે. ર-
 મણહાર જે પ્રભુ તે મારા સ્વામી છે વીલા કાયકંદર્પના અભિલાષ
 રહિત છે માટે નિઃકામી છે તથા અદ્વિગુણે કરી સહિત માટે ગુણ-
 રાય છે અવ્યાવાધ સુરના મોગી છે કેવલ જ્ઞાને સહિત માટે
 સુગ્યાની છે પોતાના ગુણના અભિલાષી છે એટલે સ્વસ્વભાવ પ્ર-
 ગટ્યો તેના અર્થી છે માટે સમ્યક્દૃષ્ટી જીવ તે તમારા જેવો
 ધણી પામીને વપદધ્રુ આરામી કે. અચલ સુરસી નિત્ય આત્મા-
 રામી થાય કેમકે જે પરમાત્માને સેવે તે પરમાત્મા થાય ॥ ૧ ॥

સર્વવ્યાપીકહેસર્વજાણંગપણે ॥ પરપરિણમનસ-
રૂપ ॥ સુ૦ ॥ પરરૂપેકરીતત્વપણુંનહી ॥ સ્વસ-
ત્તાચિદ્રૂપ ॥ સુ૦ ધ્રુ૦ ॥ ૨ ॥

અર્થ—હે પ્રશ્ન તમને સર્વજ્ઞપણા માટે કેટલાક સર્વવ્યાપી કહે
છે તેતો આરોપ ઘટે છે પરંતુ જો વસ્તુ થર્મે સર્વવ્યાપી કહે તો
દોષ ઉપજે કેમકે જે પરમાં વ્યાપે તે પરપણે પરિણમે અને પરપ-
રિણમન સ્વરૂપ થયે તો દ્રવ્યનો અસ્થિર સ્વભાવ તથા અભવ્ય
સ્વભાવરૂપ દૂષણ થાય વલી પરરૂપે એટલે અન્ય દ્રવ્યરૂપે થયો
તો તત્વપણું ન લહે માટે પોતાની સત્તાજ ચિદ્રૂપજ્ઞાન સ્વરૂપ છે
તેણે કરી તત્વપણું કહિયે ॥ ૨ ॥

જ્ઞેયઅનેકેંહોજ્ઞાઅનેકતા ॥ જલજાજનરવિજે-
મ ॥ સુ૦ ॥ દ્રવ્યેકત્વપણેગુણેકતા ॥ નિજ-
પદરમતાહોસ્વેમ ॥ સુ૦ ॥ ધ્રુ૦ ॥ ૩ ॥

અર્થ—વલી જ્ઞેય જે સર્વ દ્રવ્ય તે અનેક છે તેને જ્ઞાને કરી જાણે
તેણે કરી આત્માનું જ્ઞાન અનેક છે એટલે જ્ઞેયના મેદે જ્ઞાનપણ અનેક
રૂપ છે યદ્યપિ સૂર્ય એક છે તોપણ જલભાજનમાં પ્રતિબિંબ પડવે કરી
અનેક જણાય છે તેમજ જ્ઞાનગુણાધિ કરણભૂત સર્વ આત્મભાવનું
અસ્થિલીભૂત જે જીવ દ્રવ્ય તેને એકપણે ગુણનો પણ એકપણો
જાણવો કેમકે પર્યાય અવિભાગ અનેકતા પણ જ્ઞાયકરૂપ કાર્ય

અમેદે જ્ઞાનગુણ એક છે તેથી સર્વ ગુણ પોતપોતાનું સ્થેત્ર જે દ્રવ્ય તેમાં રમતાં ક્ષેમ કલ્યાણ છે એટલે કોઈ ગુણ પરપરિણામી નથી ॥

પરદેત્રેંગતજ્ઞેયનેયજાણવે ॥ પરદેત્રેયયુંજ્ઞાન

સુ૦ ॥ અસ્તિપણુંનિજદેત્રેતુમેકહ્યો ॥ નિ-

ર્મલતાગુણમાન ॥ સુ૦ ॥ ધ્રુ૦ ॥ ૪ ॥

અર્થ—સ્વઅવગાહનાથી પર કે૦ અન્ય ક્ષેત્રે રહું જે જીવ-દ્રવ્ય તથા અજીવ દ્રવ્યરૂપ જ્ઞેય તેને માત્ર જાણવે કરીને એ જ્ઞાન પરદેત્રી થયું પણ જે ગુણી હોય તે ગુણથી અભેદપણે હોય તેથી જ્ઞાન તે નિજક્ષેત્રે કે૦ પોતાના અસંખ્યાતા પ્રદેશ આત્મા મધ્યે વ્યાપકપણે રહું છે તે માટે તમે અને અસ્તિપણું કહું તે જ્ઞાનમાં નિર્મલતા સ્વભાવ છે તેથી એ જ્ઞાનમાં દ્રવ્ય આરીસાની-પરે ભાસે છે પરંતુ જ્ઞાનને ક્ષેત્રે જ્ઞેય જાતો નથી અને જ્ઞાન તે જ્ઞેયમાં આવતું નથી ॥ ૪ ॥

જ્ઞેયવિનાસેદ્વોજ્ઞાનવિનિશ્ચરુ ॥ કાલપ્રમાણેરે-

થાય ॥ સુ૦ ॥ સ્વકાલેંકરીસ્વસત્તાસદા ॥ તેપર

રીતેનજાય ॥ સુ૦ ॥ ધ્રુ૦ ॥ ૫ ॥

અર્થ—કોઈ કહેસે જે જ્ઞેયઘટપટ્ટાદિકને વિનાયે જ્ઞાનપણવિના શ્રીક તે અતીત અનાગત વર્તમાનને પરાવર્તે જે અનાગત પર્યાય તે વર્તમાનપણું પામે વર્તમાન પર્યાય તે અતીતપણું પામે તે સર્વ વર્ષાવનો ભાસન ધર્મ જ્ઞાનમધ્યે છે તે ભાસન પર્યાય એ રીતે પ-

રિણમેં છે તેથી જ્ઞાનમધ્યે વિનાશીક ધર્મ છે તેને ઉત્તર કહે છે
જે સ્વકાલેં કરી પોતાના ઉત્પાદ વ્યયરૂપ પરિણમન જોતાં એ
જ્ઞાન ઉત્પાદવ્યયરૂપ છે તોપણ એનો સ્વસત્તા ધર્મ છે કેવારેં પર
સત્તાપણું પામે નહીં પરાનુજારીની ચાલને ગ્રહણ કરે તેથી
સ્વરૂપ ધર્મ છે ॥ ૫ ॥

પરજાવેંકરીપરતાપામતા ॥ સ્વસત્તાધિરઠાણ

॥ સુઠ ॥ આત્મચતુષ્કમયીપરમાંનહી ॥

તોકિમસહૂનોરેજાણ ॥ સુઠ ॥ ૬ ॥

અર્થ—વલી પરજાવેં કરી પરભાવના જાણંગપણા માટે જ્ઞાન
તે પર થાય પરતાપણું પામેં પણ સ્વસત્તારૂપ છે તે સ્થિર સ્થાનક
છે માટે જે સ્વસત્તારૂપ હોય તે કેવારેં પરમણું પામે નહીં એટલે
આત્મચતુષ્કમયીપણો તે પરમાંન પામિયેં જે સ્વદ્રવ્ય સ્વક્ષેત્ર
સ્વકાલ સ્વભાવપણે આત્માનો ધર્મ હોય તે, અન્યમાં ન પામિયેં
એમ નિરધાર કરયો, ઇહાં કોઈ પુછે જે તેવારેં જ્ઞાન સર્વ પરદ્ર-
વ્યનું જાણ કેમ થયું ॥ ૬ ॥

અગુરુલઘુનિજગુણનેદેખતાં ॥ દ્રવ્યસકલદે-

શંત ॥ સુઠ ॥ સાધારણગુણનીસાધર્મ્યતા ॥

દર્પણજલનેદૃષ્ટાંત ॥ સુઠ ॥ ધ્રુવ ॥ ૭ ॥

અર્થ—તેને ઉત્તર કહે છે જે જીવાદિ સર્વ દ્રવ્યમાં અગુરૂ લ-
ઘુધર્મ છે તે સર્વ દ્રવ્યને સાધારણ છે તે જીવમાંપણ સર્વ વ્યાપી

છે તે પોતાનો અગુરુ લઘુ ભાવ દેખતાં સર્વ દ્રવ્યને દેખે સર્વને જાણે એટલે દર્શનપણ ઉપયોગ જ્ઞાનપણ ઉપયોગ અને સાધારણ ગુણને નિત્યત્વાદિકને તથા અગુરુલંઘ્યત્વાદિકને સમાન ધર્મિ તેથી એકને જાણવે સર્વનું જાણ થાય જેમ આરસીમાં સર્વનું પ્રતિ-
બિંબ પડે છે પણ જેનું પ્રતિબિંબ આરીસામાં પડે છે તે વસ્તુમાં આરીસો પ્રવેશ કરતો નથી અને તે વસ્તુ પણ આરસીમાં પ્રવેશ કરતી નથી તેમજ જલ કે. પાણીનો દૃષ્ટાંત પણ જાણવો તેજ રીતે જ્ઞાન જ્ઞેય મધ્યે પરિણમતો નથી અને જ્ઞેયજ્ઞાન મધ્યે પરિણ-
મતા નથી એ રીતે સ્વઅવગાહનાગત જ્ઞાનગુણ તે આત્માનું સ્વરૂપ છે

શ્રીપારસજિનપારસરસસમો ॥ પણ્ઙ્હાંપારસના-

હિં ॥ સુ. ॥ પુરણરંસીર્જહોનિજગુણપરસનો ॥

આનંદઘનમુઝમાંહિં ॥ સુ. ॥ ધ્રુ. ॥ ૮ ॥

અર્થ- એવા પાર્શ્વનાથ ભગવાન પારસ પાપાણ સમાન છે જેમ પારસ પાપાણને ફરસવે લોહ તે કંચન થાય અશુદ્ધતા ટાલે તેમ પાર્શ્વપ્રભુને યોગે સેવક પરમાત્મા થાય પણ ઇહાં પાર્શ્વનાથ ભગ-
વાનમાં પારસ પાપાણનો રસ નથી પણ પોતાના અનંત જ્ઞાના-
દિક ગુણરૂપ પારસ પાપાણનો પૂર્ણ રસીઓ છે તે અનંત આનંદ-
મહ માહરા માહે પણ છે પરંતુ સત્તા રૂપે છે અને તમારે પ્રગટ છે માટે તમે પૂજ્ય છો ઈશ્વર છો ॥ ૮ ॥ ઇતિ પાર્શ્વ જિનસ્તવનસમાપ્તઃ ॥

॥ અથ શ્રીમહાવીર જિનસ્તવન લિખ્યતે ॥

॥ राग धन्यासरी ॥

वीरजीनेचरणेलागुं ॥ वीरपणुंतेमागुंरे ॥ मिथ्या-
मोहति । मरजयजागुं ॥ जित नगरुंवागुंरे ॥
वी० ॥ १ ॥

अर्थ—हूं श्रीमहावीर भगवान चोबीसमा तीर्थकरने पगे ला-
गीने क्षयकवीर्यपणुं मांगुं हूं जे वीर्यना उल्लास थकी मिथ्यात्व
ते कुश्रद्धारूप तथा मोह ते मूढतारूप तदुप जे तिमिर के
अंधकारनुं भय ते दूर गयुं छे एवा हे प्रभु तमे अनादि कर्म
शत्रु जीतिने जीतनुं नगरुं वजाव्युं ते वीर्य मांगुं हूं जे वीर्यथी
हूं पण कर्म शत्रुने जीतुं ॥ १ ॥

छजमथ्यवारयलेस्यासंगे ॥ अजिसंधिजमति-
अंगरे ॥ सुक्ष्मयूलक्रियानेरंगे ॥ योगीथयोउमं-
गेरे ॥ वी० ॥ २ ॥

अर्थ—हे प्रभु छजस्यवीर्य ते क्षयोपशमी वीर्य ते लेस्याये
जे परिणाम्यो ते अभिसंधिज वीर्ये अनेक कर्म ग्रहण करे जे
मतिपूर्वक उपयुक्तवीर्य ते अभिसंधिज वीर्य कहिये ते सूक्ष्म
क्रिया कंपनरूप स्थूल क्रिया आकुंच प्रसारणरूप एटले भाव
योग तथा द्रव्ययोगरूप सूक्ष्म तथा स्थूल क्रियाने रंगे योगवंत
थयो थको आत्मा संसार मध्ये उमंग पावि रह्यो छे ए विचार
कम्मपयडी ग्रंथ मध्ये छे ॥ २ ॥

અસંખ્યપ્રદેશવીર્યઅસંદેહે ॥ યોગઅસંસ્થિતકંહે-
 રે ॥ પુજ્જલગણતેણેહેસુવિશેષે ॥ યથાશક્તિમતિ-
 હેહેરે ॥ વી૦ ॥ ૩ ॥

અર્થ—આત્માના અસંખ્યાતા પ્રદેશ છે તે એકેકા પ્રદેશ અ-
 સંખ્યાતા વીર્ય વિભાગ છે એ કમ્મપયદ્ધી મધ્યે યોગસ્થાનકે
 ક્રદ્ધા છે એ રીતે જીવને યોગપણો અસંખ્યાતો છે એટલે જે ક્ષયો-
 પશ્ચમી વીર્ય અસંખ્યાતો છે તે યોગરૂપ છે તેણે કરી જીવ કર્મ-
 પુદ્ગલના સમૂહને લીધે યોગવિશેષે વિશેષ કર્મને લીધે યથા કે
 નેહવી યોગ ત્રલશક્તિ તેવા કર્મના દલ જીવલીધે એ મતિ જાણવી.

ઉત્કૃષ્ટેવીર્યનેવેસે ॥ યોગક્રિયાનવીપેસેરે ॥ યો-
 ગતણીધ્રુવતાનેહેસે ॥ આતમશગતીનહેસેરે ॥
 વી૦ ॥ ૪ ॥

અર્થ—અને જિહાં ઉત્કૃષ્ટ કે. અનંતો અચલવીર્ય તિહાં કર્મ
 ન લાગે અને ચલવીર્ય હોય તિહાં કર્મ લાગે જે પ્રદેશોમાં ઉત્કૃ-
 ષ્ટવીર્ય હોય તિહાં યોગ્યક્રિયા જે કર્મ મહણરૂપ ક્રિયા તે પેસી
 શકે નહીં એટલે આત્માના આઠ રુચક પ્રદેશ તિહાં કર્મગ્રહ-
 ãરૂપ યોગક્રિયા નથી ચલી યોગની ધ્રુવતા કે. નિશ્ચલતા છે
 તેનો લેશ જિહાં હોય તિહાં આત્મશક્તિપ્રતે કોઈ કર્મ મ્વસાવી
 શકે નહીં એટલે તે પ્રદેશે આવરણ ભાવ ન કરે ॥ ૪ ॥

कामवीर्यवशेजेमन्नोगी ॥ तेमआतमथयोन्नो-
गीरे ॥ सूरपणेआतमउपयोगी ॥ थायतेहने-
अयोगीरे ॥ वी० ॥ ५ ॥

अर्थ—जेम काम के० अभिलाषी वीर्यने वसें जेम भोगी पु-
रुष सर्व परभावने वांछे तेम आत्मा परभावनो भोगी थयो
अने तेहिज आत्मा सूरपणे परिणमे जे मारा स्वरूपविना पर-
भावमां पेसवुंज नही एवी प्रतिज्ञा पालतो आत्मोपयोगी थातो
अयोगीपणुं प्रगट करे एवुं सूरवीरपणुं हे वौर परमेश्वर, तमारूं
घणुं उत्कृष्टुं छे ॥ ५ ॥

वीरपणुंतेआतमठाणे ॥ जाएयुंतुमचीवाणेरे ॥
ध्यानविनाणेशकतिप्रमाणे ॥ निजध्रुवपदपहि-
चाणेरे ॥ वी० ॥ ६ ॥

अर्थ—एवुं वीरपणुं ते आत्माने स्थानकें छे एटले आत्ममांहे
ज छे ते में तुमारी वाणीथी जाण्युं ते हवे ध्यानने विज्ञाने तथा
शक्तिने प्रमाणे जेम जेम आत्मानुं मूलवीर्य वीरपणुं चिंतवीर्ये
जाणीये तेम तेम जीव तेमां रमीने पोतानु ध्रुवपद के० निश्चल
परमानंदपदने पहिचाने के० ओलखे ॥ ६ ॥

आलंबनसाधनजेत्यागे ॥ परपरीणतिनेजागेरे
॥ अक्षयदर्शनज्ञानवैरागे ॥ आनंदधनप्रभुजा-
गेदे ॥ वी० ॥ ७ ॥

અર્થ-પરંતુ તે પરને અવિલંબન કરી જે સાધન કરવું તેને ત્યાગે એટલે પરાલંબનપણું છાંડે પરપરિણતિ ભાગે કે૦ જાય તેથી અક્ષ અપ્રતિપાતિ ક્ષાયિક કેવલદર્શન કેવલજ્ઞાન અને વીતરાગતા તે યથાશ્રુતા ચારિત્રે લયલીન થયો થકો આનંદ ઘનશબ્દે પરમાનંદમય પ્રથુતા જાગે ॥ ૭ ॥ ઇતિ શ્રીમહાવીરજિન સ્તવન સમાપ્ત ॥ હ્રદા શ્રીજ્ઞાનવિમલસૂરિયે તથા પંડિત દેવચંદ્ર-જિયે પણ એ ચોવીસીના પાછલા બે સ્તવન કરયા છે તેમાં જ્ઞાન-વિમલજીયે તો ચોવીસે સ્તવનનો ટ્કો પણ કરયો છે અને દેવ-ચંદ્રજીકૃત ટ્કો નથી કદાપિ હસે તોપણ મારે જોવામાં તથા સાંભલવામાં આવ્યું નથી તોપણ હ્રદાં બાવીસ સ્તવનોનો બાલ-બોધ ગ્યાનસારજીના કરેલા બાલબોધ ઉપરથી સંક્ષેપીને લખ્યું માટે એમનાજ કરેલા પાછલા બે સ્તવનો અર્થ સહિત લખિયે છૈયે ॥

॥ અથ શ્રીપાર્શ્વજિનસ્તવન લિખ્યતે ॥

॥ શાંતિજિન એક મુદ્ધ વીનતી એ દેશી ॥

પાસજિનતાહરારૂપનું ॥ મુજપ્રતિજ્ઞાસકેમહોય-
રે ॥ તુજમુજસત્તાએકતા ॥ અચલ વિમલઅક-
લજોયરે ॥ પાસ૦ ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ઠે ॥

અર્થ-અહો પાર્શ્વ પરમેશ્વર તમારાં સ્વરૂપનું મુદ્ધને પ્રતિભાસ કે૦ પ્રકર્ષણ આભાસ એટલે સાક્ષાત્કાર કેમહોય કેમ થાય વિચારી જોતાં તો તારે મારે સત્તા એક છે માટે અભિન્નતા છે એટલે ભિ-

अभाविपणा विना तारा स्वरूपनुं मुझने प्रतिभास केम थाय
 वली निश्चै नयथी हुं मारा स्वरूपने संभारुं तो जेम तुं तारा
 स्वरूपथी त्रणे कालें चलयो नही तेम हुं पण मारा स्वरूपथी
 चलयो नथी वली जेम तुं निर्मल तेम हुं पण कर्मदल राहित
 वली जेम तुजने कालादिकें कलयो नही तेम निश्चै कालादिके
 हुं पण अकल हुं मोटे ए त्रणे व्युत्पत्तिये एकता जोय के० देखीने
 अहो पार्श्वजिन तारुं रूप भिन्नपणे प्रत्यक्ष केम करी शकुं ॥ १ ॥

मुक्तप्रवचनपद्धथी ॥ निश्चयजेदनकोयरे ॥ वि-
 वहारेखखिदेखीयें ॥ जेदप्रतिजेदबहुलोयरे ॥

पास० ॥ २ ॥

अर्थ—हवे परमेश्वर उत्तर कहे छे के हे आनंदघन निश्चै नयनी
 अपेक्षा करियें तो तारे मारे ए परमात्मा ए जीवात्मा एवो भिन्न भा-
 वीपणानो भेद कोय नथी अने व्यवहार नयनो आश्रय करीने
 देखीयें तो एटले रूदय नेत्रें हेतु प्रतिहेतुयें अवलोकन करियें तो
 ए जीवते लोय के० लोकनेज विषे बहु के० घणा भेदप्रति भेद थाय
 एक देवता एक मनुष्य तेमां वली देवता देवतामां मनुष्य मनुष्यमां
 वली तेज जीवने नरक प्राप्त थयुं ए प्रतिभेद तेमां पण एक पेली
 नरके एक सातमी नरकें एरीतें प्रतिभेदमां प्रतिभेद घणा थाय ॥२॥

बंधनमोखनहीनिश्चयें ॥ विवहारेजजदोयरे ॥

अखंभितअबाधितसोयकदा ॥ नितअबाधित-
 सोयरी ॥ पास० ॥ ३ ॥

अर्थ—वली हे आनंदघन निश्चैनयेंज जो आत्माने अवलोकन करिये तो आत्मा त्रणेकालें कर्मबंधने न बंधाणो केमके निश्चेथी जीव अरूपीज कक्षो तो अवस्तुनो बंधशुं अने बंध नही तो मोक्ष के० मूकी जवुंज नथी एटले निश्चैनये बंध मोक्ष नथी अने व्यवहार नयासरी बंध मोक्ष ए बे भज के० अवधार एटले व्यवहारनयें ए आत्मा अखंडित नही, अक्षरनो अनंतमो विभाग ज्ञान रहि गयुं ते माटे अनादि नही पर्याय मरण माटे अचल नही गत्यागत करवा माटे नित्य नही क्षीण विनश्वर कर्मपीडित माटे अबाधित नही ए रीतें व्यवहार नयाश्रयी सोय के० आत्मा छे तेज आत्मा निश्चैनय विचारिये तो आठ रुचक प्रदेशथी ए आत्मानुं स्वरूप त्रणे कालें अखंडित छे अणाइ ए अपजावसि ए भंग माटे अनादि छे आत्माने सर्वथा ज्ञाननो अभाव न थयो माटे अचल त्रणेकालें अनाश अपेक्षायें नित्य छे अबाधित ते अनादि स्वरूपनी अपेक्षायें बाधा पीडा नही माटे अव्याबाध ए रीतें सोय के० आत्मा छे ॥ ३ ॥

अन्वयहेतुव्यतिरेकथी ॥ अंतरोतुजमुजरूपरे ॥

अंतरमेतवाकारणे ॥ आत्मस्वरूपअनूपरे ॥

पास० ॥ ४ ॥

अर्थ—हे प्रभु अन्वय हेतुथी तथा व्यतिरेक हेतुथी एटले स्वरूपने अमावें परमात्मानो अभाव तेथी तारा रूपथी तुं रहित

तेने व्यतिरेक कहिये ते व्यतिरेक हेतुथी तारा मारा स्वरूपमां
अंतर के० भेद पड्यो छे ते तारे मारे अंतर मिटाववाने अन्वय
हेतु कारण छे अनुप के० निरुपम एवं जे तारा आत्मानुं आ-
त्मस्वरूप ते अन्वय हेतुथी छे एटले जे छते ते छतुं ते
अन्वय कहिये ॥ ४ ॥

आत्मतापरमात्मता ॥ शुद्धनयनेदनएकरे ॥
अवरआरोपितधर्मछे ॥ तेहनानेदअनेकरे ॥

पास० ॥ ५ ॥

अर्थ—हे प्रभु, मारा आत्मानेविषे रह्यो जे आत्मत्वधर्म तेने
विषे रही जे आत्मता तेमां अने परमात्मानेविषे रही जे परमा-
त्मता तेमां भेद किंवा अभेद तेनुं उत्तर जे हे आनंदघन, तरा
आत्मा अने मारा परमात्मां शुद्ध नय के० निश्चै नयथी कोय
भेद नथी केमके अंवर के० स्वरूपथी व्यतिरिक्त यावन्मात्र जे-
टला संयोगजन्य आरोपित धर्म छे कमें आरोपित छे तेना अ-
नेक भेद छे यथा कबहुं हाटक कबहुं नाटक काटक कबहुं कहुं
कबहुं साटक कबहुं फाटक चेकट कबहुं रहुं करमकी कैसी वात
कहुं एम अनेक भेद छे ॥ ५ ॥

धरमीधरमथी एकता तेहमुजरूपअनेदरे ॥ ए-
कसत्तादखएकता ॥ कहेतेमूढमतिखेदरे ॥

पास० ॥ ५ ॥

अर्थ—हे आनंदधन, आत्मत्व धर्म सहित ते आत्मा तेना रूपमां अने मारा स्वरूपमां अभेदपणुं छे केमके आत्मत्व धर्म सहित हुं छुं तेमज बीजो जे आत्मत्व धर्म सहित थयो तेमां अने मारामां भेद कांइ नथी परंतु परमात्मानी सत्ता जेम निर्मल छे तेम हुं शरीरमां रह्यो थको त्रणे कालें कर्मरूप रहित निर्मल छुं एवं जे एकता के० एकतापणुं ते अद्वैतपक्षी लख के० लिखे छे कहे छे तेनेविषे मूढमति के० मूर्ख बुद्धीनो खेद के० प्रयास छे एटले हठग्राहीपणे अतात्विकपणुं छे ॥ ६ ॥

आतमधरमअनुसरी ॥ रमेजेआतमरामरे ॥

आनंदधनपदवीलहे ॥ परमआतमतसना-

मरे ॥ पास० ॥ ७ ॥

अर्थ—हे आनंदधन, जे आत्मा आत्मधर्मने अनुसरी अंगी कार करीने तद्वत् छतो रमे के० प्रवर्त्ते तदाकारपणुं भजे ते आत्मानुं नाम अभिधेय राम कहियें फरी तस के० तेज आत्मानुं नाम आनंद शब्दे अनंता पदार्थोनुं योग्यता तद्रूप ज्ञाननो भराव ते संबंधनी पदवी जे मुक्ति पदवी तेनुंज लहे के० निदर्शन करे वली तेज आत्मानुं नाम परमात्मा पण कहियें ए रीतें अहो प्रभु, तमारा केवार्थी मुझने तमारा रूपनो प्रतिभास कर-तलवत् थयुं ॥ ७ ॥ इति श्रीपार्श्व जिनस्तवन संपूर्ण ॥

॥ अथ श्रीमहावीर जिनस्तवन लिख्यते ॥

॥ પંથડોનિહાલુંરે બીજા જિનતળો રે ॥ એ દેશી ॥
 ચરમજિણેસરવિગતસ્વરૂપનૂરે ॥ જાવુંકેમસ-
 રૂપ ॥ સારીવિણધ્યાનનસંજવેરે ॥ એ અવિ-
 વિકારઅરૂપ ॥ ચરમ ॥ ૧ ॥

અર્થ—હે શુદ્ધ ચેતના ચરમજિણેસર શાસન નાયક તેનું સ્વ-
 રૂપ તું ચિંતવ તેવારે શુદ્ધ ચેતના કહે છે જે તે તો વિગત સ્વ-
 રૂપી છે એટલે મનપર્યાય જ્ઞાનીથી પણ જેનું સ્વરૂપ જાણ્યું જાય
 નહીં, તો હું શી રીતે જાણી શકું વલી સિદ્ધાંતોમાં સાલંબન
 ધ્યાન કહ્યું છે તો રૂપવિના આલંબન કેમ સંભવે આલંબન-
 ને અભાવે ધ્યાનનો અસંભવ તે માટે સાકારી કે. આકારસહિ-
 ત વિના ધ્યાન કેમ કરી શકું ફરી એ પરમેશ્વર જ્ઞાનાવરણાદિક
 કર્મના વિકારરહિત માટે અવિકારી તથા રૂપ આકારરહિત
 માટે અરૂપી તો એવા ચરમ પરમેશ્વર અલલ સ્વરૂપીને સ્વરૂપે
 કેમ ચિંતવી શકું.

આપસરૂપેંઆતમમાંરમેરે ॥ તેહનાધુરવેન્ને-
 દ ॥ અસંખજકોસેંસાકારીપદેરે ॥ નિરા-
 કારીનિરન્નેદ ॥ ચરમ ॥ ૨ ॥

અર્થ—હે શુદ્ધ ચેતના, તેં કહ્યું જે વિગતસ્વરૂપિને શી રીતે
 ધ્યાની શકું? તે તારું વચન સત્યાસત છે કેમકે અરૂપીનું ધ્યાન
 સંભવે તે માટે સત્ય અને તું પણ ચેતના ચિંતવવારૂપ છો માટે

धर्म रहित अने हुं पण आत्मा छतो अघरूपी छुं मारा धर्म रहित छुं एटले आपणे बे विगत स्वरूपीनो ध्यान ध्यायवाने निर्थक छीए परंतु तुंज शुद्ध चेतना थइ थकी मारा आत्मां रमें तेवारें हुं पण आपसरूप जे मारो आत्मा तेमां रमुं जे आत्मा आप-स्वरूप आत्मां रमे ते आत्माने ध्याताध्येयपणुं फरी कहुं छे केमके ते आत्माने तथा परमात्माने अभेद छे घनघातीआ चार कर्म खपीने आघातीआ चार कर्म अवशेष रही गंया तेथी तेवा आत्माना प्रथमथी बे भेद थया एक साकारी परमात्मा बीजो निराकारी परमात्मा तेमां साकारी परमात्माना वली बे भेद छे एक तीर्थकर नाम कर्मोदयी साकारी बीजो अतीर्थकर नाम कर्मोदयी साकारी तेमां तीर्थकर सकारीपद उत्कृष्ट पदे १७० अने अतीर्थकर साकारी उत्कृष्टपदे नवकोडी केवली जे आका-र सहित बतें ते साकारी कहियें बीजो परमात्मानो भेद आकार रहित माटे निराकारी ते अनंत सिद्धोना एक रूप माटे निर-भेद भेदरहित जाणवा केमके अनंतमिद्धोनो एक रूप माटे निरभेद जाणवा ॥ २ ॥

सूखमनामकरमनिराकारजेरे ॥ तेहजेदेनहीं-
अंत ॥ निराकारजेनिरगतिकर्मथीरे ॥ तेहअ-
जेदअनंत ॥ चरम० ॥ ३ ॥

अर्थ-फरी हे शुद्ध चेतना आ वचन कहुं छुं ते लाडनुं व-

चन छे जे निराकारना बे भेद एक सूक्ष्मनाम कर्मि निराकार
 एक निर्गत कर्मि निराकार एम तेओना कथननुं आई ध्यान का-
 रणीय तो प्रस्ताव नथी परंतु निराकार नाम मात्र भेदना कथन
 कवा कारणे इहां प्रस्ताव जे सूक्ष्म नाम कर्मोदयथी पाम्युं जेणे
 निराकारीपणुं तेनी भेद संज्ञा करियें तो तेनो अंत नही पार
 नही अनंता छे माटे वली निरगत नाम सर्वथा खपाव्या छे
 कर्म जेणे तेथी निराकारीपणुं सहजे सिद्ध थयुं छे तेना भेदपण
 अनंत छे सर्व सिद्धोनी सत्ता असंख्यात प्रदशात्सक भिन्नपणा
 माटे अनंत छे ॥ ३ ॥

रूपनहीकश्येंबंधनघटयुरे ॥ बंधनमोक्षनकाय ॥
 बंधमोखविणसादिअनंतनुरे ॥ जंगसंगकेमहो-
 य ॥ चरम० ॥ ४ ॥

अर्थ—वली हे आनंदधन जो आत्माने रूप नही तो बंधन
 कश्यें घटयुं एटले कर्मथी बंधाइ जावुं क्यारें संभव्युं एटले रूप
 विना बंधनुं असंभव अने जेवारें बंध नही आत्मा त्रणे काले
 अवंधक मानशो निरलेप मानशो तो पुण्य पापना क्षयथी जे
 मोक्ष ते मोक्ष कोय नही ते मोक्षने अभावे सादि अनंतभागानुं
 संग के० संभव केम होय ॥ ४ ॥

द्रव्यविनातेमसत्तानवीलहेरे ॥ सत्ताविण-
 स्योरूप ॥ रूपविनाकेमसिद्धअनंततारे ॥
 जावुंअकलसरूप ॥ चरम० ॥ ५ ॥

अर्थ—जेम कोइ मनुष्य कोइने पुछयुं जे ए भूतलमां घट छे तेवार तेणे भूतल सांघुं जोइने भूतलमां घट स्वरूप न दीहुं तेवार कहुं जे भूतले घटद्रव्य नथी तेमज द्रव्यने अभावे सत्ता नवीलहे के द्रव्यनुं छतापणुं न पामिये अने सत्ताने अभावे रूप के स्वरूप पण श्यो माटे हे आनंदघन, रूपने अभावे वस्तुनो अभाव थयो अने जो वस्तुनोज अभाव तेवार एक वे व्रण चारनी गणना पण न संभवे तो सिद्धनी अनंतता के संभवं माटे चरम जिनेसरनुं स्वरूप चितवन तमे कहुं पण ते अकलस्वरूपनुं स्वरूप केम भावुं ते तमेज कहो ॥ ५ ॥

आत्मतापरिणतिजेपरिणम्यारे ॥ तेमुज्जेदा-
भेद ॥ तदाकारविणमारारूपनुंरे ॥ ध्यावुंविध-
प्रतिषेध ॥ चरम० ॥ ६ ॥

अर्थ—हवे शुद्ध चेतना तथा आनंदघन ए वे ग्रंथं चरमजिने-
श्वर कहे छे के आत्मानेविषे रहुं जे आत्मत्वधर्म तेने विषे आ-
त्मतानुं परिणमयुं तद्रूप थावुं एटले जे आत्मस्वरूपने विषे वि-
रता भावे प्रवर्त्त्या रूपातीत भावे अभेदोपचारं ज्ञानदर्शन तें
आत्मा आत्मता ते ज्ञानदर्शन एवी परिणतीयें परिणम्या ते मुझ
भेदाभेद के० ते आत्माने तथा मारे एटलुंज भेद के ते साकारी
परमात्मा अने हुं निराकारी परमात्मा माटे जो बहिरात्मपणुं
मूकी अंतर आत्मस्वरूपवंत थइ मारो अभेद अद्वेदादिक
स्वरूप धर्म छे तेने विषे तदाकारी छतो मारा रूपनुं ध्यायुं के०

ध्यान करे ते तो विध के० ध्याननो विधि छे अने तेवा तदा-
कारीपणा विण के० विना स्वरूपधर्मने अभावे रहस्योर्थे बहि-
रात्मवंत छते करे ते प्रतिषेध के० निषेध विधि जाणवो ॥ ६ ॥

अंतिमभवगहणे तुज जावनुरे ॥ जावसुं शु-
द्धस्वरूप ॥ तश्यै आनंदघन पद पामसुरे ॥
आतमरूप अनूप ॥ चरम ॥ ७ ॥

अर्थ—माटे वीर परमेश्वरर्था हाथ जोडी वीनंती करे छे के
अहो स्वामि, अंतिमभवगहणे के० आगल सर्वथा अभावीपणुं
एवो भव ते चरमावर्त्तन चरम करण तथा भवपरिणतिनें परिपा-
के ते टाणे तुज भावनुं के० परमात्मस्वभावनुं शुद्ध स्वरूप ले-
इमे तारा परमात्मानो मारा आत्मां भावसुं के० चितवन करसुं
तेवारे उपमा रहित आनंदघन पद पामसुं ते आनंदघन पद
केवुं छे जेमां उपमा उपमेय रहित एवं आत्मानुं स्वरूप छे
एटले आत्मानुं आत्मित्वधर्मपणुं छे ॥ ७ ॥ इति महावीर
जिनस्तवन संपूर्ण ॥

इति श्री आनंदघनकृत चोवीसजिन-
स्तुति तथा श्रीज्ञानसारकृत बेस्तव-
न मली छवीस स्तवन बालवबोध
सहित समाप्त.

